

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**ANALIZA VPLIVA DOMAČIH ŽIVALI NA DELOVNEM MESTU NA
POČUTJE ZAPOSLENIH V MAJHNEM PODJETJU**

Ljubljana, maj 2019

JERNEJA KREGAR

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Jerneja Kregar, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Analiza vpliva domačih živali na delovnem mestu na počutje zaposlenih v majhnem podjetju, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko doc. dr. Alenko Slavec Gomezel

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne 21. 5. 2019

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 POČUTJE NA DELOVNEM MESTU	5
1.1 Stres	5
1.2 Vzroki za stres in oblike stresa	5
1.2.1 Posledice in ukrepi proti stresu	6
1.3 Medsebojni odnosi in komunikacija	7
1.4 Produktivnost zaposlenih	8
1.5 Zadovoljstvo z delom	8
2 ŽIVALI NA DELOVNEM MESTU	9
2.1 Oblike spodbujanja zaposlenih in živali na delovnem mestu	9
2.2 Prednosti živali na delovnem mestu	10
2.2.1 Zmanjšanje stresa	10
2.2.2 Daljši delovni čas	11
2.2.3 Izboljšano delovno okolje	11
2.2.4 Povezovanje s kupci	12
2.2.5 Povečana produktivnost.....	12
2.2.6 Izboljšano zdravje zaposlenih	13
2.2.7 Izboljšanje odnosov med zaposlenimi	13
2.2.8 Povečana ustvarjalnost.....	14
2.3 Izzivi živali na delovnem mestu	15
2.3.1 Moteno delo in omejen prostor	15
2.3.2 Alergije	15
2.3.3 Skrb za varnost.....	16
2.4 Možnosti v podjetju povezane z živalmi in skupinske aktivnosti	16
2.4.1 Druge možnosti, ki vključujejo živali na delovnem mestu.....	16
2.4.2 Skupinske aktivnosti.....	17
3 ORGANIZACIJSKE SMERNICE ZA ŽIVALI NA DELOVNEM MESTU	17
3.1 Oblikovanje organizacijskih smernic	17
3.2 Zakonske določbe in zakoni	19

4	EMPIRIČNA RAZISKAVA	20
4.1	Namen in cilji raziskave	20
4.2	Opredelitev problema in raziskovalnih vprašanj raziskave	20
4.3	Zbiranje podatkov in vzorec.....	21
4.3.1	Eksperiment	21
4.3.1.1	<i>Predstavitev podjetja .....</i>	<i>23</i>
4.3.2	Anketa.....	24
4.4	Analiza rezultatov	25
4.4.1	Ugotovitve na podlagi eksperimenta.....	26
4.4.1.1	<i>Pred test .....</i>	<i>26</i>
4.4.1.2	<i>Po test .....</i>	<i>31</i>
4.4.1.3	<i>Osebni vpogled na eksperiment.....</i>	<i>35</i>
4.4.2	Ugotovitve na podlagi anketnega vprašalnika	37
4.4.2.1	<i>Primerjava slovenskih odgovorov s hrvaškimi .....</i>	<i>45</i>
4.4.3	Sumarni pregled teze in raziskovalnih vprašanj	46
4.4.4	Omejitve raziskave in predlogi za nadaljnje raziskave	48
	SKLEP	49
	LITERATURA IN VIRI	50
	PRILOGE	55

KAZALO TABEL

Tabela 1:	Ocenjevanje obnašanja skupin s psom in brez prisotnosti psa	14
Tabela 2:	Analiza dejavnikov pred in po prihodu psa v %	33
Tabela 3:	Analiza dejavnikov povzročanja nevšečnosti pred in po prihodu psa v %	34
Tabela 4:	Primerjava med zaposlenimi, ki se ukvarjajo z hišnimi ljubljenci in porabo časa, ki jo temu namenijo	42

KAZALO SLIK

Slika 1:	Herzbergova dvofaktorska teorija v delovnem okolju.....	9
Slika 2:	Vpliv hišnih ljubljencev na stres na delovnem mestu	11

Slika 3: Pred in po test na eni skupini.....	22
Slika 4: Logotip podjetja e-Disti	23
Slika 5: Ocenite spodaj navedene dejavnike na delovnem mestu (v %).....	27
Slika 6: Pogostost doživljanja stresa na delovnem mestu (v %)	27
Slika 7: Ali bi si želeli, da bi na delovno mesto lahko pripeljali hišnega ljubljénčka (v %) 28	
Slika 8: Mnenje zaposlenih ali živali na delovnem mestu vplivajo na spodaj navedene dejavnike (v %)......	29
Slika 9: Povzročanje nevšečnosti na delovnem mestu (v %)	30
Slika 10: Ocenite spodaj navedene dejavnike na delovnem mestu (v %)......	32
Slika 11: Mnenje zaposlenih ali so živali na delovnem mestu vplivale na spodaj navedene dejavnike (v %)......	33
Slika 12: Povzročanje nevšečnosti na delovnem mestu po prihodu živali (v %)	34
Slika 13: Pes v podjetju e-Disti	36
Slika 14: Pes na mesečnem skupinskem sestanku in pod lastnikovo mizo	37
Slika 15:Ali imate možnost, da pripeljete hišnega ljubljénčka na delovno mesto (v %)? ...	39
Slika 16: Ali podpirate dovoljevanje hišnih ljubljénčkov na delovnem mestu (v %)?.....	40
Slika 17: Kakšno je vaše mišljenje o dovoljevanj hišnih ljubljénčkov na delovnem mestu (v %)?.....	40
Slika 18: Iz katerega razloga pripelje hišnega ljubljénčka na delovno mesto (v %)?	41
Slika 19: Kakšne so pozitivne strani dovoljevanja hišnih ljubljénčkov na delovnem mestu (v %)?.....	43
Slika 20: Kakšne so negativne strani dovoljevanja hišnih ljubljénčkov na delovnem mestu?	44

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Pisno dovoljenje za izvedbo eksperimenta v najetih prostorih stavbe Atropola ...	1
Priloga 2: Pisno dovoljenje za izvedbo eksperimenta v podjetju e-Disti.....	2
Priloga 3: Pravilnik podjetja e-Disti o hišnih ljubljénčkih na delovnem mestu	3
Priloga 4: Anketni vprašalnik pri eksperimentu – pred test	4
Priloga 5: Grafični prikaz odgovorov na anketni vprašalnik pri eksperimentu – pred test ...	9
Priloga 6: Anketni vprašalnik pri eksperimentu – po test	16
Priloga 7: Grafični prikaz odgovorov na anketni vprašalnik pri eksperimentu – po test	21
Priloga 8: Anketni vprašalnik za zaposlene v slovenskih podjetjih	27

Priloga 9: Grafični prikaz odgovorov o živalih na delovnem mestu – anketni vprašalnik .34

UVOD

V magistrskem delu preučujem vpliv prisotnosti živali na delovnem mestu na zaposlene. Preučujem področje pozitivnih in negativnih lastnosti, ki jih živali prinašajo na delovno mesto, kot so zmanjšanje stresa, povečanje produktivnosti in zadovoljstva z delom. Pregled literature in empirični del sta usmerjena predvsem na majhna podjetja, saj se ravno tam najboljše vidijo pozitivni oziroma negativni učinki, ki jih prinašajo živali. Skozi celotno magistrsko delo se bosta kot sopomenki uporabljali besedi žival ali ljubljencek.

Za obravnavanje te tematike sem se odločila predvsem zato, ker moderen način življenja ljudem prinaša mnogo preglavic tako v zasebnem kot tudi v poslovnem življenju. Stres v manjših količinah ni vedno nezaželen, saj odlično motivira, vendar pa konstanten stres na človeka vpliva uničujoče. Dolgotrajna izpostavljenost stresu lahko privede do porušitve duševnega in telesnega zdravja. Najpogostejši telesni simptomi, ki nastanejo ob daljši izpostavljenosti stresu so nespečnost ali prevelika potreba po spanju, prebavne motnje, glavoboli in vrtoglavice, prehladi. Stres velikokrat prizadene tudi socialne odnose, kar se navadno kaže kot pogosta želja po samoti, izolacija, težave v komunikaciji, nestrpnost in podobno (Krajc, Burdian, Voglar & Šarabon, 2018).

Za zmanjševanje stresa in izgorelosti je potrebno najprej poskrbeti na osebni ravni. Od samega začetka je potrebno ohranjati ravnovesje med poklicnim in zasebnim življenjem, kar je največkrat precej težko. Odmore med delom je potrebno izkoristiti za to, da se spočijemo in dodobra »zajamemo sapo«.

Paziti je potrebno tudi na telesno kondicijo in razgibanost ter zdravo prehrano. Tudi doma je potrebno znati prerazporejati naloge, kar velja zlati za ženske, ki so zadolžene za večino zadev v družinskem življenju (Sever, 2013).

Ena izmed držav, ki najbolj skrbi za zdravje svojih državljanov je Švedska (TransferWise Ltd., 2017). Zaposleni v različnih javnih in zasebnih podjetjih imajo redno organizirane športne aktivnosti med delovnim časom. Cederström in Thanem (2018) iz Univerze Stockholm sta v študiji, ki je bila opravljena, jasno pokazala, da rekreacija med delovnim časom prinaša več koristi posameznikom in tudi organizaciji - dobro počutje, večjo produktivnost in tesnejše odnose.

Poročilo o psihosocialnih tveganjih na delovnem mestu v Sloveniji, ki ga je objavilo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (brez datuma), ugotavlja, da je večina slovenskih anketirancev pri delu doživljala stres, več kot 40 % jih je navajalo splošno utrujenost. Ti podatki so potrdili, da ima Slovenija visoko intenzivnost dela, saj so anketiranci v velikem obsegu poročali o prevelikem obsegu dela in slabi organizaciji le-tega.

Kljub temu, da so slovenski delodajalci po Zakon o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1), Ur. l. RS št. 43/11, dolžni zmanjševati psihosocialna tveganja, ki vodijo v stres, podjetja temu posvečajo premalo pozornosti. Zanj nekaj let pa je kljub vsemu vse več slovenskih

delodajalcev pripravljeno v svojih podjetjih preprečevati ali vsaj zmanjševati stres, ki se kopiči v zaposlenih (Kapitanovič, 2017).

Obstaja veliko nasvetov, kako se spopadati s stresom na delovnem mestu, nekateri izmed njih pa v zadnjih nekaj letih prisegajo na živali – na živali na delovnem mestu. Le-te naj bi pripomogle k zmanjševanju stresa, povečanju produktivnosti in k boljšim odnosom (Mikuš, 2016). Prisotnost živali dovoljujejo nekatera velika podjetja na svetu, kot sta Google ali Amazon. Amazon je v kampusu v Seattlu odprl pasji park, kjer se živali lahko igrajo ali opravijo svoje potrebe (Morris, 2014).

V Sloveniji je eno takih podjetij podjetje Mikro+Polo. Podjetje se ukvarja z dobavo laboratorijskega pribora, opreme, kemikalij in diagnostike. »Pobuda je prišla v bistvu takrat, ko sem se odločil, da bi imel psa. Smilil bi se mi pes, ki bi bil ves dan sam doma. Potem se je nekako zgodilo, da je v naši sosednji državi, Avstriji, to postalo čisto normalno, pa se mi je zdelo: saj je v bistvu res. Saj kuža se navadi in je potem čisto miren. Tako smo se odločili, da jih lahko pripeljejo tudi k nam v službo« navaja direktor podjetja Mikro+Polo Marko Podgornik (Čiček, 2017).

Hrvaška raziskava je pokazala, da le 15 % manjših podjetij dovoljuje prisotnost hišnih ljubljencev na delovnem mestu, najbolj prevladujejo manjši psi in mačke. Poročilo raziskave navaja, da pes ni le človekov najboljši prijatelj, po najnovejših raziskavah je tudi najboljši poslovni partner (Tau on-line d.o.o, 2009).

Tudi študija Wells in Perrine (2001), ki je preučevala učinke prisotnosti živali v pisarni profesorja, je potrdila, da so študentje zaznali povečan pozitiven odnos profesorja, ko je bila v pisarni žival. Pisarna je bila na občutek bolj domača, profesor pa prijazen in bolj dostopen (Wells & Perrine, 2001)

Navzočnost hišnega ljubljencev na delovnem mestu delodajalca sicer stane nekaj denarja, kar pa ne moremo primerjati z zadovoljstvom oziroma nekakšno sprostitevjo, ki jo zaposleni pridobijo z njihovo navzočnostjo. Vedno več delodajalcev svojim zaposlenim to že omogoča, saj se zavedajo pozitivnih učinkov, ki jih tovrstna boniteta prinaša (Mikuš, 2016).

Še vedno pa ima veliko ljudi, ki imajo o prisotnosti hišnih ljubljencev na delovnem mestu pomisleke. Največkrat pomisleki nastanejo v primerih, ko ima prisotnost živali na delovnem mestu zdravstvene posledice, ki vplivajo na katerega od zaposlenih. Nekateri imajo namreč alergije na pasjo ali mačjo dlako. Kljub vsemu pa se težava lahko uspešno reši, saj so za ljubljence v pisarnah primerne tudi ptice, ribe ali terarijske živali (Poslovno svetovanje, Tristan Denis Benedetti, 2012). Podjetje svojim zaposlenim poleg prisotnosti mačke ali psa na delovnem mestu lahko omogoča tudi bolj preproste možnosti, kot so popusti na izdelke in storitve za ljubljence (popusti za hrano, igrače, veterinarsko oskrbo,...). Nekatera podjetja, kot so Microsoft, Delta Airlines, Deloitte, svojim zaposlenim ponujajo zavarovanje hišnih ljubljencev, ki jih lahko porabijo ob nesreči ali bolezni ljubljencev ali pa samo za preventivno nego (Ezzedeem Souha, Fairlie & Wilkin, 2016).

Ena od možnosti je tudi fleksibilen delovni čas, ki lastnikom omogoča, da svoje ljubljenske zjutraj kasneje odpeljejo na sprehod ali prej v popoldanskem času. Nekaj redkih podjetij pa svojim zaposlenim omogoča tudi dan ali dva dopusta, če se soočijo z ljubljensko smrtjo (Ezzedeen Souha, Fairlie & Wilkin, 2016).

Raziskav med slovenskimi majhnimi podjetji na temo analize vpliva hišnih ljubljencev na delovnem mestu pri zmanjševanju stresa na delovnem mestu, povečanju produktivnosti ter izboljšanju komunikacije med zaposlenimi v tovrstnih podjetjih, primanjkuje. Zato sem v svojem magistrskem delu raziskala, kakšen vpliv – pozitiven ali negativen – živali prinašajo na delovno mesto. Je z njihovo prisotnostjo na delovnem mestu res možno povečati produktivnost, vzpodbuditi boljše odnose med zaposlenimi ali zmanjšati stres, ki nastane ob delu in vsakodnevnih odgovornosti, ki jih prinašajo odgovorni položaji pri delu?

Namen magistrskega dela je s pomočjo domače in tuje literature raziskati, ali živali na delovnem mestu v majhnih in srednje velikih podjetjih prinašajo prednosti, kot so boljši odnosi in komunikacija med zaposlenimi, povečana produktivnost, zmanjševanje stresa, ter obenem preučiti izzive, ki jih živali prinašajo. Predstaviti želim tudi pogled majhnih podjetij, ki živali že imajo in opraviti eksperiment v podjetju, ki do sedaj živali ni dovoljevalo. Prav tako sem z metodo anketiranja raziskala, kakšno je mnenje ostalih podjetij o živalih na delovnem mestu. Za samo izvedbo sem uporabila anketni vprašalnik z vprašanji odprtega in zaprtega tipa.

Izsledki magistrskega dela bodo koristili posameznikom in podjetjem, ki se še odločajo, ali bodo dopustili živali na delovno mesto. Z eksperimentom sem želela preveriti, ali prisotnost živali na delovnem mestu res pomaga pri zniževanju stresa, možnost, da živali pripomorejo pri boljših, bolj sproščenih odnosih med sodelavci ter so zaposleni zato tudi bolj produktivni. Poleg pozitivnih posledic sem preverila, ali živali v podjetje prinašajo tudi kakšne negativne posledice in če da, katere. Rezultati anketnega vprašalnika, ki sem ga poslala različnim slovenskim podjetjem, so pokazali, kakšno mnenje imajo zaposleni v slovenskih podjetjih o dovoljevanju živali na delovnem mestu in kolikšno število podjetij živali že dopušča.

Cilj magistrskega dela je teoretično predstaviti študije o vplivu živali na delovnem mestu v majhnih in srednje velikih podjetjih, po pregledu literature pa empirično preveriti, ali živali na delovnem mestu v majhnih podjetjih res prinašajo zmanjšanje stresa, večjo produktivnost in boljše odnose med zaposlenimi.

Temeljna teza magistrskega dela je, da živali na delovnem mestu v majhnih podjetjih lahko prinesejo pozitivne učinke, kot so zmanjšanje stresa, povečana produktivnost in boljši medsebojni odnosi.

Temeljna in pomožna raziskovalna vprašanja so:

- **Raziskovalno vprašanje 1:** Katere so pozitivne posledice prisotnosti živali na delovnem mestu?

- **Pomožno vprašanje 1a:** Ali prisotnost živali na delovnem mestu znižuje stres zaposlenih in zvišuje njihove zadovoljstvo z delom, medosebne odnose, medosebno komunikacijo, zadovoljstvo v ravnovesju dela in zasebnega življenja ter produktivnost dela?
- **Raziskovalno vprašanje 2:** Kateri so izzivi, povezavi s prisotnostjo živali na delovnem mestu?
- **Pomožno vprašanje 2a:** Kaj mora žival znati, da je lahko prisotna na delovnem mestu?
- **Pomožno vprašanje 2b:** Katere možnosti lahko delodajalec ponudi zaposlenim, ki bi želeli živali na delovnem mestu, vendar jih pravilnik podjetja še ne dovoljuje?
- **Pomožno vprašanje 2c:** Kakšni stroški nastanejo s prisotnostjo živali na delovnem mestu?
- **Raziskovalno vprašanje 3:** Kakšni so učinki prisotnosti živali na delovnem mestu v podjetju e-Disti d. o. o. po 10-dnevnem eksperimentu prisotnosti živali na delovnem mestu?

Magistrsko delo sem razdelila na teoretični in empirični del. V teoretičnem delu sem uporabila deskriptivno metodo, s katero sem opisovala, sklepala, primerjala in analizirala na podlagi že obstoječe slovenske in tuje znanstvene literature in člankov. Na podlagi pridobljene znanstvene literature sem v kombinaciji z empiričnimi podatki v praktičnem delu poskušala odgovoriti na zgoraj zastavljena raziskovalna vprašanja.

Empirični del magistrske dela je temeljil na kvantitativnem pristopu. S pomočjo eksperimenta sem preučevala, ali vpliv živali na delovnem mestu v majhnem podjetju prinašajo boljše odnose in komunikacijo med sodelavci, večjo produktivnost v podjetju ter manj stresa. Eksperiment sem razdelila na dva dela, in sicer na merjenje spremenljivk pred prihodom živali na delovno mesto in merjenje spremenljivk po prihodu živali na delovno mesto. Za merjenje sem uporabila tudi polstrukturirane intervjuje z vnaprej določeno vsebino in vprašanji. Eksperiment sem zaključila z uradnimi rezultati anketnega vprašalnika, da hišni ljubljenci v času 10-dnevnega eksperimenta zaposlenim niso prinesli zmanjšanja stresa, povečane produktivnosti ali boljših medsebojnih odnosov, so pa povečali osebno zadovoljstvo z delom. Anketni vprašalnik za pridobitev mnenj zaposlenih v slovenskih podjetjih pa sem razdelila na tri sklope, in sicer vprašanja, ki so temeljila na splošnih podatkih o podjetju, vprašanjih o hišnih ljubljencih na delovnem mestu in pa socio-demografska vprašanja. Rezultati anketnega vprašalnika za pridobitev mnenj zaposlenih v slovenskih podjetjih so pokazali, da živali vplivajo na zmanjševanje stresa, povečanje produktivnosti in izboljšanje medsebojnih odnosov in komunikacije.

1 POČUTJE NA DELOVNEM MESTU

1.1 Stres

Stres bi lahko določili za eno najpogostejših bolezni moderne dobe. Je vzorec negativnih fizioloških stanj in psiholoških odzivov, ki se navadno pojavljajo v situacijah, kjer zaznavamo ogrožanje svoje dobrobiti in čutimo, da se z njimi ne moremo spoprijeti. Lahko rečemo, da stres predstavlja odgovor posameznika na vsak zunanji dogodek ali situacijo, ki vpliva nanj. Ljudje se pri zaznavanju stresorjev in reagiranju nanje medsebojno razlikujemo, saj stres in dejavniki stresa niso za vse enaki, le-te določa posameznikova osebnost, pretekle izkušnje, okoliščine, v katerih se pojavi ter širše in ožje okolje, v katerem oseba živi. Kot pomemben dejavnik lahko navedemo tudi življenjsko naravnost posameznika in trdnost ter kakovost mreže medsebojnih odnosov, ki ga obdajajo (Meško, Meško Štok, Podbregar & Karpljuk, 2008).

1.2 Vzroki za stres in oblike stresa

Okolje možno vpliva na človekovo počutje in njegovo sposobnost obvladovanja stresa, saj hrup, svetloba, kakovost zraka, prostor, vse to vpliva na posameznikovo razpoloženje. Delovno mesto je pogosto pravo žarišče škodljivega stresa, ki ga povzročajo številni dejavniki, kot so preobremenjenost z delom, pomanjkanje časa zaradi prekratko postavljenih rokov, nejasna vloga in pomen delovnega mesta, slaba komunikacija in odnosi med zaposlenimi.

Najpogosteje avtorji povzemajo štiri vire stresa na delovnem mestu (Tušak, brez datuma):

- **narava dela**, ki ga posameznik opravlja, kot so delovne razmere, moteči vplivi hrupa, vročine, mraza,
- **nezadovoljstvo s kariero**, predvsem zaradi nizkih plač, presežka kadrov ali pomanjkanja možnosti za napredovanje,
- **vprišanje organizacijske strukture**, kjer gre večinoma za preverjanje, nadzor, slabo povezavo s sodelavci ter
- **komunikacija z ljudmi**, kjer se pojavljajo trenja med zaposlenimi, nacionalizem, seksizem in zapostavljanje.

Stres človeku lahko pomeni oviro, zahtevo, obremenitev ali izziv, zato lahko ločimo pozitivni ali negativni stres. Ljudje včasih opisujejo stres tudi kot prijetno, vznemirljivo izkušnjo, kjer se posamezniki počutijo sposobne obvladovati vse zahteva ali pa se celo namerno spuščajo v izzive, saj zaupajo vase in so prepričani, da so lahko kos vsaki nalogi. Pozitivni stres tako ustvarja energijo in življenjsko moč ter povečuje telesno in duševno zmogljivost, kar pripomore k ustvarjalnosti, doseganju zastavljenih ciljev in nalog (Tušak, brez datuma). Psihološko pa so seveda bolj pomembni tisti, ki povzročajo duševne ali

vedenjske učinke. Povzročitelji stresa lahko izvirajo iz dela, družinskega okolja ali pa iz osebnostnih značilnosti vsakega posameznika, kot navajajo Meško, Meško Štok, Podbregar in Karpljuk (2008). Negativni stres ima učinke tako na podjetje kot na celotno družbo. Seveda na doživljanje stresa poleg službe vplivajo tudi drugi dejavniki, ki niso povezani z delovnim mestom. Navadno gre za časovne pritiske, finančne skrbi, starševske dolžnosti ali pa odnose z ljudmi – doma, v službi ali s prijatelji (Tušak, brez datuma).

1.2.1 Posledice in ukrepi proti stresu

Ker vsak zaposleni preživi tretjino ali celo več svojega časa na delovnem mestu, kjer so pogosto izpostavljeni dejavnikom, ki škodljivo vplivajo na njihovo zdravje, je pomembno, da znajo prepoznati simptome stresa. Poznamo več vrst stresa, ki so jih Luban-Plozza, Pozzi, Fromm in Žagar (1994) v grobem razdelili na čustvene, vedenjske in telesne simptome.

Čustveni simptomi so (Luban-Plozza, Pozzi, Fromm & Žagar, 1994):

- apatija: brezbržnost, izguba motivacije, izguba smisla za humor, nezadovoljstvo, žalost, pesimizem, želja po samoti,
- animoznost: napetost, živčnost, vznemirjenost, nemir, negotovost, občutek nekoristnosti, jeza, agresivnost,
- duševna utrujenost: raztresenost, slabša koncentracija, pomanjkanje prožnega mišljenja, pozabljivost,
- pretirana zaverovanost vase ali zavračanje samega sebe, nepriznavanje težav, sumničavost.

Vedenjski simptomi so (Luban-Plozza, Pozzi, Fromm & Žagar, 1994):

- izogibanje: zapiranje vase, zavračanje dela, nesprejemanje odgovornosti,
- pretiravanje: pretirana uporaba alkohola ali cigaret, prenajedanje, stradanje, deloholičnost,
- slaba osebna higiena in neurejenost,
- težavno vedenje in nasilno obnašanje.

Telesni simptomi so (Luban-Plozza, Pozzi, Fromm & Žagar, 1994):

- bolezni prebavil, kožne bolezni, hormonske motnje,
- pretirana skrb ali nepriznavanje bolezni,
- fizična izčrpanost,
- pogosta obolevnost: prehladi, glavoboli, nespečnost, slabost.

Vsi omenjeni simptomi se občasno ali pogosto pojavljajo pri velikemu številu zaposlenih. V kolikor pa stres traja dlje časa, lahko pusti tudi dolgotrajne zdravstvene posledice, kar prinaša velike stroške tako podjetju kot tudi državi. Stres na delovnem mestu zmanjša

učinkovitost zaposlenih, pojavi se odsotnost z dela, fluktuacija zaposlenih, agresivno komuniciranje in izolacija. Podjetje občuti tudi zmanjšano uspešnost, saj se pojavijo napake, slabo odločanje in zmanjšana storilnost. Stres zaposlenih ima vpliv tudi na stroške podjetja, saj se le-ti povečajo za zdravstveno oskrbo ljudi, dodatne stroške pa povzročajo tudi predčasne upokojitve in nezmožnost dela zaradi nezgod (Tušak, brez datuma).

Da bi bilo stresa na delovnem mestu čim manj, lahko k temu v veliki meri pripomorejo tako zaposleni kot tudi delodajalci. Osnova za reševanje problemov je poznavanje virov, ki vodijo k stresnim situacijam. Zaposleni naj si določijo meje njihovega delovanja, včasih morajo biti pripravljeni reči ne tako nadrejenim kot tudi strankam, posvetiti pa se morajo tudi pazljivemu poslušanju, ki pripomore k boljšim odnosom in večji učinkovitosti. Na drugi strani lahko delodajalci zmanjšujejo stres svojih zaposlenih z urejenim delovnim okoljem, omogočanjem športnih dejavnosti med zaposlenimi ter povečanjem prostega časa med delovnim časom.

1.3 Medsebojni odnosi in komunikacija

Dobri medsebojni odnosi na delovnem mestu imajo pozitiven vpliv tako na organizacijo kot na posameznika. Vplivajo na povečano participacijo posameznika, zaradi česar se lahko izboljšujejo tudi rezultati podjetij, vzpostavljanje inovativne klime, povečanje produktivnosti in posredno zmanjševanje stroškov (Drozg, 2015).

Medsebojni odnosi so eden glavnih dejavnikov, ki vplivajo na zadovoljstvo zaposlenih, kakor tudi na uresničevanje delovnih nalog in doseganje rezultatov. Prijetni in kreativni medosebni odnosi ustvarijo v podjetju pozitivno organizacijsko klimo, saj se zaposleni med seboj razumejo, si zaupajo in pomagajo, kar vpliva na povečano produktivnost dela (Drozg, 2015).

Medosebni odnosi so, glede na pomembnost za zadovoljstvo zaposlenih v organizaciji, eni izmed najpomembnejših dejavnikov. Izvirajo iz nas samih, iz naših osebnih lastnosti in so usmerjeni na druge. Medosebni odnosi so v delovnem okolju pomembni (Možina, 2002):

- za izpolnjevanje delovnih in poslovnih nalog, za doseganje ciljev organizacije,
- za ustvarjanje in razvoj etike in delovne morale,
- za humanizacijo človeka in njihovega dela.

V kolikor pa v podjetju vlada negativna klima, ki je posledica konfliktov, napetega vzdušja in nezadovoljstva, lahko pričakujemo, da bo tudi produktivnost manjša. Potrebno je poudariti, da nizka produktivnosti ni vedno posledica slabih medsebojnih odnosov, saj k temu pripomorejo tudi drugi dejavniki (Drozg, 2015).

Da pa dobri medosebni odnosi na delovnem mestu niso le naključje, je ameriška raziskovalka s področja medosebnih odnosov Amaria Satish Nargunde (2013) opredelila bistvene elemente za uspešno komunikacijo. Učinkovito komuniciranje je bistveni ključ do

uspešnega dela, pomembni sta tako verbalna kot neverbalna komunikacija. Za dobre medosebne odnose je pomembno tudi, da je vsak zaposleni deležen dostojanstvenega odnosa in spoštovanja. Vsak zaposleni se mora truditi, da ločuje osebno in profesionalno življenje, saj je za dobre odnose pomembna profesionalnost. Z empatijo in razumevanjem so odnosi boljši, saj zaposleni sodelujejo in skupaj ustvarjajo zmagovalne rezultate, vsak zaposleni pa s profesionalnim obnašanjem pokaže, da je predan svojemu delu (Satish Nargunde, 2013).

1.4 Produktivnost zaposlenih

Med zadovoljstvom zaposlenih na delovnem mestu in produktivnostjo obstaja pozitivna povezanost. Zaposleni, ki z veseljem opravljajo svoje delo, se veselijo novih izzivov in se radi vračajo med sodelavce, opravljajo svoje delo tudi bolj kakovostno in so bolj produktivni (Cimperman, 2016).

Pryce-Jones (2012), ki je s pomočjo raziskave o delovnem zadovoljstvu bralcev *The Wall Street Journala* ugotovila, da so zadovoljni zaposleni na delovnem mestu dvakrat bolj produktivni, zato pogosteje dosegajo zadane rezultate in so bolj motivirani za delo. Pryce-Jones je rezultate svoje raziskave sestavila na podlagi 3000 anketirancev, ki so prihajali iz 79 držav sveta.

Tudi v umetnem laboratorijskem okolju je bilo dokazano razmerje med srečo na delovnem mestu in produktivnostjo. Univerza v Warwicku je izvedla eksperiment, v katerem je polovica udeležencev gledala komedijo, medtem ko je uživala sadje in čokolado. Druga polovica udeležencev je bila zaprosena, da si izmenjujejo zgodbe o nesrečnih dogodkih v njihovem življenju. Obe skupini sta bili pozvani, da opravita določene naloge. Prva skupina je bila 12 % bolj produktivna kot druga skupina (Oswald, Proto & Sgroi, 2009).

Na zmanjšanje produktivnosti vpliva tudi podaljšan delovnik, kar je dokazal tudi Pencavel (2014) z univerze Stanford. V raziskavi so poskušali ovrednotiti razmerje med opravljenimi urami in produktivnostjo. Ugotovitve so pokazale, da se zaposlenost po 50-urnem delovnem tednu močno zmanjša, delovnik s 70-urno zaposlenostjo pa privede do odsotnosti z dela in fluktuacije zaposlenih.

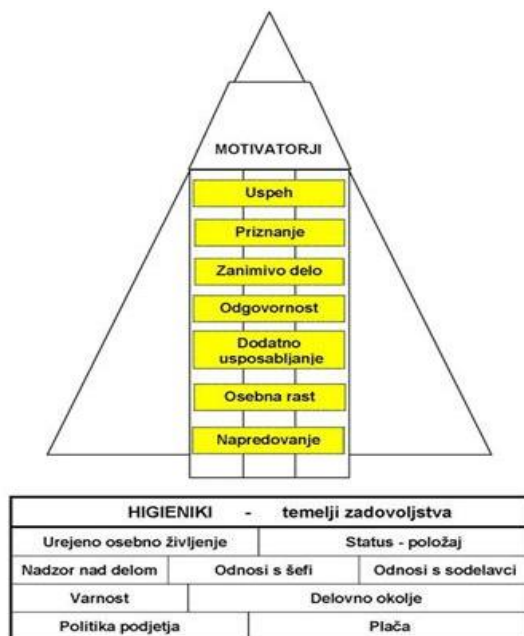
1.5 Zadovoljstvo z delom

Vsebinsko teorijo motivacije in zadovoljstva z delom dobro predstavi Herzbergova dvofaktorska teorija, ki deli motivacijske faktorje v dve skupni: higienike in motivatorje (Doren, 2011).

Faktorji nezadovoljstva spadajo med higienike faktorje, faktorji zadovoljstva pa med motivatorje. Sam pogled na odločujoče faktorje v podjetju dobro predstavi tudi slika 1, ki predstavlja Herzbergovo dvofaktorsko teorijo v delovnem okolju. Tu so ključnega pomena

izpolnjeni higieniki, saj dokler zaposlenim niso omogočene razmere, v katerih bodo občutili zadovoljstvo, bo motivacija in učinkovitost zaposlenih zelo nizka (Račnik, 2008).

Slika 1: Herzbergova dvofaktorska teorija v delovnem okolju

Vir: Račnik (2008).

Učinkovitost zaposlenih se povečuje z zadovoljstvom pri delu. Zadovoljni zaposleni so bolj delovno učinkoviti na delovnem mestu, z veseljem opravljajo delo, so veseli delovnih izzivov in se radi vračajo med sodelavce. Tako kot odnosi in komunikacija, se tudi zadovoljstvo zaposlenih odraža v njihovem odnosu do dela. Bolj kot imamo zadovoljene zaposlene, bolj so produktivni in posledično predstavljajo nižji strošek za podjetje, prav tako so zadovoljni zaposleni manj bolniško odsotni, kar omogoča večjo prisotnost na delovnem mestu – psihično in fizično. Zadovoljstvo zaposlenih na delovnem mestu vpliva tudi na njihov odnos do obstoječih in potencialnih strank, saj lahko le zadovoljni zaposleni korektno opravljajo svoje delo s strankami (Kreativa, Nejc Volarič s.p., brez datuma).

2 ŽIVALI NA DELOVNEM MESTU

2.1 Oblike spodbujanja zaposlenih in živali na delovnem mestu

Motiviranje zaposlenih je pomembna sposobnost vodilnega osebja, saj v večini primerov velja, da motivirani posamezniki dosegajo boljše rezultate kot nemotivirani. Dobra motiviranost zaposlenih pomeni manjšo fluktuacijo v podjetju, večjo zvestobo in pripadnost organizaciji, manjšo odsotnost z dela v primeru bolniške, boljše rezultate pri delu, manj stresa in bolj pozitivno vzdušje v kolektivu ter nasploh v osebni življenju (Draškovič, 2009).

Motiviranje zaposlenih je zato tudi po mnenju Uroševića in Milijića (2012) eden ključnih predpogojev za uspeh v poslovnem svetu, saj motivirani zaposleni vedo, kaj storiti, da bodo prišli do določenega cilja na najhitrejši in najbolj učinkovit način. Gruban (2015) navaja, da sta uspeh in zadovoljstvo zaposlenih danes vse bolj individualni kategoriji in si ju zaposleni predstavljajo na različne načine: nekateri iščejo boljše ravnovesje med poslovnim in zasebnim življenjem, več prostega časa, spet drugi stremijo k uresničevanju novih idej, tretji pa zasledujejo strokovni razvoj.

Kot eno izmed možnih oblik nedenarnega nagrajevanja in motiviranja pa delodajalci lahko ponudijo tudi dovoljevanje hišnih ljubljencev na delovnem mestu. Na Švedskem so s telefonsko anketo med lastniki psov ugotovili, da 73 % lastnikov pusti psa med delovnim časom doma, 16 % ga pripelje s seboj v službo, 11 % pa jih daje pse v dnevno varstvo. Kar 53 % lastnikov si je želelo, da bi svojega psa lahko pripeljali na delovno mesto (Norling & Keeling, 2010). Tovrstne oblike nagrajevanja že ponujajo nekatera tuja podjetja, a tudi slovenska ne zaostajajo, saj se zavedajo prednosti, ki jih živali prinašajo zaposlenim.

Psa vse večkrat označujemo kot človekovega najboljšega prijatelja, zato je tudi razumljivo, da na prvem mestu po priljubljenosti ljubljencev na delovnem mestu prevladujejo prav oni. To dokazujejo številna svetovno znana podjetja, kot so Google, Microsoft, Delta Airlines, Deloitte itd.

2.2 Prednosti živali na delovnem mestu

Da hišni ljubljenci pozitivno vplivajo na zaposlene na delovnem mestu, so dokazali v raziskavi PAWrometer. Pokazali so, da hišni ljubljenci na delovnem mestu pozitivno vplivajo na različne vidike delovnega okolja – od zaposlovanja, delovne atmosfere, produktivnosti in zadovoljstva zaposlenih (Banfield pet hospital, 2017). V nadaljevanju zato podrobneje opisujem prednosti živali na delovnem mestu.

2.2.1 Zmanjšanje stresa

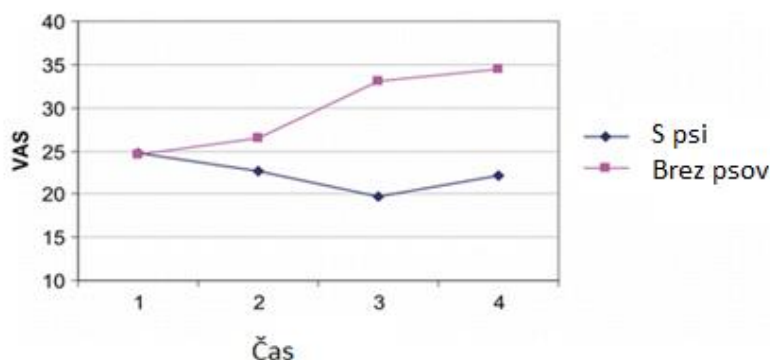
Že ljubkovanje ali opazovanje hišnega ljubljencev lahko povečata raven hormona oksitocina, ki pomaga pri zmanjševanju stresa, saj zmanjšuje proizvodnjo stresnega hormona kortizola. Študija z univerze Virginia Commonwealth je pokazala, da je prisotnost psov na delovnem mestu občutno zmanjšala stres zaposlenih. Zaposleni so se razdelili na tri opazovane skupine: skupina, ki je psa pripeljala na delovno mesto, skupina, ki ima psa, vendar ga ni pripeljala na delovno mesto ter skupina brez psa nasploh. Rezultati po enem tednu so pokazali, da je bil zaznan stres na začetku dneva podoben, vendar pa se je tekom dneva stres občutno zmanjšal za skupino, ki je na delovno mesto pripeljala psa. Povišan stres sta občutili skupini brez psa na delovnem mestu in brez psa nasploh. Ena izmed pomembnejših razlik je tudi v vzorcih stresa za skupino s psom. Skupini je bilo naročeno,

da psa na delo pripeljejo v torek in četrtek, medtem ko so v sredo in petek v službo prihajali brez psa.

Iz slike 2 lahko razberemo, da je do občutnih razlik prihajalo med dnevi, ko so lastniki ljubljenske vzeli na delovno mesto. Ko ljubljenci na delovnem mestu niso bili prisotni, se je stres zaposlenih zelo povečal.

Slika 2: Vpliv hišnih ljubljencev na stres na delovnem mestu

VAS rezultati so podani na podlagi dni ko so bili psi prisotni na delovnem mestu in dni, ko psov na delovnem mestu ni bilo

Čas: 1= 7:30 -8:30, 2= 10:30 -11:30, 3= 13:30 -14:30 4= 16:00 - 17:00

Vir: Baker, Knisely, Baker, Cobb & Schubert (2012).

2.2.2 Daljši delovni čas

Le malo ljudi je pripravljenih na delovnem mestu preživljati več ur, še posebej, če imajo doma tudi živali, ki jih že ves dan veselo pričakujejo v upanju na čim prejšnji sprehod. Čeprav je preveč nadurnega dela za zdravje zaposlenih ena izmed slabih stvari, pa je po podatkih raziskave American Pet Products Manufacturers Associations iz leta 2008, v kateri je sodelovalo 50 majhnih in velikih podjetij, ki dovoljujejo ljubljence na delovnem mestu, bilo več zaposlenih pripravljenih delati več ur, kot tudi znižati svojo odsotnost od dela (PetMD, brez datuma).

2.2.3 Izboljšano delovno okolje

Zaposleni v podjetju Inverse – Square, ki se ukvarja z razvojem aplikacij, so potrdili, da hišni ljubljenci odlično vplivajo na izboljšano delovno okolje in na razmerje med delom in zasebnim življenjem. Spoznali so, da jim ljubljenci na delovnem mestu pomagajo, da se med delovnim časom ustavijo in za nekaj minut odmaknejo od projekta, problema ali drugega dela, saj pretirano osredotočanje na delo ovira produktivnost in povzroča nepotreben stres. Hišni ljubljenci jih tako spomnijo, da se ustavijo in odmaknejo od tistega,

v kar so vpleteni. Kratki sprehodi, malo božanja ali časa za igranje tako omogočajo duševne prekinitve. V podjetje Etsy pa hišni ljubljenci prinašajo tudi smeh in pozitivnost, ki se nato nalezljivo širi po pisarnah, kar omogoča bolj sproščeno delovno okolje (University of Southern California, brez datuma).

K izboljšanemu delovnemu okolju pripomore tudi miselnost zaposlenih, da želijo svojo kariero v podjetju nadaljevati dolgoročno. Anketa, ki je bila izvedena v podjetju Banfield, je dokazala, da bi bili zaposleni pripravljeni v podjetju ostati dolgoročno, če bi le-to dopuščalo ljubljence na delovnem mestu (Shorr, 2018).

2.2.4 Povezovanje s kupci

Odlični medsebojni odnosi s strankami se razvijajo z doslednim in pozitivnim sodelovanjem. Prav dovoljevanje hišnih ljubljencev lahko spodbudi pozitivno dožemanje kupcev do podjetja. Psi v podjetju Ibox niso pomagali krepiti le notranje morale, ampak so pomagali, da se je podjetje povezalo tudi s strankami in prodajalci. Ko stranke ali prodajalci v podjetje pridejo na prvi sestanek, se jim zdi le-to bolj prijetno in dostopno, obisk pa si zapomnijo prav zaradi psov v njihovem podjetju (Evans, 2014).

Poleg pozitivnih spominov, ki jih ustvarjajo psi za kupce, pa si z njimi pomagajo tudi pri marketinških kampanjah. Podjetje redno objavlja slike psov v marketinških katalogih, e-poštnih sporočilih ter letakih. S tem poskušajo ustvarjati tudi drugačno vez s potrošnikom (Evans, 2014).

2.2.5 Povečana produktivnost

Produktivnost zaposlenih je povezana z dobrim delovnim okoljem, zadovoljstvom pri delu in odnosi med zaposlenimi. Študija Banfield PAWrometer je bila opravljena v letu 2017, kjer je bilo anketiranih 1000 zaposlenih in 200 direktorjev iz različnih vrst in velikosti podjetij širom Amerike. Študija je dokazala, da 67 % zaposlenih meni, da hišni ljubljenci pomagajo povečevati produktivnost (Banfield pet hospital, 2017).

Študija z univerze Virginia Commonwealth pa ni le dokazala, da hišni ljubljenci vplivajo na zmanjševanje stresa, ampak tudi povečujejo produktivnost. Prvotni namen eksperimenta je bil ugotavljanje, ali hišni ljubljenci pomagajo zniževati količino stresa pri zaposlenih. Raziskava je pokazala, da se je poleg zmanjšane stresa zaradi prisotnosti živali produktivnost povečala tako pri zaposlenih, kateri so bili lastniki psa, kot tudi drugih zaposlenih. Skoraj polovica tistih, ki so na delovno mesto pripeljali hišnega ljubljence, je poročala tudi o povečani produktivnosti, ostala polovica pa ni začutila nobenih razlik pri dnevnem delu. Tudi 25 % zaposlenih, ki na delovno mesto niso pripeljali hišnega ljubljence, je poročala o povečani produktivnosti zaradi hišnih ljubljencev (Baker, Knisely, Baker, Cobb & Schubert, 2012).

2.2.6 Izboljšano zdravje zaposlenih

V študiji, ki so jo izvedli v Human Animal Bond Research Initiative, so dokazali, da hišni ljubljenci lastnikom pomagajo živeti bolj zdravo življenje. Ugotovili so, da lastništvo hišnih ljubljencev pomaga prihraniti okoli 419 milijonom dolarjev stroškov za obiske zdravnikov, saj pomagajo pri povečani aktivnosti in socializaciji (Panzarella, brez datuma).

Tudi glede na študije ameriškega Centra za nadzor in preprečevanje boleznih hišni ljubljenci pomagajo pri zmanjševanju krvnega pritiska in ravni holesterola (Evans, 2014).

Kot pa sem že omenila v zgornjih vrsticah, je ena izmed najpomembnejših prednosti živali na delovnem mestu zmanjševanje stresa. Živali na delovnem mestu pomagajo tako, da nudijo čustveno podporo skozi celoten dan, ne le svojim lastnikom, ampak tudi drugim zaposlenim. Srca lastnikov hišnih ljubljencev se tako bolje spoprijemajo s stresnimi situacijami, kar je dokazala študija American Journal of Cardiology (Townshend, 2015).

2.2.7 Izboljšanje odnosov med zaposlenimi

Podjetja dandanes uporabljajo številne intervencije za izboljšanje sodelovanja skupin oziroma izboljšanja odnosov zaposlenih. Študiji, ki so ju izvedli na Central Michigan University sta poskušali dokazati, da psi pozitivno vplivajo na sodelovanje med zaposlenimi.

Prva študija je z leta 2010, kjer so bili zaposleni vključeni v več eksperimentov. Razdelili so se v skupine z štirimi posamezniki. Nekaterim skupinam se je nato pridružil tudi pes, druge so ostale same. Vsak član skupine je bil obtožen različnega navideznega kriminala, ostali člani skupine pa so nadzorovali, ali je le-ta poročal o tem tudi ostalim članom. Študija je dokazala, da so skupine s psom ustvarile boljše odnose, na katerih je temeljilo več zaupanja, 30% manjša pa je bila tudi verjetnost, da bi ovadili drug drugega, kar kaže na to, da je prisotnost psa ustvarila boljše zaupanje ter zanesljivo delovno okolje (Colarelli, McDonald, Christensen & Honts, 2017).

Druga študija z leta 2017 je temeljila na treh eksperimentih. Pri prvem eksperimentu so sodelovali študentje Midwestern University, ki so bili naključno razvrščeni v skupine po štiri študente. Nekaterim skupinam se je nato pridružil tudi pes, ostale so delovale brez njega. Njihova naloga je bila, da ustvarijo 15 sekundni oglas za določen izdelek. Rezultati prvega eksperimenta so pokazali, da so psi pozitivno vplivali na sodelovanje in fizično intimnost, niso pa povečali medsebojnega zaupanja in zadovoljstva članov skupine (Colarelli, McDonald, Christensen & Honts, 2017).

Tudi v drugem eksperimentu so sodelovali študentje omenjene univerze. Drugi eksperiment je bil podoben študiji iz leta 2010, kjer so bili študentje obtoženi kriminalnega dejanja. Ponujena jim je bila možnost, da pričajo proti ostalim članom skupine ali pa ostanejo tiho. Vsakemu posamezniku je bila ponujen tudi nagrada za razkritje podatkov. Skupine, kjer je

bil prisoten pes so pokazale večjo mero medsebojnega zaupanja (Colarelli, McDonald, Christensen & Honts, 2017).

Za tretji eksperiment so izbrali 160 udeležencev, ki so jih razdelili na dve skupini po 75. Ker je bil prvi eksperiment posnet, so iz njega izrezali osem 40-sekundnih odrezkov, ki so jih pokazali udeležencem. Vsi posnetki so bili odrezani od pasu nastopajočih navzdol, tako da se ni videlo, v katerih skupinah je bil prisoten pes in v katerih ne. Udeleženci tretjega eksperimenta so morali na podlagi video posnetkov ocenjevati šest različnih dejavnikov: sodelovanje, prijaznost, občutek udobja v skupini, aktivnost, navdušenost in pozornost. Vsak kazalnik je bil izmerjen z eno samo postavko, npr. občutek udobja je bil ocenjen z 1 (sploh ne) do 7 (zelo veliko). Vsak udeleženec je videl dva videa, videi pa so bili naključno dodeljeni in uravnoteženi, tako da ljudje niso vedno prejeli eksperimentalnega ali kontrolnega videa. Udeležencem je bilo naročeno, naj prvi videoposnetek pogledajo le enkrat, nato pa ocenijo skupinsko interakcijo. Nato so jih prosili, naj ponovijo isti postopek za drugi video. Vsakemu videu je sledila zahteva po oceni interakcije skupine za šest odvisnih spremenljivk. Rezultati v tabeli 1 so pokazali, da so udeleženci v videoposnetkih zaznali več pozitivnih čustev v skupinah, kjer je bil prisoten pes, kot pa v skupinah, kjer psa ni bilo, saj so se povprečne ocene s psom in brez psa močno razlikovale.

Tabela 1: Ocenjevanje obnašanja skupin s psom in brez prisotnosti psa

	Prisotnost psa		Odsotnost psa		Povprečje		95% zanesljivost interval razlike	
	M	SD	M	SD	t (df)	Cohenov d	Nizek	Visok
Občutek udobja	4,83	1,58	4,24	1,75	-3,11 (318) *	0,35	-0,949	-0,214
Sodelovanje	4,69	1,45	3,93	1,69	-4,30 (318)**	0,48	-1,102	-0,41
Prijaznost	4,84	1,47	4,13	1,86	-3,84 (318)**	0,43	-1,087	-0,351
Aktivnost	4,25	1,57	3,57	1,76	-3,65 (318)**	0,41	-1,049	-0,314
Navdušenost	3,84	1,58	3,33	1,7	-2,80 (318)*	0,31	-0,873	-0,152
Pozornost	4,5	1,61	3,99	1,73	-2,71 (318)*	0,3	-0,874	-0,138

* p < 0,05, **p < 0,01

Vir: Colarelli, McDonald, Christensen & Honts (2017).

2.2.8 Povečana ustvarjalnost

Podjetja, ki omogočajo ljubljence na delovnem mestu, imajo navadno odprta in ustvarjalna delovna okolja. Hišni ljubljenci nam pomagajo, da svoje misli in telo odvrnemo od trenutnega dela in se za nekaj kratkih minut posvetimo njim. Že kratek sprehod dokazano sprošča krepitev ustvarjalnosti. Študija univerze v Stanfordu je dokazala, da lahko že kratek sprehod poveča kreativno razmišljanje za 60 % v primerjavi s sedenjem. Tudi številni kreativci, kot je bil Steve Jobs, so bili znani po tem, da so imeli sestanke brainstormingov kar na sprehodih (Crossley, 2017).

V prid hišnim ljubljencem je tudi študija s Central Michigan University iz leta 2010, ki je dokazala, da navzočnost hišnih ljubljencov vodi do povišane ustvarjalnosti. Opravili so preizkus, kjer so ustvarili 12 skupin s po štirimi posamezniki. Njihova naloga je bila ustvariti 15-sekundni oglas za izdelek, ki že obstaja na trgu. Nekatere skupine so imele ob sebi tudi psa, druge pa so delovale same. Po končnem preizkusu so morali izpolniti še vprašalnik o delu v timu. Končni rezultati so pokazali, da je bila v skupinah s psom prisotna večja mera zaupanja, ustvarjalnosti in timskega dela (The Economist Newspaper Limited, 2010).

2.3 Izzivi živali na delovnem mestu

Kljub temu, da je večina ljudi navdušena nad hišnimi ljubljenci, pa obstaja tudi nekaj zadržkov, zakaj hišni ljubljenci niso najbolj primerni za obiske na delovnem mestu. Podrobneje jih opisujem v nadaljevanju.

2.3.1 Moteno delo in omejen prostor

Hišni ljubljenci lahko zahtevajo tudi veliko pozornosti in oskrbe, saj jih je potrebno odpeljati na sprehod ali jim pripraviti hrano. Vse to zahteva določen čas, ki bi ga po mnenju nekaterih zaposlenih lahko izkoristili drugače.

Težave nam lahko povzročijo tudi z oglašanjem ob neprimernih trenutkih, saj mačka, ki mijavka ali pes, ki laja, medtem ko zaposleni komunicira po telefonski liniji, lahko odražata skrajno neprofesionalen odnos do klicatelja na drugi strani. Ob enem se ustvarja velika motnja tudi za vse ostale zaposlene, ki ne morejo v tišini opravljati svojega dela (Shorr, 2018).

Ob prihodu hišnega ljubljenca je zato potrebno razmisliti tudi o velikosti poslovnih prostorov. V kolikor so pisarne majhne, v njih pa je večje število hišnih ljubljencov, lahko prihaja do nesoglasij ali pa se ljubljenci počutijo omejene. Za manjše pisarne je potrebno doreči maksimalno število živali, ki so lahko v pisarnah ali pa jim omogočiti pisarno, v katero se lahko kakšen ljubljenc umakne.

2.3.2 Alergije

Vse več ljudi ima danes razvite alergije na pasje in mačje dlake, ki se seveda razlikujejo glede na intenzivnost, zato se je potrebno pred prihodom hišnih ljubljencov posvetovati z vsemi zaposlenimi, ki bodo v stiku z njimi. V kolikor nimajo pretirano razvitih alergij, se lahko v podjetju kompromisno dogovorijo, da se prostor prezračuje vsako uro za vsaj nekaj minut ali pa sestanke opravljajo v prostorih, kjer živalim dostop ni dovoljen (Foreman, Glen, Meade & Wirth, 2017).

2.3.3 Skrb za varnost

Pri odločanju, ali bo podjetje na delovnem mestu dopustilo prihod hišnega ljubljence, je najpomembnejša stvar varnost: varnost zaposlenih in varnost psa samega. Kljub temu, da je pes dobro socializiran, ni nobenega 100 % zagotovila, da se pes ob nepričakovani situaciji ne bo počutil ogroženega in se poskušal braniti. Lahko se zgodi, da opraska ali ugrizne kakšnega od sodelavcev, kar lahko pripelje do neprijetnih situacij, pravnih posledic, v prihodnosti pa tudi do skrhanih odnosov med zaposlenimi. Zavedati se je potrebno, da je za kakršnokoli neprimerno vedenje, poškodbo ali škodo odgovoren lastnik, zato živali ne spuščamo izpred oči. V kolikor zaposleni zapusti pisarno naj hišnega ljubljence primerno priveže ali uporabi pasji boks (Shorr, 2018).

Kinofobija ali strah pred psi je pravzaprav ena izmed najpogostejših fobij na svetu. Kljub vsemu, da študije potrjujejo, da hišni ljubljenci manjšajo stres na delovnem mestu, pa zaposleni, ki imajo razvito to fobijo, doživljajo mnogo večji stres ob njihovi prisotnosti, kar oslabi njihovo delovanje in produktivnost (Shorr, 2018).

2.4 Možnosti v podjetju povezane z živalmi in skupinske aktivnosti

2.4.1 Druge možnosti, ki vključujejo živali na delovnem mestu

Če podjetje hišnih ljubljencev kljub vsemu ne želi v pisarnah podjetja, lahko svojim zaposlenim ponudijo tudi številne druge možnosti.

Dejstvo je, da se trendi in življenja ljudi spreminjajo z leta v leto, zato se želijo temu prilagoditi tudi nekatera podjetja. Marketinško podjetje Nina Hale iz ameriške zvezne države Minnesote je začelo svojim zaposlenim dodatno ponujati dopust ob prihodu novega hišnega ljubljence. V podjetju dopuščajo možnost, da novi lastniki živali delo opravljajo en teden od doma ali pa si za ta čas privoščijo dopust, ter ljubljence privadijo na novo okolje in se z njimi tudi povežejo. Allison McMenimen, ki je podpredsednica podjetja pravi, da zaposleni še ne izkoriščajo te ugodnosti, so pa hvaležni, da se je podjetje pripravljeno prilagoditi tudi njihovim zasebnim življenjem (Umoh, 2018).

Podjetje mParticle z sedežem v New Yorku svojim zaposlenim ponuja dva dodatna tedna plačanega dopusta, v kolikor posvojijo zapuščenega psa (Umoh, 2018).

Podobne politike pa so se lotili tudi v podjetju Ferray Coporation s sedežem v Tokiu na Japonskem. Podjetje se je odločilo, da bo iz zavetišča posvojilo devet zapuščenih mačk, v upanju, da bodo njihovim zaposlenim prinesle zmanjšanje stresa. Poleg tega so k posvajanju zapuščenih mačk spodbujali tudi svoje zaposlene, saj so vsakemu, ki je v zavetišču posvojil mačko ponudili mesečno nagrado 40 dolarjev oziroma 5000 jenov (ViralPortal, brez datuma).

Kot sem že omenila v Uvodu v magistrsko delo, je ena od možnosti, da se delodajalci povežejo z svojimi zaposlenimi, da jim ponudijo popuste na pasjo hrano, igrače, veterinarsko oskrbo, nego ali popuste za usposabljanja v pasjih šolah. Eni izmed takih podjetij sta Build A Bear in University of Alabama. Deloitte LLP, Delta Airlines, Microsoft so podjetja, ki svojim zaposlenim ponujajo zavarovanja, ki vključujejo plačano veterinarsko oskrbo živali (v primeru nesreče ali bolezni) ali pa le to porabijo za preventivne preglede svojih živali (zobozdravstveni pregledi, redni letni pregledi in podobno). Odlična spodbuda za zaposlene lahko predstavlja tudi fleksibilen delovni čas, saj je vse več lastnikov hišnih ljubljencev ob jutranjih ali večernih urah pod stresom, ker vedno, da jih doma čaka ljubljencek, ki komaj čaka svoj sprehod. Zaposleni si tako lahko razporedijo dnevne obveznosti, kot so priprava zajtrka otrokom, spremstvo otroka v šolo, nato pa se v miru posvetijo tudi sprehodu z hišnim ljubljencekom, saj se jim ne mudi v službo. Nekaj redkih podjetij pa svojim zaposlenim omogoča tudi dan ali dva dopusta, če se soočijo z ljubljencekovo smrtjo (Ezzedeem Souha, Fairlie & Wilkin, 2016).

2.4.2 Skupinske aktivnosti

Pri boljši promociji zdravja na delovnem mestu lahko pomagajo tudi hišni ljubljenci. V podjetju se lahko enkrat ali dvakrat mesečno organizira sprehode, pri katerih bodo sodelovali tudi psi zaposlenih. Ker je promocija zdravja na delovnem mestu zakonsko določena z Zakonom o varnosti in zdravju pri delu, so sprehodi ena izmed možnosti, ki spodbuja le-to.

Ker je zaradi neodgovornega skrbništva v Sloveniji letno zavrženih od 3000 do 4000 živali, lahko zaposleni v podjetju organizirajo dobrodelno akcijo zbiranja hrane in sredstev za enega izmed najbližjih zavetišč. Z letaki lahko v akcijo vključijo tudi ostala podjetja, ki delujejo v bližini in tako opravijo družbeno koristno delo ter pomagajo živalim, ki so ostala brez doma (Poslovno svetovanje, Tristan Denis Benedetti, 2019).

Zavrženim živalim pa zaposleni lahko ponudijo pomoč tudi tako, da se mesečno organizira team building, pri katerem zaposleni obiščejo enega od zavetišč v bližini in živali odpeljejo na daljši sprehod.

3 ORGANIZACIJSKE SMERNICE ZA ŽIVALI NA DELOVNEM MESTU

3.1 Oblikovanje organizacijskih smernic

Hišni ljubljenci na delovno mesto prinašajo prijaznejše in srečnejše delovno okolje. Ker pa je v podjetju prvotnega namena, da živali ne bi motile delovnega procesa, povzročale škode ali povzročile kakršnihkoli zdravstvenih težav, je potrebno, da podjetja oblikujejo organizacijske smernice, katerim bodo zaposlenih lahko sledili. Poskrbeti morajo, da bodo

organizacijske smernice take, da jih bodo lahko upoštevali vsi: zaposleni, obiskovalci, dobavitelji in kupci. Vsi zaposleni pa se morajo zavedati, da so ljubljenci privilegij ter da s privilegiji pridejo tudi odgovornosti.

Smernice naj se uporabljajo za vse prostore, v katerih zaposleni opravljajo svoje naloge ter so ob njih prisotni hišni ljubljenci. V kolikor podjetje prostore najema, je pred prihodom ljubljencov potrebno preveriti predpise in pridobiti dovoljenje upravljalcev ali lastnika stavbe.

Podjetje naj po predlogu Schiff Lonoff (2015) sestavi pravilnik o hišnih ljubljencih na delovnem mestu, kateremu naj sledi v vsaj nekaj osnovnih pravilih:

1. Ljubljenci morajo biti cepljeni

Cepljenja ščitijo hišne ljubljence pred potencialno smrtnimi boleznimi in okužbami, od katerih se nekatere lahko prenašajo tudi na ljudi. Za varnost ljubljencov in zaposlenih je od lastnika živali potrebno zahtevati dokazila o cepljenju, preden se dopusti kakršenkoli dostop živali v pisarno. V kolikor je hišni ljubljenc bolan, naj ostane doma.

2. Ljubljenci morajo biti vzgojeni in socializirani

Ljubljenci, ki bodo prisotni na delovnem mestu, morajo biti primerno socializirani in neagresivni, saj je ena prvih dolžnosti delodajalca, da zagotovi varno delovno okolje. V kolikor ljubljenc pokaže kakršnokoli agresivno vedenje, ga mora lastnik odpeljati iz poslovnih prostorov. Če ostali zaposleni želijo, da se pes umakne za določen čas zaradi zmanjšanja produktivnosti, potrebne tišine, itd., mora lastnik to nemudoma storiti. Lastnik je odgovoren tudi za kakršnokoli škodo (ugrize, praske,...), ki jo pes povzroči ostalim zaposlenim.

3. Določitev mesta, kamor se ljubljenc lahko umakne

V pisarni je potrebno določiti prostor, v katerega se bo hišni ljubljenc lahko umaknil v primeru stranke, ki si živali ne želi imeti v bližini. Odgovoren lastnik se mora zavedati, da imajo nekateri ljudje alergije na živali ali pa jim je v družbi le teh neprijetno.

4. Urejenost delovnih prostorov in okolice

Odgovornost lastnikov živali je, da poskrbijo, da so pisarne urejene in čiste. To vključuje večkratno sesanje prostorov, prezračevanje ter čiščenje malih ali velikih potreb za živalmi, v kolikor pride do te nezgode. Lastnik mora vedeti, da je pes navajen potrebo opravljati na prostem, v kolikor je potrebno ga med delovnim časom odpelje na kratek sprehod. Če ljubljenc v zunanjih prostorih podjetja opravi potrebo, je lastnik dolžan iztrebke za njim tudi počistiti.

5. Ljubljenc mora biti v spremstvu lastnika ali zaposlenega

Ljubljencek nikoli ne sme ostati nenadzorovan, če ostane sam, mora lastnik poskrbeti, da je ustrezno privezan ali v pasjem boksu.

6. Delovna oprema

Ljubljenceku ni dovoljeno gristi smeti ali kakršnekoli druge pisarniške opreme (električne napeljave, preproge, mize,...). V kolikor ljubljencek povzroči škodo na inventarju organizacije, za to odgovarja lastnik sam.

V primeru, da na delovno mesto prihaja več živali, ali v kolikor podjetje želi, lahko v pravih doda tudi dodatna pravila, kot so (Boštjančič & Smolkovič, 2013):

- Ljubljencek mora biti vedno na povodcu oziroma v sobi, kjer je omejeno njegovo gibanje.
- Pasje igrače, ki proizvajajo kakršenkoli zvok, niso primerne za pisarne.
- Lastnik lahko ljubljenceka vzame s seboj na krajši sestanek, če ve, da je ta tiho in ne moti procesa.
- Zaposleni sami krijejo hrano za svoje ljubljenceke.

V kolikor ima več zaposlenih hišnega ljubljenceka, je smiselno uvesti koledar, kjer zaposleni lahko določijo dan, ko bodo psa pripeljali na delo. To zaposlenim omogoča, da prihod ljubljenceka načrtujejo tako, da v pisarnah ne bo več kot treh psov naenkrat (Trakstar Ltd, 2018).

3.2 Zakonske določbe in zakoni

Specifičnih pravil glede živali na delovnem mestu v slovenski zakonodaji nisem zasledila, največ splošnih omejitev pa je predpisanih v ZVZD-1.

Ena izmed takšnih členov ZVZD-1 sta 5. in 11. člen, ki pravita, da mora delodajalec zagotavljati varnosti in zdravje na delovnem mestu. V primeru, da bi hišni ljubljencek povzročil škodo drugemu zaposlenemu, bi se le-ta lahko skliceval na to, da mu na delovnem mestu ni bilo zagotovljeno dovolj varnosti.

Kot sem že omenila v organizacijskih smernicah je pomembno, da podjetja določijo svoje pravilnike o živalih na delovnem mestu ter se pred prihodom posvetujejo z zaposlenimi, ki bodo v stalnem stiku z živalmi. V kolikor določeni zaposleni prihodu hišnih ljubljencekov nasprotujejo, se lahko poiščejo drugi načini oziroma kompromisi.

4 EMPIRIČNA RAZISKAVA

4.1 Namen in cilji raziskave

Namen magistrskega dela je s pomočjo raziskave ugotoviti, ali živali v majhnem podjetju na delovno mesto prinašajo prednosti, kot so boljši odnosi in komunikacija med zaposlenimi, povečana produktivnost, zmanjševanje stresa ter ob enem preučiti izzive, ki jih prinašajo živali na delovno mesto. S pomočjo pregledane teorije je ugotovljeno, da so živali na delovnem mestu v tujini že precej razširjen pojav, sploh v Ameriki, odlično pa jim sledimo tudi Slovenci, saj kar nekaj slovenskih podjetij že dovoljuje živali na delovnem mestu.

Cilj magistrskega dela je ugotoviti, ali je s prisotnostjo živali na delovnem mestu v majhnih podjetjih res mogoče zmanjšati stres, povečati produktivnost zaposlenih ali pa izboljšati njihovo komunikacijo in odnose.

V magistrskem delu so raziskave usmerjene k naslednjim **ciljem**:

- Izvedba eksperimenta, kjer sem preučevala, ali vpliv živali na delovnem mestu v majhnem podjetju prinaša boljše odnose in komunikacijo med sodelavci, večjo produktivnost v podjetju ter manj stresa. Eksperiment je bil opravljen z eno skupino na podlagi pred in po testa.
- Izvedba anketne raziskave o mnenju in prisotnosti hišnih ljubljencev v slovenskih podjetjih.

4.2 Opredelitev problema in raziskovalnih vprašanj raziskave

Stres na delovnem mestu izhaja iz delovnega okolja. Le-ta je posledica delovnih obremenitev, prekomernega dela, organizacijske klime in kulturne organizacijske strukture, medsebojnih odnosov ter sprememb v organizaciji (Cossutta & Trdan, 2018).

Temeljna **teza** magistrskega dela je, da živali na delovnem mestu v majhnih podjetjih lahko za zaposlene prinašajo veliko pozitivnih učinkov, kot so zmanjšanje stresa, povečana produktivnost in boljši medsebojni odnosi. Zato so moja temeljna in pomožna **raziskovalna vprašanja** naslednja:

Raziskovalno vprašanje 1: Katere so pozitivne posledice prisotnosti živali na delovnem mestu?

Pomožno vprašanje 1a: Ali prisotnost živali na delovnem mestu znižuje stres zaposlenih in zvišuje njihovo zadovoljstvo z delom, medosebne odnose, medosebno komunikacijo, zadovoljstvo v ravnovesju dela in zasebnega življenja ter produktivnost dela?

Raziskovalno vprašanje 2: Kateri so izzivi, povezavi s prisotnostjo živali na delovnem mestu?

Pomožno vprašanje 2a: Kaj mora žival znati, da je lahko prisotna na delovnem mestu?

Pomožno vprašanje 2b: Katere možnosti lahko delodajalec ponudi zaposlenim, ki bi želeli živali na delovnem mestu, vendar jih pravilnik podjetja še ne dovoljuje?

Pomožno vprašanje 2c: Kateri stroški nastanejo s prisotnostjo živali na delovnem mestu?

Raziskovalno vprašanje 3: Kakšni so učinki prisotnosti živali na delovnem mestu v podjetju e-Disti d. o. o. po 10-dnevnem eksperimentu prisotnosti živali na delovnem mestu?

4.3 Zbiranje podatkov in vzorec

Največkrat ljudje s hišnimi ljubljenci razvijemo nekakšen prijateljski odnos, ki izboljša človekove socialne odnose in njegovo zdravje. Ker odnos z živalmi ugodno in pozitivno vpliva na ljudi, živali lahko pomagajo ljudem pri zmanjševanju stresa ali boljših medsebojnih odnosih tudi na delovnem mestu.

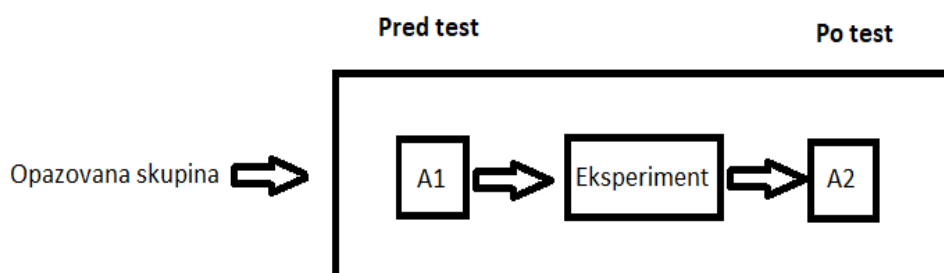
V empiričnem delu magistrskega dela sem se odločila izpeljati dve empirični raziskavi. Prvo s pomočjo eksperimenta, drugo pa na podlagi spletnega anketnega vprašalnika. Eksperiment je bil opravljen v izbranem majhnem podjetju e-Disti, razdeljen pa je bil na dva dela, in sicer na pred in po test. Eksperiment z eno skupino je na podlagi pred in po testa poskušal odgovoriti na zastavljena temeljna in pomožna raziskovalna vprašanja, ki sem jih omenila že v prejšnjem poglavju.

4.3.1 Eksperiment

Kot prvo metodo zbiranja podatkov sem izbrala eksperiment, kjer se v naprej načrtuje celoten postopek. Navadno se pri eksperimentu izbere dve izenačeni skupini, kjer je potrebno najprej ugotoviti, kakšno je začetno stanje pri odvisni spremenljivki pri obeh skupinah. Skupini se nato izpostavi v vlogo eksperimentalne skupine in kontrole skupine. Na koncu eksperimenta se zopet ugotavlja stanje na odvisni spremenljivki, torej ali je prišlo do razlik med začetkom in koncem eksperimenta. Eksperiment se navadno opravlja ob predpostavki, da bo med skupinami nastala razlika na podlagi delovanja vpeljane spremenljivke. Kot slabost eksperimenta lahko izpostavimo tudi etične pomisleke in predsodke ali pa obnašanje izbranih skupin, ki se v eksperimentu obnašajo v skladu s našimi pričakovanji (Lombardo, 2016).

Sama sem za eksperimentalno metodo zbiranja podatkov izbrala pred in po test z eno skupino, kar prikazuje tudi slika 4. Namen pred testa je bil ugotoviti, kako zaposleni ocenjujejo trenutne dejavnike na delovnem mestu, kot so produktivnost, odnosi s sodelavci, komunikacija s sodelavci in vzdušje na delovnem mestu. Zanimalo me je tudi, kako pogosto zaposleni na delovnem mestu doživljajo stres ter kakšna so njihova mnenja o prisotnosti hišnih ljubljencev na delovnem mestu.

Slika 3: Pred in po test na eni skupini

A1= Zbiranje podatkov pred eksperimentom

A2= Zbiranje podatkov po eksperimentu

Vir: K4Health (brez datuma).

Ker je podjetje e-Disti najemnik poslovnih prostorov, sem morala pred izvedbo eksperimenta pridobiti tudi dovoljenja o izvedbi eksperimenta pri lastniku stavbe Atropola RAM2. Eksperiment sem opravljala 10 dni, med 25. 3. 2019 in 5. 4. 2019.

Zaposlenim sem 25. 3. 2019 poslala spletne anketne vprašalnike, sestavljene iz 17 vprašanj. Anketni vprašalnik je bil razdeljen na 7 strani ter 3 sklope. Prvi sklop vprašanj sem namenila počutju na delovnem mestu, ki ga zaposleni doživljajo. Zanimalo me je, kako sami ocenjujejo svojo produktivnost, odnose s sodelavci, komunikacijo s sodelavci in samo vzdušje na delovnem mestu. Povprašala sem jih tudi, kako pogosto, če sploh, na delovnem mestu doživljajo stres. Drugi sklop vprašanj sem namenila hišnim ljubljjenčkom na delovnem mestu. Zanimalo me je, ali bi zaposleni želeli prisotnost ljubljjenčka na delovnem mestu ter kakšne prednosti in izzive vidijo v tem. Zadnji sklop sem, kot najdemo v vseh anketah, namenila socio-demografskim vprašanjem. Na anketni vprašalnik je do 26. 3. 2019 odgovorilo 13 zaposlenih, z naslednjim dnem pa sem spletni anketni vprašalnik deaktivirala.

Od 26. 3. 2019 do 5. 4. 2019 so v podjetje e-Disti prihajali hišni ljubljjenčki. S sestankom pred prihodom živali, ki se je odvil 21. 3. 2019, je bilo dogovorjeno, da je v poslovnih prostorih podjetja na enkrat lahko prisoten samo en ljubljjenček oziroma pes, zato smo uvedli tudi Excel tabelo, v katero smo vpisali, kateri dan bo prisoten kateri pes. V podjetju smo se dogovorili, da bodo v času eksperimenta na delovno mesto prihajali trije psi, vendar sta na koncu zaradi odsotnosti sodelavke, ki bi morala pripeljati tretjega psa, v podjetje prišla samo dva. Oba psa sta bila težka do 10 kg, pasme shih tzu in maltežan.

Eksperiment smo zaključili 5. 4. 2019. Namen po testa je bil ugotoviti, ali je prišlo do razlik pri ocenjevanju dejavnikov na delovnem mestu, ker so bili na delovnem mestu prisotni tudi hišni ljubljjenčki. So zaposleni dejavnike na delovnem mestu zaradi prisotnosti ljubljjenčkov ocenili boljše ali slabše? Menijo, da se je njihov stres zaradi hišnih ljubljjenčkov zmanjšal ali

povečal? Na vsa ta vprašanja so zaposleni odgovarjali 5. 4. 2019, ko sem jim zopet razdelila spletne anketne vprašalnike.

Ti so bili sestavljeni iz 16 vprašanj. Vprašanja so bila sestavljena po enakem postopku in vrstnem redu, kot pri vprašalniku pri pred testu. Zanimalo me je, ali so zaradi prisotnosti psov v pisarni sami svojo produktivnost, odnose s sodelavci, komunikacijo s sodelavci in samo vzdušje na delovnem mestu ocenili boljše ali slabše? Se je zaposlenim ob prisotnosti psov povečal ali zmanjšal stres na delovnem mestu? Pri drugem sklopu me je zanimalo, ali se je zaposlenim spremenilo mnenje o prisotnosti hišnih ljubljencev na delovnem mestu, so spoznali, da živali v podjetje res prinašajo prednosti ali je bilo delovno mestu v času eksperimenta še bolj polno izzivov? Zadnji sklop je bil namenjen socio-demografskim vprašanjem. Na anketni vprašalnik je odgovorilo 13 zaposlenih.

4.3.1.1 Predstavitev podjetja

e-Disti d. o. o. je hitro rastoče podjetje s poglobljenimi izkušnjami iz distribucije in vzdrževanja. Podjetje je locirano v Ljubljani, natančneje na Litijski 259, Ljubljana Dobrunje. V podjetju je 12 zaposlenih, 4 ljudje z njimi sodelujejo preko svojega s. p.-ja, v ekipi pa sta prisotni tudi dve študentki.

Dejavnosti podjetja obsegajo celovite rešitve na treh področjih (e-Disti d.o.o., brez datuma):

- agregati in UPS brezprekinitveni sistemi,
- dokumentni skenerji in sistemi za duplikacijo CD/DVD medijev ter
- CAD in BIM programska oprema.

Slika 4: Logotip podjetja e-Disti

Vir: e-Disti d.o.o. (brez datuma).

S svojo prisotnostjo v vseh segmentih gospodarstva in javnega sektorja pokrivajo tako največja slovenska podjetja, ponudnike internetnih storitev, zdravstva, ministrstva kot tudi mala podjetja, ki uresničujejo zahtevne potrebe (e-Disti d.o.o., brez datuma).

Zaobljubljeni so najvišji kvaliteti tehnične podpore, centrom za oskrbo uporabnikov, stalno podporo s tehničnim izobraževanjem in njihovimi strokovnimi serviserji, ki pokrivajo celotno Slovenijo, Hrvaško in Srbijo. Izobraževanja tehničnega osebja so izpopolnjena z

notranjimi in zunanji izobraževanji in potekajo v sodelovanju s tujimi strokovnjaki s strani proizvajalcev (e-Disti d.o.o., brez datuma).

V podjetju se zavedajo, da lahko najboljši rezultati nastajajo v okolju, kjer so zadovoljni in predani svojemu delu tudi njihovi zaposleni. Spodbujajo izmenjavo izkušenj, razvoj znanja in potenciala vsakega posameznika. Le tako lahko zagotovijo najboljše (e-Disti d.o.o., brez datuma).

4.3.2 Anketa

Kot drugo metodo zbiranja primarnih podatkov sem izbrala spletno anketo, kjer lahko preučimo javno mnenje določenega vzorca populacije. Kot najpogostejši izbiri za pridobivanje podatkov sta izbrani spletno anketiranje in pa anketiranje po elektronski pošti. Sama sem za pridobitev primarnih podatkov izbrala oba načina zbiranja podatkov, saj omogočata hitro zbiranje podatkov, brez geografskih in časovnih omejitev. Pri obeh načinih je preučevana ciljna skupina zelo široka, ob pridobljenih rezultatih pa omogoča natančno in enostavno analizo rezultatov. Spletna anketa prav tako omogoča hitro zbiranje željenih podatkov, presežene časovne in geografske omejitve ter zmanjšanje stroškov. Slabosti spletnih anket pa so lahko povezane predvsem z reprezentativnostvjo, s problemi ne odgovorov in pa merskimi problemi (Jones, Murphy, Edwards & James, 2008).

Kot že rečeno, so bili podatki za magistrsko delo o mnenju in prisotnosti hišnih ljubljencev v slovenskih podjetjih pridobljeni s spletnim anketnim vprašalnikom in anketiranjem po elektronski pošti. Za ciljno skupino anketirancev so bili izbrani zaposleni iz različnih demografskih ozadij in starostnih skupin v slovenskih podjetjih. Ker opazovanje celotne populacije seveda ni izvedljivo, sem izbrala vzorčenje, v katerem je bilo izbranih naključnih 7000 podjetij, katera imajo od 1 do 250 ali več zaposlenih. Bazo podjetij, ki sem jih potrebovala za vzorčenje, sem pridobila iz Poslovnega informatorja Republike Slovenije (v nadaljevanju PIRS), Poslovnega asistenta Bizi.si (v nadaljevanju BIZI) in pa pregleda kontaktnih podatkov spletnih strani podjetij. Po Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD-1), Ur. l. RS št. 65/09, so bila tako iz 55. člena izbrana mikro podjetja (od 1 do 9 zaposlenih), majhna podjetja (od 10 do 49 zaposlenih), srednja podjetja (od 50 do 249 zaposlenih) in velika podjetja (od 250 zaposlenih naprej).

Spletne anketne vprašalnike za 7000 podjetij sem poslala preko elektronske pošte na njihove info elektronske naslove. Zaradi zagotavljanja varovanja osebnih podatkov, predpisanega s Splošno uredbo EU o varstvu podatkov (v nadaljevanju GDPR) sem elektronske naslove z imeni in priimki zaposlenih izpustila iz baze podatkov, v spremnem besedilu pa navedla, da v kolikor želijo biti izbrisani iz baze, naj mi to sporočijo s povratnim sporočilom »Izbris«. Prejela sem le eno povratno sporočilo za izbris. Spletni anketni vprašalnik sem objavila tudi na socialnem omrežju Facebook, kjer sem s konstantnimi objavami in prošnjami poskušala anketni vprašalnik posredovati čim večjemu številu zaposlenih v različnih slovenskih podjetjih.

Spletni anketni vprašalnik sem objavila in poslala prvim 1000 podjetjem preko elektronske pošte v ponedeljek, 18.3.2019. V razmaku od ponedeljka do naslednjega torika (18. 3. 2019 – 26. 3. 2019) je bilo med delovnim tednom vsak dan poslanih 1000 elektronskih sporočil. Spletni anketni vprašalnik je bil aktiven 12 dni, ko se je zbiranje podatkov zaključilo - 30. 3. 2019, saj sem pridobila zadostno število rešenih anket. Mnenje o prisotnosti hišnih ljubljencev sem tako lahko posplošila na mnenje celotne populacije.

Anketni vprašalnik je pogledalo 886 ljudi, od tega je anketo odprlo 630 ljudi. 554 ljudi je začelo odgovarjati na anketo, vendar je le 482 ljudi anketni vprašalnik tudi zaključilo. Za uporabljen vzorec je bilo torej uporabljenih 482 izpolnjenih anketnih vprašalnikov.

Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz 25 vprašanj. Razdeljen je bil na 7 strani ter 3 sklope. Pri prvem sklopu me je zanimalo, kakšna je velikost podjetja, v katerem so anketiranci zaposleni, ali gre za zasebno podjetje s slovenskim ali tujim lastništvom oziroma za podjetje v državni lasti. Ponudila sem jim tudi možnost drugo, saj obstaja tudi več drugih oblik, kot so samostojni podjetniki, zadruga. Zanimalo me je tudi, v kakšni dejavnosti v skladu s SKD 2008 posluje največ podjetij, saj bi tako lahko preverila, v kateri dejavnosti največ podjetij dovoljuje hišne ljubljence. V drugem sklopu sem se osredotočila na hišne ljubljence na delovnem mestu. Zanimalo me je, koliko zaposlenih je lastnikov hišnih ljubljencev in katero vrsto živali imajo v lasti. Imajo v podjetju, v katerem so zaposleni, možnost pripeljati hišne ljubljence na delovno mesto ter kateri so tisti ljubljenci, ki največkrat prihajajo na delovno mesto. Povprašala sem jih tudi, ali sami podpirajo dovoljevanje hišnih ljubljencev na delovnem mestu, ne glede na to ali so lastniki kakšne živali ali ne ter kakšno je njihovo mnenje o tem. Anketni vprašalnik jih je vodil tudi do vprašanja o pozitivnih straneh, ki jih prinašajo ljubljenci ter kakšno mnenje imajo o tem, da živali v podjetje lahko prinašajo tudi kakšne izzive.

V tretjem sklopu sem se posvetila še osnovnim socio-demografskim vprašanjem, kjer sem anketirance povprašala po njihovem spolu, starosti, izobrazbi, regiji bivanja in nazivu delovnega mesta. Ponudila sem jim tudi možnost, da lahko po koncu raziskave prejmejo rezultate, za kar so morali pustiti svoj elektronski naslov. Če so želeli, so na koncu lahko dopisali tudi mnenja, razmišljanja, pripombe ali pohvale.

4.4 Analiza rezultatov

V nadaljevanju bom predstavila ugotovitve na podlagi pridobljenih informacij, ki sem jih pridobila s pomočjo spletnega anketnega vprašalnika in eksperimenta. Podatke sem analizirala s pomočjo računalniškega programa Microsoft Excel in s spletnim programom 1KA, s katerimi sem tudi sestavila spletne anketne vprašalnike. Celotni grafični prikaz pridobljenih rezultatov se nahaja v priponkah.

4.4.1 Ugotovitve na podlagi eksperimenta

4.4.1.1 *Pred test*

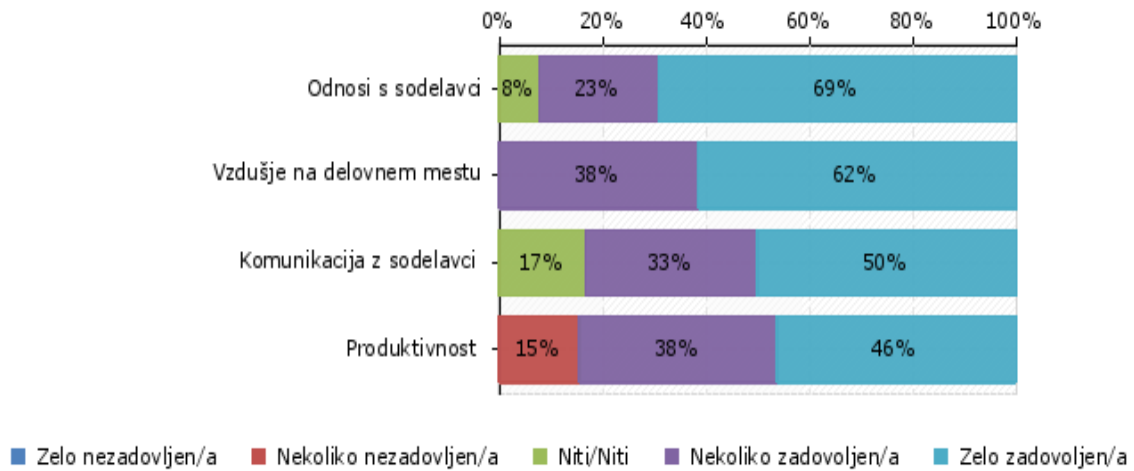
Na anketni spletni vprašalnik, namenjen pridobitvi trenutnih rezultat pred prihodom psov, ki sem ga zaposlenim poslala 25. 3. 2019, sem prejela 13 odgovorov. Od tega sem 10 odgovorov prejela 25. 3. 2019 in 3 odgovore 26. 3. 2019. Spletni anketni vprašalnik so izpolnili vsi zaposleni, katerim sem ga poslala, ostali zaposleni pa anketnega vprašalnika niso prejeli, saj so na porodniškem dopustu ali delo opravljajo od doma. Njihovi odgovori tako ne bi bili relevantni.

Pri spletnem anketnem vprašalniku so bila socio-demografska vprašanja postavljena na koncu, vendar pa se mi zdi smiselno, da se pri analizi rezultatov najprej navežem na le-te. Torej sklop tri v anketnem vprašalniku oziroma analiza socio-demografskih rezultatov je pokazala, da je vprašalnik izpolnilo 42 % žensk oziroma 5 žensk in 54 % moških oziroma 7 moških. En zaposleni svojega spola ni želel opredeliti. Nihče od zaposlenih ni bil star 20 let ali manj, prav tako nihče ni bil star 61 let ali več. 42 % oziroma 5 zaposlenih se je uvrstilo v starostno kategorijo od 21 do 40 let, 54 % oziroma 7 zaposlenih pa v kategorijo od 41 do 60 let. Eden zaposleni svoje starosti ni želel razkriti. Zaposlene sem povprašala tudi po kraju opravljanja dela, saj se mi je zdelo izredno pomembno, da pri svojem eksperimentu lahko ločim zaposlene, ki so imeli s psi le kratek, bežni stik in pa zaposlene, ki so bili s psi konstantno v stiku. Za kraj opravljanja dela je 54 % oziroma 7 zaposlenih izbralo pisarno, 38 % oziroma 5 zaposlenih pa skladišče oziroma teren.

Pri prvem sklopu vprašanj sem namenila počutju na delovnem mestu. Želela sem preveriti (slika 5), kako zaposleni sami ocenjujejo svojo produktivnost, odnose s sodelavci, komunikacijo s sodelavci in pa samo vzdušje na delovnem mestu. Odnose s sodelavci je 8 % zaposlenih ocenilo z niti/niti, 23 % zaposlenih je z odnosi s sodelavci nekoliko zadovoljnih, 69 % pa je s svojim odnosom s sodelavci zelo zadovoljno. Vzdušje na delovnem mestu je 38 % zaposlenih ocenilo z nekoliko zadovoljivo, velika večina, kar 62 % pa so z vzdušjem zelo zadovoljni. Komunikacijo s sodelavci nihče ni ocenil slabše kot niti/niti, teh je bilo 17 %, 33 % je s komunikacijo nekoliko zadovoljnih, 50 % pa jih le-to ocenjuje z zelo zadovoljen. Najslabše so zaposleni v tem sklopu vprašanj ocenili produktivnost. Z njo je nekoliko nezadovoljnih 15 % zaposlenih, nekoliko zadovoljnih pa 38 % zaposlenih. Kljub vsemu je 46 % zaposlenih s produktivnostjo zelo zadovoljnih. Z pridobljenih rezultatov pred prihodom psov na delovno mesto, lahko sklepamo, da je več kot 80 % zaposlenih v podjetju z odnosi in komunikacijo s sodelavci, vzdušjem na delovnem mestu in pa produktivnostjo nekoliko zadovoljnih ali pa zelo zadovoljnih.

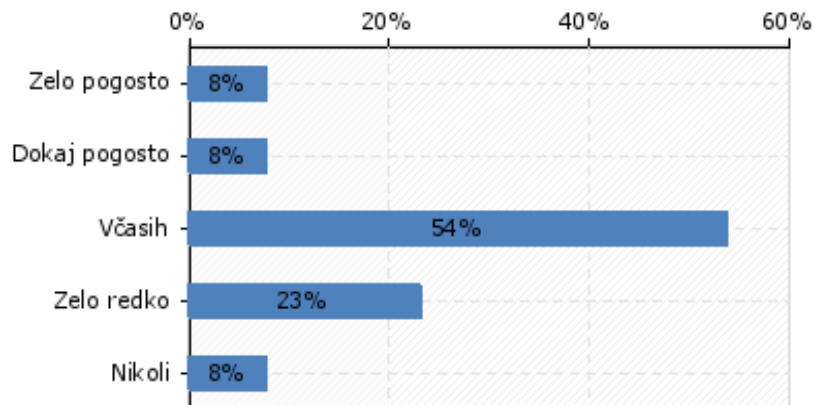
Slika 5: Ocenite spodaj navedene dejavnike na delovnem mestu (v %)

Vir: Lastna izdelava.

Preveriti sem želela tudi, ali zaposleni na delovnem mestu doživljajo stres (slika 6). 8 % zaposlenih je odgovorilo, da stres na delovnem mestu doživljajo zelo pogosto, dokaj pogosto ali pa nikoli. 23 % zaposlenih stres doživlja zelo redko, večina, kar 54 % pa stres na delovnem mestu doživi včasih.

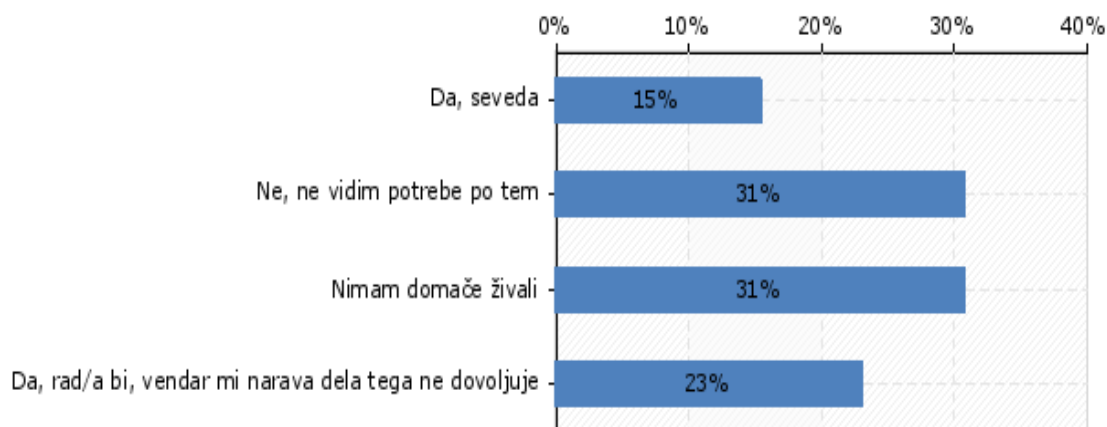
Slika 6: Pogostost doživljanja stresa na delovnem mestu (v %)

Vir: Lastna izdelava.

Drugi sklop vprašanj sem namenila hišnim ljubljencem na delovnem mestu. S prvim vprašanjem v tem sklopu (slika 7) sem želela preveriti, ali v zaposlenih tli želja, da bi na delovno mesto lahko pripeljali hišnega ljubljénčka. 15 % zaposlenih bi na delovno mesto z veseljem pripeljalo hišnega ljubljénčka, 31 % ne vidi potrebe po tem ali pa nima hišne živali, 23 % zaposlenih pa si tega želi, vendar jim narava dela tega ne dopušča.

Slika 7: Ali bi si želeli, da bi na delovno meso lahko pripeljali hišnega ljubljénčka (v %)

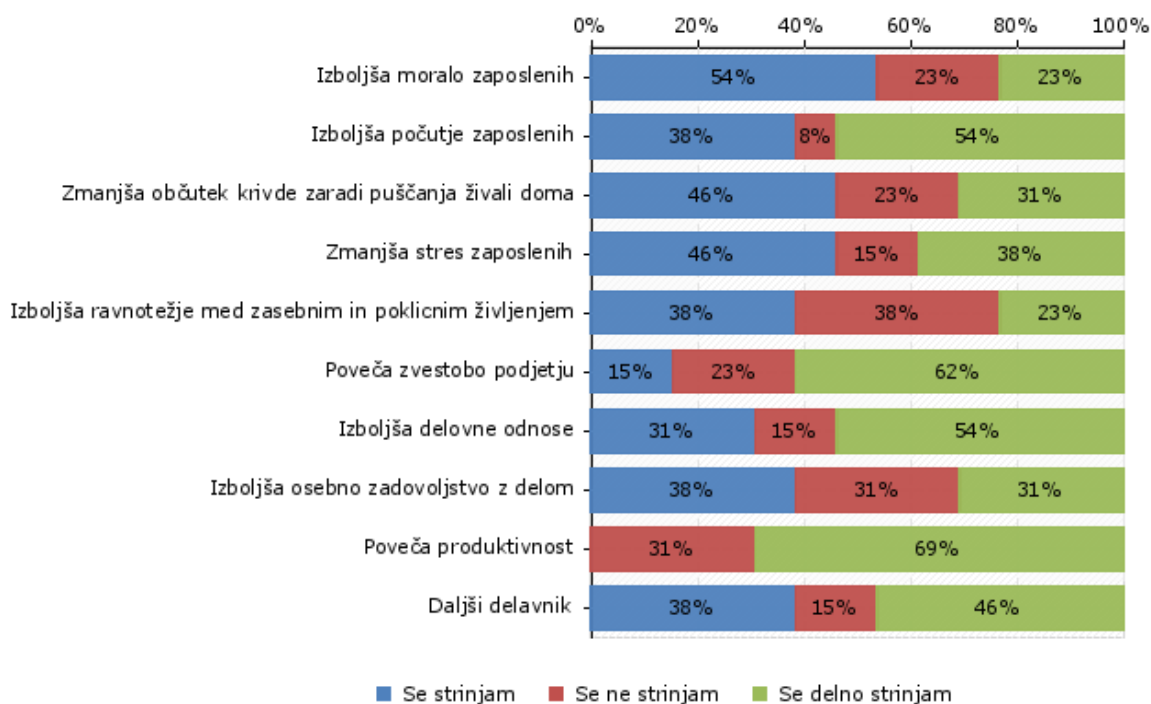
Vir: Lastna izdelava.

Pri vprašanju Q6 (slika 8) sem želela pridobiti mnenje zaposlenih o tem, ali bi živali na delovnem mestu vplivale na navedene dejavnike. 23 % zaposlenih se ne strinja ali pa se delno strinja, da prisotnost hišnih ljubljénčkov na delovnem mestu pomaga izboljšati morale zaposlenih. Več kot polovica, kar 54 % pa se jih strinja, da hišni ljubljénčki pripomorejo k izboljšanju morale. Samo 1 zaposleni oziroma 8 % se jih ne strinja, da živali na delovnem mestu izboljšujejo počutje zaposlenih, 54 % se jih s tem delno strinja, pritrnilno pa je odgovorilo 38 % zaposlenih. Zmanjšanemu občutku krivde zaradi puščanja živali doma je pritrnilo 46 % zaposlenih, 31 % se jih s to trditvijo le delno strinja, 23 % pa se jih z njo sploh ne strinja. Zanimalo me je tudi, ali zaposleni menijo, da živali pomagajo pri zmanjševanju stresa. S to trditvijo se strinja 46 % zaposlenih, 38 % se jih le delno strinja, 15 % pa jih meni, da je to nemogoče.

Da živali izboljšujejo ravnotežje med zasebnim in poklicnim življenjem so si v navzkrižju zaposleni v 38 %, ki se strinjajo, da živali pripomorejo oziroma se sploh ne strinjajo, da živali izboljšujejo ravnotežje. 23 % zaposlenih se s tem delno strinja. Živali naj bi s svojo prisotnostjo na delovnem mestu pomagale pri povečevanju zvestobe zaposlenih podjetju. S tem se strinja le 15 % zaposlenih, 23 % pa jih meni, da to ni mogoče. Delno se s to trditvijo strinja 62 % zaposlenih. Po mnenju 31 % zaposlenih zaradi živali postanejo delovni odnosi boljši, 54 % se jih s tem delno strinja, 15 % pa se jih ne strinja. Osebno zadovoljstvo z delom bi se zaradi prisotnosti živali povečalo 38 % zaposlenim, 31 % pa se jih s tem delno strinja ali sploh ne strinja. Največja zanimivost se mi zdi ta, da nihče od zaposlenih ne meni, da bi živali lahko pripomogle k povečani produktivnosti. 69 % zaposlenih se s to trditvijo strinja le delno, 31 % pa se jih z njo sploh ne strinja. 46 % zaposlenih meni, da živali pripomorejo k daljšemu delavniku, 15 % se jih s tem ne strinja, 38 % zaposlenih pa se s to trditvijo strinja. Če povzamemo rezultate mnenja zaposlenih o tem ali bi hišni ljubljénčki vplivali na navedene dejavnike, je največ zaposlenih menilo, da bi hišni ljubljénčki pozitivno pripomogli k izboljšanju morale v podjetju, zmanjšanju stresa zaposlenih, zmanjšali občutek

krivde lastnikov, ki bi živali puščali doma in pa izboljšali počutje in ravnotežje med zasebnih in poklicnim življenjem zaposlenih.

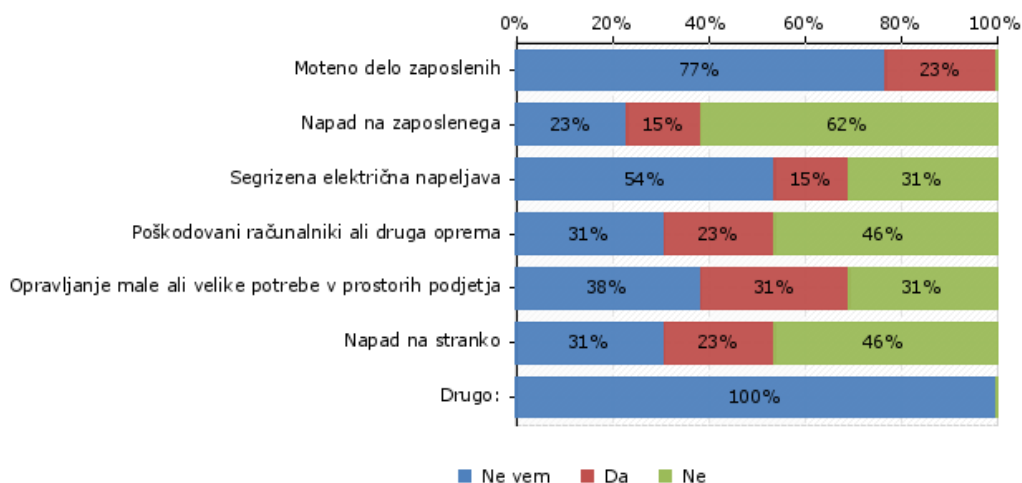
Slika 8: Mnenje zaposlenih ali živali na delovnem mestu vplivajo na spodaj navedene dejavnike (v %)

Vir: Lastna izdelava.

Kakšno mnenje imajo zaposleni v podjetju e-Disti o tem, ali bi hišni ljubljenci povzročali kakšne nevšečnosti, je razvidno iz slike 9. 77 % zaposlenih se ni znalo opredeliti, ali bi živali na delovnem mestu motile delo zaposlenih, le 23 % pa jih je na to trditev odgovorilo pritrdilo. 62 % zaposlenih meni, da živali ne bi napadle zaposlenega, 23 % jih je o tem neodločenih, 15 % pa jih meni, da se to lahko zgodi. Manjši odstotek zaposlenih (46 %) meni, da živali ne bi napadle stranke, 31 % jih je o tem neopredeljenih, 23 % pa jih meni, da bi se to lahko zgodilo. Tudi pri trditvi, da bi živali lahko zgrizle električno napeljavo, se 54 % zaposlenih ni znalo opredeliti, 31 % pa jih to trditev zanikalo. 2 zaposlena oziroma 15 % pa jih meni, da bi živali lahko zgrizle električno napeljavo. 46 % jih meni, da do poškodb računalnikov ali druge opreme zaradi prisotnosti živali ne bi prihajalo, 31 % pa se jih o tem ni opredelilo. 31 % zaposlenih je mnenja, da bi v prostorih podjetja prihajalo do opravljanja velike ali male potrebe, ravno toliko pa jih tudi meni, da do tega ne bi prišlo. Neopredeljenih je bilo 38 % zaposlenih. Če povzamemo rezultate, je največ zaposlenih mnenja, da bi hišni ljubljenci največ težav povzročali pri motenem delu zaposlenih, napadih na stranko, opravljanju male in velike potrebe v prostorih podjetja ali pa bi povzročali škodo, ko so poškodovani računalniki ali segrizena električna napeljava.

Slika 9: Povzročanje nevšečnosti na delovnem mestu (v %)

Vir: Lastna izdelava.

Zaposlene sem povprašala tudi, ali so mnenja, da bi prisotnost hišnih ljubljencev lahko vplivala na spremembo delovnega okolja. 77 % zaposlenih je odgovorilo, da bi hišni ljubljenci na to lahko vplivali, 8 % zaposlenih meni, da bi delovno okolje ostalo enako, 15 % zaposlenih pa o tem nima mnenja oziroma ne ve.

8 % zaposlenih delovnega okolja za hišne ljubljence ne bi prilagajalo ali pa so podali svoje mnenje, pri katerem bi zunaj pripravili ograjen prostor, kjer bi hišni ljubljenci lahko prosto tekali. 31 % zaposlenih bi določilo sobo, kamor bi se ljubljenci lahko umaknili, še enkrat večji odstotek zaposlenih – 62 % pa bi pripravilo tudi prostor za vodo in hrano. Največ zaposlenih je mnenja, da bi hišni ljubljenci potrebovali svoj prostor ob lastnikovi mizi – 69 %.

Slaba polovica zaposlenih (46 %) bi bila pripravljena poskrbeti za hišnega ljubljence brez prošnje sodelavca, 54 % pa bi jih to naredilo le, če bi jih za to prosil sodelavec. Nihče od zaposlenih se ni opredelil, da ne bi želel poskrbeti za hišnega ljubljence. Prav tako nihče od zaposlenih ni mnenja, da bi za ukvarjanje s hišnim ljubljencem na delovnem mestu bilo potrebno porabiti 2 uri ali več dnevno. Več kot polovica jih meni, da bi za čiščenje, igranje in hranjenje porabili nekje od pol ure do 1 ure na delovnik, 31 % zaposlenih pa je mnenja, da bi za to potrebovali do pol ure dnevno. 8 % jih meni, da bi za to potrebovali do 15 minut oziroma da sploh ne bi potrebovali dodatnega časa.

Zanimalo me je tudi, kakšen bi bil po mnenju zaposlenih odziv strank, ko bi v pisarni zagledale hišnega ljubljence. Na to vprašanje je odgovorilo zgolj 11 zaposlenih, ki pa so mnenja, da bi bile stranke pozitivno presenečene.

46 % zaposlenih meni, da bi za podjetje e-Disti bilo smiselno vzpostaviti politiko dovoljevanja hišnih ljubljencev, še vedno pa jih več kot polovica temu nasprotuje. Prav

tako je več kot polovica zaposlenih mnenja, da z dovoljevanjem hišnih ljubljencev na delovnem mestu ne bi nastali nobeni dodatni stroški, 38 % pa jih meni, da bi stroški nastali predvsem pri nakupu igrač, hrane, psom prijazni opreми prostora, čiščenju prostorov, času, porabljenem za čiščenje ali pri poškodovani opreми.

Če bi podjetje e-Disti dovoljevalo hišne ljubljence na delovnem mestu, bi to pripomoglo k temu, da bi 54 % zaposlenih ostalo dolgoročno naklonjenih podjetju, slabi polovici pa ta bonus ne bi pomenil nič.

4.4.1.2 Po test

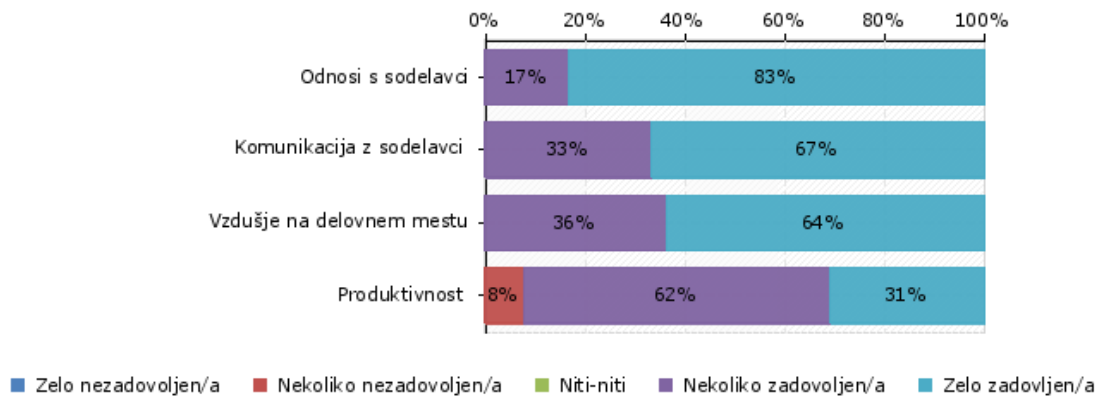
Na anketni spletni vprašalnik, namenjen pridobitvi rezultatov po opravljenem eksperimentu, ki sem ga zaposlenim poslala 4. 4. 2019, sem prejela 9 odgovorov. Dne 5. 4. 2019 pa sem prejela še preostale 4 odgovore, tako da je na anketni vprašalnik odgovorilo vseh 13 zaposlenih. Tudi tokrat sem zaposlene na porodniškem dopustu ali pa tiste, ki delo opravljajo od doma iz vzorca izpustila, saj njihovi odgovori ne bi bili relevantni.

Tudi tu so bila pri spletnem anketnem vprašalniku socio-demografska vprašanja postavljena na koncu anketnega vprašalnika, vendar je smiselno, da se tudi tokrat pri analizi rezultatov najprej navežem na le-te. Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz treh sklopov, pri katerem so socio-demografska vprašanja predstavljala tretji sklop vprašanj. Na anketni vprašalnik po prihodu psov je odgovorilo 46 % žensk oziroma 6 zaposlenih ter 54 % moških oziroma 7 zaposlenih. Zaposleni so svojo starostno skupino razdelili zgolj na dve možnosti, in sicer je bilo v starostni skupini od 21 do 40 let 54 % oziroma 7 zaposlenih, 46% oziroma 6 zaposlenih pa je bilo starih med 41 in 60 let. Eno izmed vprašanj se je navezovalo tudi na kraj opravljanja dela na delovnem mestu, kjer je 62 % zaposlenih je za svoj kraj opravljanja dela navedlo pisarniške prostore, 38 % pa skladišče oziroma delo na terenu.

Drugi sklop anketnega vprašalnika je bil namenjen počutju na delovnem mestu. Zaposleni so svoje počutje na delovnem mestu ocenili zgolj s tremi možnostmi, in sicer: nekoliko nezadovoljen, nekoliko zadovoljen in zelo zadovoljen. Odnose s sodelavci je 17 % zaposlenih ocenilo kot nekoliko zadovoljive, kar 83 % pa jih je z odnosi zelo zadovoljnih. Če primerjamo rezultate anketnega vprašalnika pred prihodom psov, je odnose s sodelavci kot zelo zadovoljive ocenilo 69 % zaposlenih, 23 % jih je menilo, da so z odnosi nekoliko zadovoljni, 8 % pa jih je kot svoj odgovor izbralo niti/niti. Tudi vzdušje na delovnem mestu je bilo po prihodu psov malenkost boljše. Tako je bilo 36 % zaposlenih nekoliko nezadovoljnih s počutjem na delovnem mestu, kar predstavlja 2 odstotni točki zaposlenih manj, kot takrat, ko psov na delovnem mestu ni bilo. Po prihodu psov je torej bilo 64 % zaposlenih zelo zadovoljnih. Komunikacijo s sodelavci je po prihodu psov 36 % zaposlenih ocenilo kot nekoliko zadovoljivo, 64 % pa je bilo z njo zelo zadovoljnih. Pred prihodom psov je 17 % zaposlenih svojo komunikacijo ocenilo z niti/niti, iz česar lahko sklepamo, da je prisotnost živali vplivala na le-to. S prihodom psov pa je svojo produktivnost z zelo zadovoljno ocenilo le 31 %, pri čemer lahko vidimo, da se je produktivnost zaposlenih

znižala za kar 15 odstotnih točk. Vseeno pa je bilo po prihodu psov več zaposlenih zadovoljnih kot nezadovoljnih. Tako se je odgovor nekoliko nezadovoljen iz 15 % zmanjšal na 8 %, odgovor nekoliko zadovoljen pa je iz 38 % pred prihodom povečal na 62 % po prihodu psov, kar lahko vidimo na sliki 10.

Slika 10: Ocenite spodaj navedene dejavnike na delovnem mestu (v %)

Vir: Lastna izdelava.

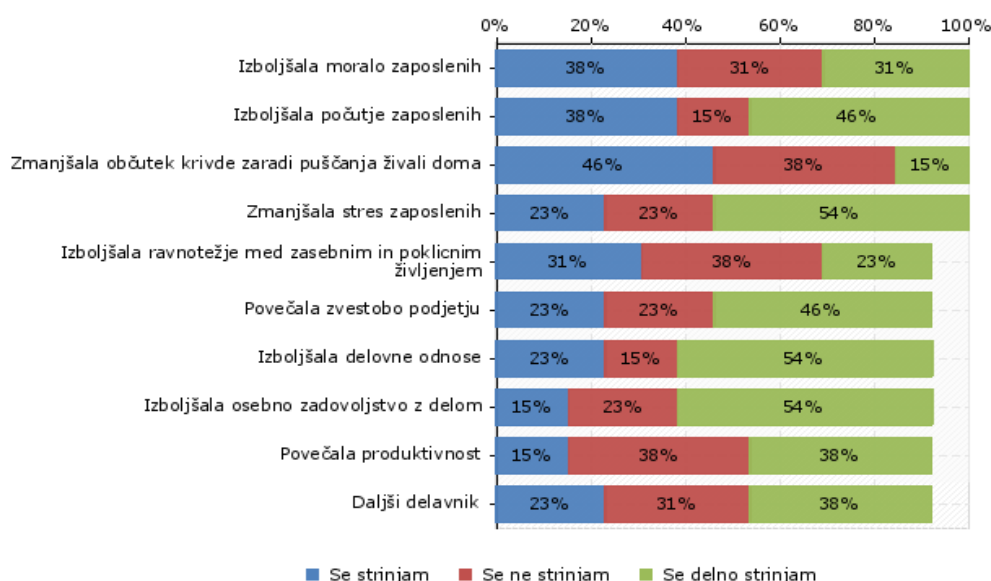
Zaposleni so morali v drugem sklopu oceniti ali je prisotnost živali vplivala na zmanjšanje njihovega stresa. 62 % zaposlenih je ocenilo, da je stres kljub prisotnosti živali ostal enak, 15 % pa jih je mnenja, da se je stres tudi povečal. 23 % zaposlenih je ocenilo, da na delovnem mestu ne doživlja stresa.

Na vprašanje, ali bi si zaposleni želeli, da bi na delovno mesto po preteku eksperimenta še vedno prihajali hišni ljubljenci, je 23 % zaposlenih odgovorilo z »Da, seveda«, 8 % zaposlenih pa bi si želelo hišne ljubljence, vendar jim narava dela tega ne dopušča. Rezultati kažejo, da se je želja po prisotnosti hišnih ljubljencev na delovnem mestu povečala za 8 odstotnih točk, kljub vsemu pa se je 38 % zaposlenih odločilo, da ne vidijo več potrebe po prisotnosti hišnih ljubljencev. 31 % zaposlenih nima v lasti nobenega hišnega ljubljence.

Zanimalo me je tudi, ali so hišni ljubljenci vplivali na dejavnike, kot so morala, počutje, produktivnost zaposlenih, kar je prikazano na sliki 11. Da hišni ljubljenci izboljšujejo moralo zaposlenih vidimo iz slike 11, se je pred prihodom psov strinjalo kar 54 % zaposlenih, po prihodu psov v podjetje pa se je ta odstotek zmanjšal za 16 odstotnih točk. 23 % zaposlenih se s to trditvijo pred prihodom psov ni strinjalo, po prihodu pa je narasla na 31 %. Delno strinjanje s to trditvijo se je povečalo za 8 odstotnih točk. Seštevek odstotkov odgovorov »Se strinjam« in »Se delno strinjam« se je tako po pretečenem 10-dnevnem eksperimentu zmanjšal za 8 odstotnih točk. Iz tega lahko sklepamo, da se zaposleni po preteku eksperimenta v manjši meri strinjajo, da prisotnost hišnih ljubljencev pozitivno vpliva na moralo zaposlenih. 38 % zaposlenih se je strinjalo, da živali izboljšajo počutje

zaposlenih. Odstotek je po preteku eksperimenta ostal enak, kljub vsemu pa se je povečalo nestrinjanje iz 8 % na 15 %. Tudi občutek krivde zaradi puščanja živali doma, če seštejemo odgovore »Se strinjam« in »Se delno strinjam«, se je po prihodu živali zmanjšal iz 77 % na 61 %, torej za kar 16 odstotnih točk. Zmanjšali so se tudi stres za 7 odstotnih točk, ravnotežje med zasebnim in poklicnim življenjem za 3 odstotne točke, zvestoba podjetju za 2 odstotni točki, izboljšani delovni odnosi za 2 odstotni točki, povečana produktivnost za 10 odstotnih točk in daljši delavnik za 17 odstotnih točk.

Slika 11: Mnenje zaposlenih ali so živali na delovnem mestu vplivale na spodaj navedene dejavnike (v %)

Vir: Lastna izdelava.

Po mnenju zaposlenih v podjetju e-Disti so hišni ljubljenci pozitivno vplivali le na osebno zadovoljstvo z delom, saj se je le-to povečalo za 6 odstotnih točk, kar lahko razberemo iz tabele 2.

Tabela 2: Analiza dejavnikov pred in po prihodu psa v %

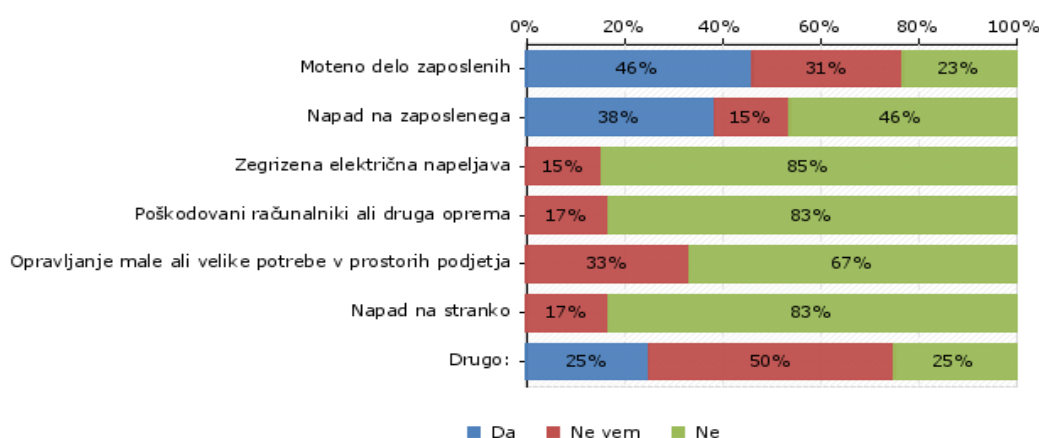
	PRED PSOM (%)		PO PSU (%)		RAZLIKA (%)	
	Se strinjam/ Se delno strinjam	Se ne strinjam	Se strinjam/ Se delno strinjam	Se ne strinjam	Se strinjam	Se ne strinjam
Izboljša moralo zaposlenih	77	23	69	31	8	-8
Izboljša počutje zaposlenih	92	8	84	15	8	-7
Zmanjša občutek krivde zaradi puščanja živali doma	77	23	61	38	16	-15
Zmanjša stres zaposlenih	84	15	77	23	7	-8
Izboljša ravnotežje med zasebnim in poklicnim življenjem	61	38	58	38	3	0
Poveča zvestobo podjetju	77	23	75	23	2	0
Izboljša delovne odnose	85	15	83	15	2	0
Izboljša osebno zadovoljstvo z delom	69	31	75	23	-6	8
Poveča produktivnost	69	31	59	38	10	-7
Daljši delavnik	84	15	67	31	17	-16

Vir: Lastna izdelava.

Pri pregledu mnenje zaposlenih na trditev, da so hišni ljubljenci na delovnem mestu povzročali kakšne nevšečnosti, so bili rezultati podani na sliki 12. Zaposleni so v 46 % mnenja, da so hišni ljubljenci motili delo zaposlenih, 23 % pa jih ljubljenci niso motili. 38 % zaposlenih je mnenja, da je na delovnem mestu v času eksperimenta doživelo napad psa, 46 % pa jih meni, da do napada na zaposlenega ni prišlo. Hišni ljubljenci v času eksperimenta v podjetju niso zgrizli nobene električne napeljave ali poškodovali računalnika, s čemer se strinja več kot 80 % zaposlenih, ostali pa o tem niso podali mnenja. Živali v podjetju tudi niso opravljale male ali velike potrebe, s čimer se strinja 67 % zaposlenih oziroma v 83 % niso napadle strank. 25 % jih je podalo drugo mnenje in sicer, da se njihov kuža boljše počuti doma, kot pa na delovnem mestu.

Slika 12: Povzročanje nevšečnosti na delovnem mestu po prihodu živali (v %)

Vir: Lastna izdelava.

Če pogledamo primerjavo rezultatov pred in po prihodu psa v tabeli 3 vidimo, da so zaposleni v času eksperimenta občutili moteno delo zaradi prisotnosti ljubljence, napad na zaposlenega in drugo, kar je vključevalo sprehajanje ljubljence med delovnim časom.

Tabela 3: Analiza dejavnikov povzročanja nevšečnosti pred in po prihodu psa v %

	PRED PSOM (%)			PO PSU (%)			RAZLIKA (%)		
	Da	Ne	Ne vem	Da	Ne	Ne vem	Da	Ne	Ne vem
Sgrizena električna napeljava	15	31	54	0	85	15	15	-54	39
Moteno delo zaposlenih	23	0	77	46	23	31	-23	-23	46
Napad na zaposlenega	15	62	23	38	46	15	-23	16	8
Poškodovani računalniki ali druga oprema	23	46	31	0	83	17	23	-37	14
Opravljanje male ali velike potrebe v prostorih podjetja	31	31	38	0	67	33	31	-36	5
Drugo:	0	0	100	25	25	50	-25	-25	50
Napad na stranko	23	46	31	0	83	17	23	-37	14

Vir: Lastna izdelava.

Prisotnost hišnih ljubljencev je po mnenju zaposlenih v 69 % vplivala na spremembo delovnega okolja, 15 % pa jih je mnenja, da se s prisotnostjo živali v podjetju ni nič

spremenilo ali pa ne morejo podati mnenja o tem. Delovni prostor se je v času eksperimenta prilagajal, saj je imel vsak ljubljencek svoj prostor ob lastnikovi mizi, kar je izbralo tudi 75 % zaposlenih, pripravili pa smo tudi prostor s hrano in vodo, kar je opazilo 58 % zaposlenih. 17 % jih je hišnega ljubljenceka peljalo tudi na sprehod. 23 % zaposlenih je poskrbelo za hišnega ljubljenceka namesto sodelavca, največ, kar 69 %, pa je za hišnega ljubljenceka poskrbelo, če jih je sodelavec prosil, medtem ko 8 % zaposlenih ni želelo poskrbeti za hišnega ljubljenceka. Največ zaposlenih - 31% je mnenja, da se v času eksperimenta ni porabilo nič dodatnega časa za ukvarjanje s hišnim ljubljencekom, 23 % pa je mnenja, da se je porabilo ali do 15 minut časa oziroma do pol ure. Dva zaposlena sta mnenja, da se je za hišnega ljubljenceka porabilo od pol ure do 1 ure, 1 zaposleni pa meni, da se je porabilo 2 uri oziroma več.

V času 10-dnevnega eksperimenta so v pisarniške prostore prihajale tudi stranke, ki so prisotnost hišnih ljubljencekov pospremle z navdušenjem in smehom. Vse stranke so bile pozitivno presenečene. Kljub eksperimentu 54 % zaposlenih ne ve, ali bi jim bilo všeč, če bi se podjetje e-Disti odločilo za dovoljevanje hišnih ljubljencekov na delovnem mestu. 46 % zaposlenih pa bi si prisotnost hišnih ljubljencekov v podjetju še vedno želelo. Vsi zaposleni so bili enotnega mnenja, da v času eksperimenta zaradi ljubljencekov v podjetju niso nastali nobeni dodatni stroški.

4.4.1.3 Osebni vpogled na eksperiment

Ker sama nisem izpolnjevala anketnega vprašalnika, ki je bil namenjen zaposlenim v podjetju e-Disti, sem pa v eksperimentu sodelovala, saj je šest dni na delovno mesto prihajal tudi moj kuža, spodaj podajam ugotovitve na podlagi mojega osebnega vpogleda v eksperiment.

26. 3. 2019 je na delovno mesto prvič prišel kuža, ki je naprej prevahal celotne pisarniške prostore, nato pa se posvetil vsakemu zaposlenemu posebej. Lastnik mu je takoj ob prihodu pripravil prostor ob njegovi mizi ter pod mizo položil pasjo posteljo. Na dogovorjenem mestu je lastnik pripravil tudi posodo z vodo in vanjo natresel pasje brikete. Pes je skozi celotno dopoldne pohajal po pisarniških prostorih, saj so mu bile vse stvari nove, ovahal pa je tudi vsakega zaposlenega. Zaposleni so bili nad novim pasjim sodelavcem navdušeni, zato so mu posvečali več svojega časa, da so se igrali z njim ali pa ga preprosto samo božali

27. 3.2019 je bil pes že bolj domač in sproščen, večino službenega časa je preživel v svoji postelji, ni se zmenil za zaposlene. Tekom delovnega dne smo v podjetju pripravili tudi fotografiranje za potrebe trženja, pri katerem je sodeloval tudi pes, kar lahko vidimo tudi na sliki 14. Po fotografiranju je lastnik prosil sodelavca, ali lahko v času malice popazi na psa, kar je sodelavec z veseljem sprejel. Pes je v času lastnikove odsotnosti čakal pred vhodnimi vrati pisarne. Ko se je lastnik vrnil, se je tudi pes vrnil nazaj v svojo posteljo in tako počakal do konca delovnega dne.

Slika 13: Pes v podjetju e-Disti

Vir: Lastna izdelava.

28. 3. 2019 sta lastnik in pes na delovno mesto prišla kasneje, zato so bili na delovnem mestu prisotni že vsi zaposleni. Pričakali so ga z veseljem, ena od zaposlenih mu celo prinesla pasje priboljške. Sodelavec si je vzel nekaj minut časa ter se s psom igral in ga crkljal. Pes je bil tisti dan precej živahen in je imel veliko energije, zato je potreboval konstanten nadzor lastnika. Proti koncu dneva se je pes umiril in preostanek časa preživel v svoji postelji.

Ker smo se v podjetju najprej dogovorili, da si bodo 10-dnevni eksperiment razdelili trije psi, je 29. 3. 2019 svojo službeno dolžnost nastopil drugi pes. Pes je s svojo lastnico na delovno mesto prišel v dopoldanskih urah, ko so bili na delovnem mestu že vsi zaposleni, zato je bil ves prestrašen in vznemirjen. Lastnica je psu pripravila prostor ob svoji mizi, vendar pes ni želel počivati ob njej. Ker je pes veliko mlajši od prejšnjega psa, je s svojo polno energijo neprestano pohajal po pisarni, ob prihodu zaposlenih iz skladišča je na le-te tudi lajal. Ko sta lastnika v času malice zapustila pisarno, je pes ves prestrašen in tresoč čakal, da se lastnika vrmeta. V tem času se ni pustil pobožati nobenemu od zaposlenih, včasih je pokazal tudi zobe.

Pes je bil v ponedeljek, 1. 4. 2019, že bolj sproščen in navajen zaposlenih. Za zaposlene se ni zmenil in je veselo mahal z repom, pridružil se je tudi mesečnemu skupinskemu sestanku na sliki 15, kjer je mirno čakal pod mizo. Tudi drugi dan je kuža v času malice prestrašeno čakal pred vrati, da sta se lastnika vrnila. Po malici je kuža začel razgrajati in lajati na zaposlene, kar je zelo motilo lastnico, saj ni mogla opravljati svojega dela, lajež pa ji je povzročal stres. Lastnik je zato psa odpeljal na krajši 10-minutni sprehod, da bi se pes umiril. Po sprehodu se je pes umaknil v pisarno in počakal do konca delovnega dne. Ob koncu

delovnika me je lastnica prosila, če lahko namesto njenega psa naslednji dan pride eden od drugih dveh psov, saj misli, da je njen kuža rajši doma.

Slika 14: Pes na mesečnem skupinskem sestanku in pod lastnikovo mizo

Vir: Lastna izdelava.

Dogovorjeno je bilo, da se nam bo nato pridružil še tretji pes, vendar na koncu do tega ni prišlo, saj je bila sodelavka odsotna. Tako je od 2. 4. 2019 do 4. 4. 2019 v službo prihajal zopet prvi pes, ki je bil že navajen zaposlenih in delovnega okolja. V tem času so pisarno obiskale tudi stranke in dobavitelji, za katere pa se pes ni zmenil in je mirno počival naprej na svojem prostoru. Stranke so bile nad psom navdušene in pozitivno presenečene. Tudi zaposleni ostalih podjetij v stavbi so bili nad eksperimentom pozitivno presenečeni.

Na koncu podajam tudi svoje mnenje o 10-dnevnem eksperimentu. Rečem lahko, da kljub temu, da sem ljubiteljica živali oziroma psov, vsak pes ni primeren sopotnik v pisarni. Prvi pes je v času eksperimenta na delovnem mestu užival, bil je sproščen, motili ga niso niti zaposleni niti stranke. Drugi pes pa se na delovnem mestu ni počutil dobro, saj je preveč čustveno navezan na svoja lastnika in ga je vsak odhod lastnikov prizadel. Prav tako je bil preveč zaščitniški, zato sem mnenja, da ni primeren za prihode v pisarno.

4.4.2 Ugotovitve na podlagi anketnega vprašalnika

Na anketni vprašalnik, namenjen pridobitvi mnenj slovenskih podjetij o živalih na delovnem mestu, je odgovorilo 482 zaposlenih. Od tega sem največ relevantnih odgovorov prejela 21. 3. 2019, ko sta na anketni vprašalnik odgovorila 202 anketiranca.

Analizo rezultatov bom začela s predstavitvijo tretjega sklopa, ki je bil namenjen socio-demografskim podatkom. Na anketni vprašalnik je od 482 oseb odgovorilo 107 moških (22 %) in 374 žensk (78 %). En anketiranec svojega spola ni podal. Polovica oziroma 50 % anketirancev je bilo starih od 41 do 60 let, nekaj manj (48 %) pa od 21 do 40 let. 2 % zaposlenih je bilo starejših od 61 let. Zanimala me je tudi najvišja dosežena formalna izobrazba anketirancev. Največ le-teh ima visoko ali univerzitetno izobrazbo, kar 45 %, s

26 % jim sledijo anketiranci s srednješolsko izobrazbo, 14 % anketirancev ima višješolsko izobrazbo, 12 % pa jih je pridobilo magistrsko izobrazbo. 2 % jih je opravilo doktorat. Anketni vprašalnik se je dobro razporedil preko vseh slovenskih regij, saj sem od vseh pridobila vsaj nekaj rešenih anketnih vprašalnikov. Največ rešenih anketnih vprašalnikov sem prejela iz Osrednjeslovenske regije – 42 %, sledili pa sta ji Gorenjska regija s 14 % in Podravska regija z 11 %. Ostale regije so si deleže razdelile med 1 in 10 %. Največ odgovorov sem prejela od zaposlenih na delovnih mestih, ki nimajo določenega delovnega naziva, kar 49 %, sledili pa so jim direktorji s 16 % in vodje oddelkov s 15 %.

V prvem sklopu sem zaposlene povprašala po podatkih o podjetju, v katerem so zaposleni. Največ anketirancev je zaposlenih v malih podjetjih, ki šteje med 10 in 49 zaposlenih, teh je kar 39 %. Sledijo jim mikro podjetja do 9 zaposlenih, od katerih mi je anketni vprašalnik izpolnilo 31 % zaposlenih. Odgovore sem prejela tudi od zaposlenih v srednje velikih podjetjih, teh je bilo 20 %, in zaposlenih v velikih podjetjih, ki štejejo več kot 250 zaposlenih. Teh odgovorov je bilo 10 %.

Zanimala me je tudi vrsta lastništva podjetja, saj sem tako lahko na podlagi analize rezultatov določila, v katerih podjetjih po vrsti lastništva največkrat dovoljujejo hišne ljubljence. Največ zaposlenih je v podjetju v zasebni lasti z domačim lastništvom, teh je 51 %, pri katerih lahko tudi rečemo, da v največjem odstotku dovoljujejo hišne ljubljence. Sledijo jim zaposleni v državnem lastništvu z 28 %, najmanj zaposlenih pa deluje v zasebnem lastništvu s tujim lastništvom – 9 %. V anketnem vprašalniku sem ponudila tudi možnost drugo, kjer je bilo prejetih 11 % odgovorov. Ker je bilo veliko podanih odgovorov za javni sektor – javna uprava, lokalno samouprava, državna uprava in javne službe, sem še enkrat opravila analizo, kjer sem odgovore pod drugo premestila v možnost državno lastništvo. Odstotek z odgovorom državno lastništvo se je tako iz 28 % povečal na 34 %, možnost odgovora drugo pa je tako padla iz 11 % na zgolj 6 %. V 6 % odgovorov so tako ostali s. p., nevladni sektor, društva, zveze ali športni zavodi.

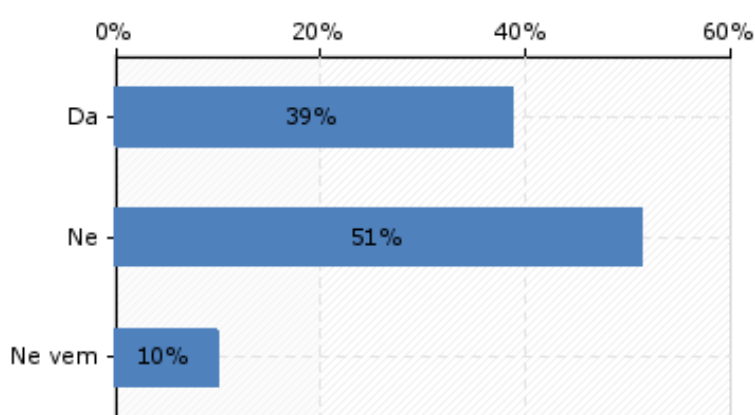
Zaposlene sem v anketnem vprašalniku prosila tudi, da podjetje, v katerem so zaposleni, opredelijo v skladu s SKD 2008. 36 % podjetij po klasifikaciji sodi pod druge dejavnosti, kar je bilo pričakovati, saj veliko zaposlenih ne ve, pod katero dejavnost je klasificirano njihovo podjetje. Sledila jim je dejavnost izobraževanja z 10 %, ostale dejavnosti pa so se gibale med 1 in 9 %. Dejavnosti gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem in rudarstvom ni podal nihče od anketiranih.

V drugem sklopu sem se osredotočila na hišne ljubljence na delovnem mestu, kar je bila tudi osrednja nit magistrskega dela. Pri vprašanju, ali imajo zaposleni hišnega ljubljence, sta bila ponujena dva odgovora, ki sta nato glede na odgovor ponudila tudi dodatna podvprašanja. 74 % zaposlenih ima doma hišnega ljubljence, ostalih 26 % pa jih hišnega ljubljence nima. V kolikor so zaposleni odgovorili, da imajo hišnega ljubljence, me je zanimalo tudi, katere hišne ljubljence imajo. Tu so imeli ponujenih več možnih odgovorov.

Največ anketirancev ima doma psa, kar 291. 157 anketirancev je lastnikov mačk, med 10 in 22 anketirancev pa ima v lastništvu glodavce, ptice, želve, plazilce in druge živali.

Kar 39 % zaposlenih, ki so lastniki hišnih ljubljencev, ima možnost, da na delovno mesto pripeljejo svojega ljubljence. Največ anketirancev, ki na delovno mesto pripeljejo ljubljence, zasedajo delovno mesto direktorja (35%) ali zaposlenega (35%), 14 % je vodij oddelka, 8 % prokuristov, ostalih 8 % pa so študentje, tajniki/tajnice ali druge osebe. Več kot polovica zaposlenih – 51 % jih te možnosti nima, 10 % zaposlenih pa se o tej možnosti še ni pozanimalo, zato so na vprašanje odgovoril z »Ne vem«, kar tudi prikazuje slika 16.

Slika 15: Ali imate možnost, da pripeljete hišnega ljubljence na delovno mesto (v %)?

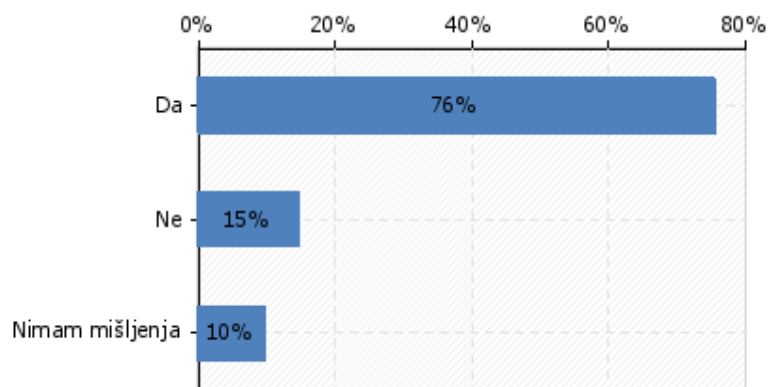

Vir: Lastna izdelava.

Zaposlene, ki imajo možnost, da na delovno mesto pripeljejo hišnega ljubljence, sem s podvprašanjem povprašala tudi, kateri hišni ljubljenci prihajajo na delovno mesto, in če imajo ljubljence, ki so konstantno prisotni in kateri so ti. 130 anketirancev je odgovorilo, da najpogosteje na delovno mesto prihajajo psi, 18 pa jih je odgovorilo, da mačke. Od 1 do 4 zaposlenih na delovno mesto pripelje tudi glodavce, ptice, želve, plazilce ali druge živali. Od 138 anketiranih 80 zaposlenih na delovno mesto konstantno pripelje svojega hišnega ljubljence, kar predstavlja 58 % zaposlenih, 58 zaposlenih oziroma 42 % pa hišnega ljubljence na delovno mesto pripelje le občasno. Tisti, ki na delovno mesto konstantno pripeljejo svoje hišne ljubljence, so v večini lastniki psov – teh je 61, 10 pa jih je lastnikov mačk.

Vsi anketiranci (482) so nato odgovarjali na vsa nadaljnja vprašanja v anketi. Zanimalo me je, ali podpirajo dovoljevanje hišnih ljubljencev na delovnem mestu, kar je pritrtilno odgovorilo 76% anketirancev. 15 % jih dovoljevanja hišnih ljubljencev na delovnem mestu ne podpira, 10 % pa o tem nima konkretnega mišljenja, kar lahko vidimo pri sliki 17.

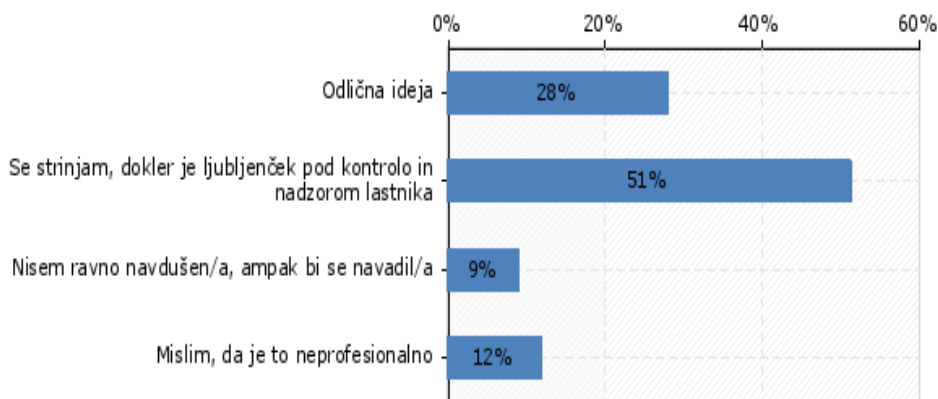
Slika 16: Ali podpirate dovoljevanje hišnih ljubljencev na delovnem mestu (v %)?

Vir: Lastna izdelava.

28 % zaposlenih meni, da je dovoljevanje hišnih ljubljencev na delovnem mestu odlična ideja, 51 % zaposlenih se s tem strinja pod pogojem, da bi bili hišni ljubljenci pod kontrolo in nadzorom lastnika, 9 % jih meni, da bi se s časom na prisotnost ljubljencev lahko navadili, 12 % pa jih meni, da je prisotnost ljubljencev na delovnem mestu neprofesionalno. Njihove podane odgovore lahko preberemo iz slike 18.

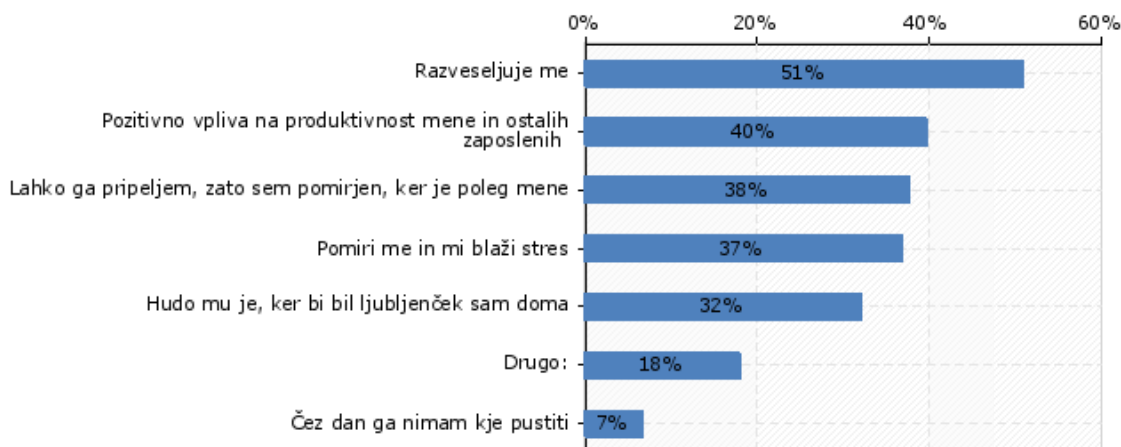
Slika 17: Kakšno je vaše mišljenje o dovoljevanju hišnih ljubljencev na delovnem mestu (v %)?

Vir: Lastna izdelava.

22 % zaposlenih s seboj na delovno mesto pripelje hišnega ljubljencev, 56 % zaposlenih ljubljencev ne vzame s seboj na delo, 22 % pa hišnega ljubljencev nima. Zanimalo me je tudi, kakšni so njihovi razlogi, da s seboj na delovno mesto odpeljejo hišnega ljubljencev (slika 19). Ali je to razveselitev, pozitiven vpliv živali na produktivnost zaposlenih, pomiritev ali nekaj drugega?

Slika 18: Iz katerega razloga pripelje hišnega ljubljénčka na delovno mesto (v %)?

Vir: Lastna izdelava.

Ker je bila anketirancem ponujena izbira več možnih odgovorov, si rezultati v odstotkih tesno sledijo. Več kot polovico odgovorov se navezuje na to, da jih njihov hišni ljubljénček razveseljuje. Nato sledijo pozitivni vpliv na produktivnosti lastnika in zaposlenih, pomiritev in blažitev stresa in pa žalost zaradi puščanja ljubljénčka doma. 7 % anketirancev je odgovorilo, da hišnega ljubljénčka nima kje pustiti, 15 % odgovorov pa je bilo podanih pod drugo: največkrat ljudje delajo od doma in so njihovi hišni ljubljénčki prisotni ob njih.

V 46 % se s hišnimi ljubljénčki na delovnem mestu ukvarjajo samo lastniki, občasno pa svoje ljubljénčke prepustijo tudi sodelavcem (42 %). V 10 % se s hišnim ljubljénčkom ukvarja kdorkoli od sodelavcev, v 1 % pa nekdo drug. Rezultati ankete kažejo, da se za hišne ljubljénčke na delovnem mestu ne porabi pretirano veliko časa, največji odstotek zaposlenih za svoje hišne ljubljénčke porabi do 15 minut dnevno, nekaj več kot 30 % pa do pol ure časa dnevno. V tabeli 4 je prikazana tudi primerjava med zaposlenimi, ki se z ljubljénčkom ukvarjajo in poraba časa, ki jo temu namenijo. Do 15 minut dnevno temu posvetijo lastniki živali, v kolikor pa se s hišnim ljubljénčkom ukvarja tako lastnik kot kdo drug od sodelavcev pa se čas temu primerno tudi poveča – do 30 minut dnevno.

Tabela 4: Primerjava med zaposlenimi, ki se ukvarjajo z hišnimi ljubljenci in porabo časa, ki jo temu namenijo

		Koliko časa na delovnem mestu porabite za ukvarjanje z hišnim ljubljencem (hranjenje, sprehod, igranje, čiščenje akvarija)?				
		Do 15 min	Do pol ure	Od pol ure do 1 ure	Dve uri dnevno	Več kot dve uri dnevno
Kdo se ukvarja z hišnim ljubljencem na delovnem mestu	Samo jaz	24 49%	14 29%	6 12%	3 6%	2 4%
	Večino časa jaz, kdaj ...	12 27%	16 36%	13 29%	0 0%	4 9%
	Kdorkoli od sodelavcev	5 45%	3 27%	2 18%	1 9%	0 0%
	Nekdo drug	1 100%	0 0%	0 0%	0 0%	0 0%

Vir: Lastna izdelava.

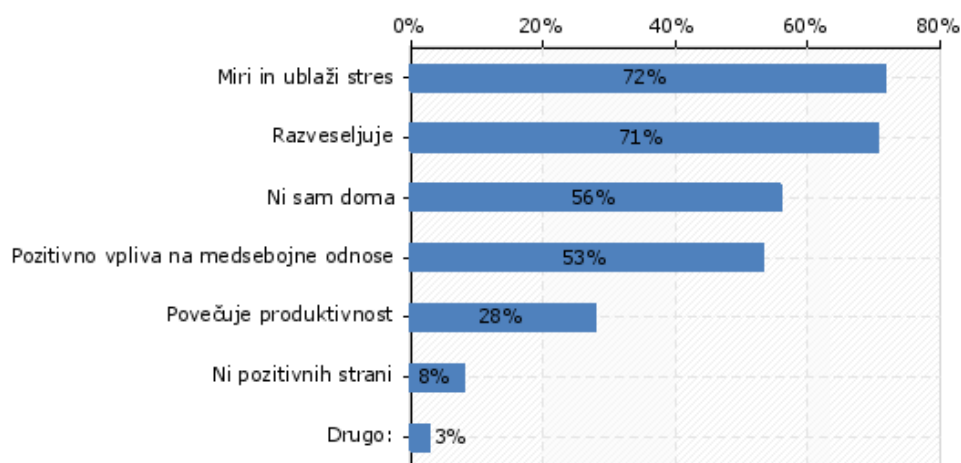

43 % anketirancev je odgovorilo, da se hišni ljubljenci svobodno sprehajajo po pisarni, ker nimajo omejenega gibanja, 57 % zaposlenih pa je odgovorilo, da hišni ljubljenci imajo omejevanje gibanja. 34 % jih meni, da ne smejo izven pisarne, 23 % pa, da imajo poleg mize lastnika svoj prostor oziroma kletko.

Na vprašanje, kaj si ostali zaposleni mislijo ob prihodu hišnih ljubljencov na delovno mesto, so lastniki živali odgovorili, da ljubljence v 58 % vsi obožujejo, v 41 % še nihče ni podal nobene pritožbe, v slabih 2 % pa so se kljub nekaj zadržkom prisotnosti živali navadili.

Zaposlene sem povprašala tudi po pozitivnih in negativnih straneh, ki jih hišni ljubljenci prinašajo na delovno mesto. Največja prednost (slika 20), ki jo hišni ljubljenci prinašajo na delovno mesto, je po mnenju zaposlenih ta, da hišni ljubljenci mirijo in blažijo stres, takoj za tem mu sledi odgovor, da hišni ljubljenci na delovno mesto prinašajo veselje in razveseljujejo zaposlene. Pomemben dejavnik zaposlenim je tudi ta, da imajo hišnega ljubljence ob sebi in da žival ni sama doma, nekaj manj odstotkov pa jih meni, da hišni ljubljenci pozitivno vplivajo tudi na medsebojne odnose na delovnem mestu. 8 % anketirancev meni, da prisotnost hišnih ljubljencov na delovnem mestu ne prinaša nobenih pozitivnih strani. Pod drugimi odgovori so anketiranci navedli še, da ljubljenci poskrbijo, da se zaposleni več gibajo, učijo tolerance, strpnosti ter jih motivirajo. Eden od anketiranih pa je navedel, da živali na šoli pripomorejo k boljši klimi, prijaznosti med učenci in učitelji ter nežnosti med seboj.

Slika 19: Kakšne so pozitivne strani dovoljevanja hišnih ljubljencov na delovnem mestu (v %)?

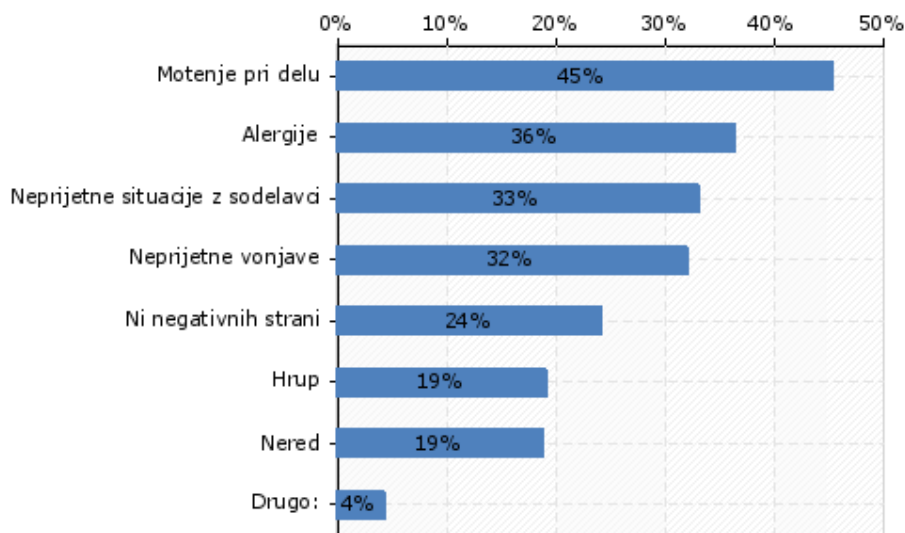

Vir: Lastna izdelava.

Kljub številnim pozitivnim lastnostim, ki jih hišni ljubljenci prinašajo, pa lahko prihaja tudi do negativnih strani. Največ anketirancev je mnenja, da bi živali na delovnem mestu motile zaposlene pri njihovem delu, skrbijo pa jih tudi alergije, saj so nekateri ljudje alergični na živalsko dlako (pasjo, mačjo,...). Določene živali lahko prinašajo neprijetne vonjave, hrup

ali nered. 24 % anketirancev pa je mnenja, da živali v podjetje ne prinašajo nobenih negativnih strani. Pod druge možnosti je bilo največkrat navedeno, da je prihod hišnega ljubljence lahko stresen tudi za samo žival, saj ni navajena večje skupine ljudi ali pa se nekateri ljudje do živali ne znajo pravilno obnašati.

Slika 20: Kakšne so negativne strani dovoljevanja hišnih ljubljencev na delovnem mestu?

Vir: Lastna izdelava.

Anketirancem sem ponudila tudi možnost, da lahko prejema rezultate raziskave ali pa podajo svoje razmišljanje oziroma mnenje o raziskovani temi. 64 % anketirancev se je odločilo, da rezultatov ne želi prejeti, ostalih 36 % pa mi je v naslednjem predelku pustilo svoj elektronski naslov, kamor sem rezultate ankete lahko posredovala. 48 anketirancev je podalo tudi svoje mnenje oziroma razmišljanje. Največ mnenj je bilo o odlični izbiri teme, nekaj pa je bilo dopisanih še dodatnih pozitivnih ali negativnih mnenj o hišnih ljubljenceh na delovnem mestu. Spodaj podajam nekaj mnenj anketirancev:

»Super raziskava. :) --> sama se ukvarjam tudi z idejami izboljšanja org. kulture.. Bi bilo lepo, da bi se povezali, in poiskali potencialne sinergije.. Ob času me lahko pokličeš.

Hvala in vso srečo pri pripravi magistrskega dela! :)«

»Zanimiva tematika. Menim pa, da bi bilo to neizvedljivo zaradi alergij. Sin je hudo alergičen na mačke in prisotnost le-te na delovnem mestu bi zanj predstavljala življenjsko ogroženost. Sledi, da bi bilo "nefer" do zaposlenih, če bi v takem primeru dovoljevali le druge vrste živali na delovnem mestu. Potem so pa še razne fobije. Zase lahko trdim, da bi morala dati odpoved, če bi bilo sodelavcu dovoljeno prinesiti v službo njegovo ljubko tarantelo ali srčkanega pitona. Da sodelavke, ki ima za hišnega ljubljencega moža, sploh ne omenjam. ;) Malo heca.. Vse dobro vam želim na vaši poti. Srečno!«

»Pozdravljeni, iz podjetja, v katerem sem v preteklosti delal imam zelo negativne izkušnje z domačimi živalmi na delovnem mestu. Lastniki podjetja so s tem, ko so v podjetje vodili svoje hišne ljubljence, povzročali velik stres in nezadovoljstvo med zaposlenimi. Vse skupaj izzove reakcije, ki so podobne tistim, ki jih povzroči, če te "posiljujejo" z določenimi idejami in dejanji. Katastrofalen učinek, veliko slabe volje in nezadovoljstva. Lastniki pa živeli v veri, kako je vse super in fajn, zaljubljeni v svoje hišne ljubljence..«

»Dobra tema, vredna raziskave. Glede na čedalje večje strese, ki jih doživljamo tako na delovnem mestu, kot tudi drugje v vsakdanjem življenju sem mnenja, da so hišni ljubljenci precej pomemben faktor, ki bi lahko pomagal pri premagovanju teh stresov. Jaz svojemu mucku rečem kar "moj lexaurinček" - to so tableti za umirjanje stresa.«

4.4.2.1 Primerjava slovenskih odgovorov s hrvaškimi

Na hrvaški spletni strani MojPosao je bila leta 2009 izvedena vse splošna raziskava o živalih na delovnem mestu in kako živali na delovnem mestu vplivajo na produktivnost in zadovoljstvo zaposlenih. Na anketni vprašalnik je odgovorilo preko 600 anketirancev. Pri izdelavi svojega spletnega vprašalnika sem si pomagala z anketnimi vprašani z njihove raziskave, saj sem tako lahko primerjala pridobljene rezultate.

Primerjave vseh socio-demografskih rezultatov nisem opravila, saj se mi ne zdi smiselna, lahko pa rečem, da je tako na hrvaški kot tudi na moj anketni vprašalnik odgovorilo več kot 70 % žensk in le 30 % moških. Bistvena se mi zdi analiza vprašanj, pri katerih so anketirance spraševali o mnenju o živali na delovnem mestu. Obe raziskavi sta pokazali, da ima več kot 70 % anketirancev doma hišnega ljubljence, vendar ima za 14 odstotnih točk več slovenskih anketirancev doma psa ter 5 odstotnih točk več mačko. Kljub vsemu pa imajo hrvaški anketiranci kar v 17 % za hišnega ljubljence ribice, slovenski pa le v 4 %. Ena od zanimivosti je, da imajo slovenski anketiranci kar v 39 % možnost pripeljati na delovno mesto hišnega ljubljence, hrvaški pa so na to vprašanje odgovorili le s 15 %. V slovenska podjetja najpogosteje tako prihajajo psi, sledijo pa jim mačke. Tudi hrvaška podjetja v svoj poslovni prostor najpogosteje sprejemajo pse in mačke, vendar imajo v 11 % tudi akvarije oziroma ribe.

Konstantno na delovno mesto na Hrvaškem prihaja le 9 % hišnih ljubljencev, v Sloveniji pa je ta odstotek kar 58 %, kar kaže na večjo navezanost Slovencev na svoje živali. Konstantno prisotni hišni ljubljenci na Hrvaškem so ribice, kar 50 %, v slovenskih podjetjih pa so to v 76 % psi. Slovenski anketiranci so na vprašanje, ali podpirajo dovoljevanje hišnih ljubljencev na delovnem mestu s 76 % odgovorili z »Da«, hrvaški pa s 58 %. Se pa tako slovenska kot hrvaška mišljenja dopolnjujejo, saj je največja večina anketirancev odgovorila, da se s hišnimi ljubljenci na delovnem mestu strinjajo, v kolikor so hišni ljubljenci pod kontrolo in nadzorom lastnika. Kljub vsemu 32 % hrvaških anketirancev meni, da je prihod ljubljence na delovno mesto neprofesionalen, Slovenci pa se s tem odgovorom strinjajo le v 12 %. Razlog, da hrvaški anketiranci na delovno mesto pripeljejo

svojega hišnega ljubljénčka je ta, da jim je hudo, ker je hišni ljubljénček sam doma ali da jih miri in blaži njihov stres. Slovenski anketiranci so kot dva najpogostejša odgovora razlog prihoda ljubljénčka navedli, da jih razveseljuje in da pozitivno vpliva na njihovo produktivnost ter produktivnost ostalih zaposlenih. S hišnim ljubljénčkom se hrvaški anketiranci najpogosteje ukvarjajo sami, saj so ta odgovor izbrali v kar 58 %, sodelavci pa jim občasno pomoč ponudijo le v 28 %. Slovenci se v 46 % z ljubljénčkom ukvarjajo sami, občasno pa jim na pomoč priskočijo tudi sodelavci (42 %). Iz tega lahko sklepamo, da hišni ljubljénčki v slovenskih podjetjih pogosteje združujejo zaposlene in izboljšujejo njihove odnose. Časovni okvir ukvarjanja s hišnim ljubljénčkom je po rezultatih raziskave podoben tako v hrvaških kot tudi v slovenskih podjetjih.

Najpogosteje zaposleni hišnim ljubljénčkom na delovnem mestu namenijo do 15 minut časa dnevno, le nekaj posameznikov pa svoji živali nameni do 30 minut. Podobni rezultati so tudi pri omejevanju gibanja hišnih ljubljénčkov, saj imajo ljubljénčki v več kot 75 % omejitev gibanja. Bodisi ne smejo iz pisarne bodisi imajo svoj prostor ali kletko ob lastnikovi mizi. Ostalim sodelavcem v obeh državah v več kot 58 % ljubljénčki ne predstavljajo nobenih težav, saj jih vsi obožujejo. Tako slovenski kot hrvaški anketiranci so med sedmimi možnostmi o pozitivnih lastnostih hišnih ljubljénčkov najpogosteje izbrali, da jih hišni ljubljénček razveseljuje ali pa jih miri in blaži stres. Vsi odgovori so se odstotkovno pri obeh anketah razporedili po enakem zaporedju. Kljub vsemu 23 % hrvaških anketirancev meni, da hišni ljubljénčki na delovno mesto ne prinašajo nobenih pozitivnih učinkov. Hrvaški anketiranci so kot dve najpogostejši negativni lastnosti navedli, da hišni ljubljénčki lahko motijo zaposlene pri njihovem delu oziroma jim povzročajo negativne situacije s strankami in zaposlenimi. Alergije so opredelili kot tretji najpogostejši negativni vzrok. Slovenci so tako kot Hrvati kot največjo negativno lastnost izbrali motenje pri delu, vendar pa menijo, da bi večje težave lahko povzročale alergije, kot pa neprijetne situacije s strankami in zaposlenimi. Pri Slovencih so se tako alergije znašle na drugem mestu, neprijetne situacije pa na tretjem.

Če povzamem rezultate obeh raziskav lahko rečem, da si Slovenci v veliko večjem odstotku želimo prisotnost hišnih ljubljénčkov na delovnem mestu, imamo pa enako mišljenje o pozitivnih in negativnih lastnostih le-teh. Kljub vsemu pa kot potencialno omejitev, da primerjava rezultatov ni relevantna lahko navedem to, da je med raziskavama poteklo kar 10-letno časovno obdobje. Hrvaška raziskava je bila opravljena leta 2009, sama pa sem raziskavo opravila v letu 2019. V tem času se je mišljenje in trend o hišnih ljubljénčkih na delovnem mestu močno izboljšal, zato sem mnenja, da bi bili tudi rezultati hrvaške raziskave v letu 2019 lahko primerljivi s slovenskimi.

4.4.3 Sumarni pregled teze in raziskovalnih vprašanj

Za lažjo predstavo in pregled glavnih ugotovitev sem sestavila še sumarni pregled temeljne teze in raziskovalnih vprašanj.

Temeljna **teza** magistrskega dela je bila, da živali na delovno mesto v majhnih podjetjih za zaposlene prinašajo več pozitivnih učinkov, kot so zmanjšanje stresa, povečana produktivnost, boljši medsebojni odnosi.

Pri pregledu literature in navajanju časovnih člankov lahko rečem, da prisotnost živali pozitivno vpliva na vse zgoraj navedene dejavnike: zmanjšanje stresa, povečana produktivnost, boljši medsebojni odnosi. Kljub temu pa sem po izvedbi eksperimenta prišla do zaključka, da se je zaradi živali povečalo le osebno zadovoljstvo z delom. Pri analizi rezultatov anketnega vprašalnika za zaposlene v slovenskih podjetjih pa so rezultati pokazali, da živali zmanjšujejo stres, povečujejo produktivnosti in izboljšujejo medsebojne odnose. Na podlagi pregleda literature in rezultatov anket svojo tezo potrjujem.

Moja temeljna in pomožna **raziskovalna vprašanja** so bila naslednja:

Raziskovalno vprašanje 1: Katere so pozitivne posledice prisotnosti živali na delovnem mestu?

Kot sem že omenila, so rezultati eksperimenta pokazali, da so za zaposlene v podjetju e-Disti bili pozitivni dejavniki dopuščanja hišnih ljubljencev na delovnem mestu samo ti, da se je zaradi živali povečalo osebno zadovoljstvo z delom. Pri analizi zaposlenih v slovenskih podjetjih so anketiranci najpogosteje navajali, da jih hišni ljubljenci mirijo in blažijo njihov stres, jih razveseljujejo in pozitivno vplivajo na medsebojne odnose, poleg tega pa živali niso skozi celoten dan same doma.

Pomožno vprašanje 1a: Ali prisotnost živali na delovnem mestu znižuje stres zaposlenih in zvišuje njihovo zadovoljstvo z delom, medosebne odnose, medosebno komunikacijo, zadovoljstvo v ravnovesju dela in zasebnega življenja ter produktivnost dela?

Rezultati eksperimenta so pokazali, da so psi povečali samo zadovoljstvo v ravnovesju dela, ostali dejavniki pa so se zmanjšali. Pri analizi rezultatov v slovenskih podjetjih pa lahko rečem, da so bili vsi dejavniki potrjeni. Torej živali pozitivno vplivajo na zniževanje stresa zaposlenih in zvišujejo njihovo zadovoljstvo z delom, medosebne odnose, medosebno komunikacijo, zadovoljstvo v ravnovesju dela in zasebnega življenja ter produktivnost dela.

Raziskovalno vprašanje 2: Kateri so izzivi, v povezavi s prisotnostjo živali na delovnem mestu?

Pri eksperimentu so zaposleni podjetja e-Disti kot največja izziva navedli moteno delo zaposlenih in pa napad na zaposlenega. Tudi pri analizi rezultatov mnenj zaposlenih v slovenskih podjetjih so kot najpogostejši vzrok izbrali motenje zaposlenih pri delu, vendar so kot drugo možnost omenili tudi alergije.

Pomožno vprašanje 2a: Kaj mora žival znati, da je lahko prisotna na delovnem mestu?

Da je hišni ljubljencek lahko prisoten na delovnem mestu mora biti čist, negovan in brez znakov različnih bolezni. Ljubljencek mora biti cepljen ter primerno vzgojen in socializiran, torej, da ne laja brez razloga, ne skače po zaposlenih in jih ne moti med delovnim procesom.

Pomožno vprašanje 2b: Katere možnosti lahko delodajalec ponudi zaposlenim, ki bi želeli živali na delovnem mestu, vendar jim pravilnik podjetja tega še ne dovoljuje?

Delodajalci svojimi zaposlenimi lahko ponudijo tudi popuste na pasjo hrano, igrače, veterinarsko oskrbo, nego ali popuste za usposabljanja v pasjih šolah.

Pomožno vprašanje 2c: Kateri stroški nastanejo s prisotnostjo živali na delovnem mestu?

Dolgoročno lahko zaradi živali nastanejo stroški čiščenja pisarne ali pa urejanja poslovnih prostorov, primernih za hišne ljubljence. Na podlagi eksperimenta lahko rečem, da v podjetju e-Disti v času trajanja eksperimenta niso nastali nobeni dodatni stroški.

Raziskovalno vprašanje 3: Kakšni so učinki prisotnosti živali na delovnem mestu v podjetju e-Disti d. o. o. po 10-dnevnem eksperimentu prisotnosti živali na delovnem mestu?

Eksperiment sem zaključila z uradnimi rezultati anketnega vprašalnika, da hišni ljubljenci v času 10-dnevnega eksperimenta zaposlenim niso prinesli zmanjšanja stresa, povečane produktivnosti, boljših medsebojnih odnosov, so pa povečali osebno zadovoljstvo z delom. Kljub vsemu sem si tekom eksperimenta beležila tudi lasten vpogled v potek eksperimenta in moje mnenje je, da so živali na delovno mesto vseeno prinesle navdušenje in pozitivno vzdušje. Nekateri zaposleni so si tekom napornega delavnika vzeli 3 minute in živali božali ali jim celo na delovno mesto z malice ali od doma prinesli priboljške.

4.4.4 Omejitve raziskave in predlogi za nadaljnje raziskave

Raziskave, ki sem jih izvedla v okviru svojega magistrskega dela, imajo tako kot vse druge tudi določene omejitve. Te se nanašajo na časovne, metodološke in vsebinske okvirje. Kot prvo bi izpostavila časovno omejitev pri izvedbi eksperimenta. Svoj eksperiment sem opravljala 10 dni, vendar bi bilo za pridobitev relevantnih rezultatov potrebnih vsaj nekaj mesecev opazovanja, da bi lahko prišla do konkretnih rezultatov ali hišni ljubljenci na delovno mesto prinašajo več pozitivnih lastnosti ali več izzivov. Kot drugo omejitev pri eksperimentu bi izpostavila tudi, da v času 10-dnevnega eksperimenta na delovnem mestu ni bilo vseh zaposlenih. Hišne ljubljence so tako videli zgolj 3 do 4-krat, zato ni bilo možno podati konkretnih odgovorov, ali so živali pozitivno vplivale na njihovo delo. Tretjo omejitev pri izvedbi eksperimenta vidim pri tem, da sta kužka, ki sta bila prisotna pri eksperimentu, potrebovala nekaj dni že samo za to, da sta se navadila delovnega okolja. Zaradi tega je v prvih nekaj dneh prihajalo do težav, katere so nato zaposleni v anketi opredelili kot motenje zaposlenih pri delu (lajanje) ali pa napad na zaposlenega. Do fizičnega napada psa na zaposlenega ni prišlo, je pa pes zaradi strahu zaposlenim kazal obrambni položaj, renčanje in zobe.

Pri izvedbi anketnega vprašalnika za zaposlene v slovenskih podjetjih bi kot prvo omejitev navedla, da je na anketni vprašalnik odgovorilo zgolj 22 % moških, kot drugo omejitev pa bi izbrala primerjavo rezultatov mojega anketnega vprašalnika in hrvaškega anketnega vprašalnika, ki ga je izvedla stran MojPosao. Pri tem kot potencialno omejitev navajam, da primerjava rezultatov ni relevantna, saj je med raziskavama poteklo kar 10 let. Hrvaška raziskava je bila opravljena leta 2009, sama pa sem raziskavo opravila v letu 2019. V tem času se je mišljenje in trend o hišnih ljubljenceh na delovnem mestu močno izboljšal, zato menim, da bi bili tudi rezultati hrvaške raziskave v letu 2019 lahko primerljivi s slovenskimi.

Večina raziskav o hišnih ljubljenceh na delovnem mestu je bila opravljena s pomočjo zdravstvenih pripomočkov oziroma z merjenjem zdravstvenih sprememb pri ljudeh. Raziskovalci so navadno sodelujočim v eksperimentu merili krvni tlak, holesterol v krvi ali raven kortizola, ki se sprošča v telesu ob stresnih situacijah. Za nadaljnje raziskovanje priporočam, da se vpliv hišnih ljubljenceh na delovnem mestu meri tudi na drugačne načine. Predlagala bi, da se v nadaljnjih raziskavah uporabi dolgoročno opazovanje podjetja in zaposlenih, kjer dopuščajo hišne ljubljence.

SKLEP

Magistrsko delo zaključujem s povzetkom glavnih ugotovitev, ki sem jih pridobila tekom magistrskega dela. Ker ljudje na delu preživijo velik del svojega odraslega življenja, je delovno mesto eden tistih dejavnikov, ki pomembno vpliva na zdravje zaposlenih. Zaposleni se s svojim delom poistoveti, zagotavlja mu zdravstveno in socialno varnost ter tudi socialni status oziroma vključenost v družbo. Zdravje zaposlenih tako vpliva na delo, saj je dobro zdravstveno stanje nujno za opravljanje dela, tako po količini kot tudi po kakovosti. Zaposleni so v kakovostnem delovnem okolju tako bolj zdravi in bolj motivirani.

Ker je delodajalec po Zakonu o varstvu zdravja pri delu dolžan zagotoviti dobro delovno okolje, si lahko pri tem pomaga z dovoljevanjem hišnih ljubljenceh na delovnem mestu. Ob izdelavi magistrskega dela sem spoznala, da živali s svojo prisotnostjo na delovnem mestu kljub vsemu prinašajo več pozitivnih kot negativnih učinkov. Med pozitivnimi učniki, ki jih živali prinašajo na delovno mesto, so zmanjšanje stresa zaposlenih, povečana stopnja produktivnosti in ustvarjalnosti, boljše zdravje zaposlenih in povezovanje podjetij s kupci oziroma naročniki, izboljšano delovno okolje in daljši delovni čas.

Poleg pozitivnih lastnosti, ki jih živali prinašajo na delovno mesto, lahko naštejemo tudi nekaj izzivov, s katerimi bi se delodajalci in zaposleni lahko soočali. Mednje sodijo moteno delo in omejen prostor, alergije in skrb za varnost živali in zaposlenih. Težave pri motenem delu lahko nastanejo predvsem na začetku, ko se hišni ljubljenci in zaposleni še niso navadili na deljenje poslovnih prostorov in novega načina dela na delovnem mestu. Velik problem lahko predstavljajo tudi dlake oziroma zaposleni, ki so alergični na živalske dlake. Pred uvedbo dovoljevanja hišnih ljubljenceh je tako potrebno določiti jasna navodila in o

tem povprašati vse zaposlene, ki bodo v stiku s hišnimi ljubljenci. Navodila in pravila morajo biti jasno določena tako za psa kot tudi za lastnika živali. Potrebno je omeniti tudi to, da morajo ostali zaposleni ravno tako striktno upoštevati navodila lastnika živali, saj je vsaka žival svoja osebnost. S tem bodo preprečili neprijetne situacije in možne nezgode.

Cilj magistrskega dela je bil ugotoviti, ali je s prisotnostjo živali na delovnem mestu v majhnih podjetjih res mogoče zmanjšati stres, povečati produktivnost zaposlenih ali pa izboljšati njihovo komunikacijo in odnose. V prvem poglavju sem tako preučila teoretični del počutja zaposlenih na delovnem mestu, kot so vzroki in posledice stresa, zadovoljstvo z delom, komunikacija z zaposlenimi in produktivnost zaposlenih. V drugem poglavju sem se posvetila živalim na delovnem mestu ter skozi strokovne članke raziskala, kakšne so prednosti in izzivi živali na delovnem mestu. V drugem poglavju sem raziskala tudi ostale možnosti, povezane s hišnimi ljubljenci, ki jih delodajalci svojim zaposlenim lahko ponudijo, če na delovnem mestu ne želijo živali ali pa se večina zaposlenih s tem ne strinja. V tretjem delu sem pripravila nekaj osnovnih nasvetov, kako lahko podjetja pripravijo organizacijske smernice za dovoljevanje hišnih ljubljencev. V četrtem poglavju je sledila empirična raziskava z opredelitvijo teze in raziskovalnih vprašanj. Temu je sledil opis zbiranja podatkov in vzorca, opis raziskovalnih metod in predstavitev glavnih ugotovitev. Na koncu empiričnega dela sem podala še priporočila za nadaljnje raziskovanje.

Na podlagi postavljene teze in raziskovalnih vprašanj lahko rečem, da sem uspela odgovoriti na vsaj raziskovalna vprašanja in tudi potrdila tezo, da živali zmanjšujejo stres, povečujejo produktivnosti in izboljšujejo medsebojne odnose.

Na podlagi obsežnega pregleda teorije in rezultatov raziskave podjetjem priporočam, da zaposlenim ponudijo možnost, da na delovno mesto pripeljejo hišnega ljubljence, saj bodo tako zaposlenim olajšali marsikatero skrb, v podjetju pa se bo dolgoročno povečala produktivnost, izboljšali se bodo medsebojni odnosi in komunikacija, živali pa bodo v podjetje prinesle pozitivne spremembe in svojo večno nagnjenost k pozitivizmu.

LITERATURA IN VIRI

1. Baker, R., Knisely, J., Baker, S., Cobb, R. & Schubert, C. (2012). Preliminary investigation of employee's dog presence on stress and organizational perceptions. *International journal of workplace health management*, 5(1), 15-30.
2. Banfield pet hospital. (2017). *PAWrometer – pet friendly workplace*. Pridobljeno 27. februarja 2019 iz https://www.banfield.com/Banfield/media/PDF/Banfield-PAWrometer-Summary_FINAL-41117.pdf
3. Boštjančič, E. & Smolkovič, I. (2013). Finance. *Da bodo psi na delovnem mestu popestritev in ne nadloga*. Pridobljeno 21. marca 2019 iz <https://www.finance.si/8332799?cctest&>

4. Cossuutta, S. & Trdan, K. (2018). Psihologija dela. *Ko stres na delovnem mestu postane preveč*. Pridobljeno 21. marca 2019 iz <https://psihologijadela.com/2018/12/10/ko-stres-na-delovnem-mestu-postane-prevec/>
5. Cederström, C. & Thanem, T. (2018, 12. marec). Harvard Business Review. *The Swedish CEO who runs his company like a Crossfit gym*. Pridobljeno 19. januarja 2019 iz <https://hbr.org/2018/03/the-swedish-ceo-who-runs-his-company-like-a-crossfit-gym>
6. Cimperman, S. (2016). Vpliv zadovoljstva zaposlenih na produktivnost v Tiskarni Novo mesto, d.d. *Revija za univerzalno odličnost*, 5(2), 175-186.
7. Colarelli, S.M., McDonald, A.M., Christensen, M.S. & Honts, C. (2017). A Companion Dog Increases Prosocial Behavior in Work Groups. *Anthrozoös*, 30(1), 77-89.
8. Crossley, C. (2017). Coloring Club. *How Pets Impact Your Creativity*. Pridobljeno 2. marca 2019 iz <https://coloring.club/how-pets-impact-your-creativity/>
9. Čiček, V. (2017, 12. April). Mariborinfo.com. *Delat s svojim psom? V tem mariborskem podjetju je to povsem običajno*. Pridobljeno 9. januarja 2019 iz <https://mariborinfo.com/novica/lokalno/v-sluzbo-s-svojim-psom-v-podjetu-mikro-polo-je-vsakdanja-praksa/133503>
10. Doren, D. (2011). E-priporočnik. *Kaj motivira delavca in kaj mu prepreči nezadovoljstvo pri delu?* Pridobljeno 12. februarja 2019 iz <https://www.daisydoren.com/2011/05/herzbergova-teorija-motivacije.html>
11. Draškovič, D. (2009). Motivacija srednjega managementa (diplomska naloga). Koper: Univerza na Primorskem.
12. Drozg, I. (2015). Zeus. *Dobri medosebni odnosi na delovnem mestu povečujejo produktivnost*. Pridobljeno 12. februarja 2019 iz <http://www.racunovodski-servis-zeus.si/aktualne-informacije/dobri-medosebni-odnosi-na-delovnem-mestu-povecujejo-produktivnost>
13. e-Disti d.o.o. (brez datuma). Predstavitev podjetja. Pridobljeno 21. marca 2019 iz <https://www.e-distiti.com/>
14. Ezzedeem Souha, R., Fairlie, P. L. & Wilkin, C. (2016). Who let the dogs in? A look at pet-friendly workplaces. *International Journal of Workplace Health Management*. 9(1), 96-109.
15. Evans, L. (2014). Fast company. *You definitive argument for a pet friendly office*. Pridobljeno 5. marca 2019 iz <https://www.fastcompany.com/3037205/your-definitive-argument-for-a-pet-friendly-office>
16. Foreman, A.M., Glenn, M.K., Meade, B. J. & Wirth, O. (2017). Dogs in the Workplace: A Review of the Benefits and Potential Challenges. *International Journal of Environmental Research and Public*, 14(498), 7.
17. Gruban, B. (2015). Dialogos. *Nedenarne oblike motiviranja in spodbujanja zaposlenih*. Pridobljeno 16. februarja 2019 iz <http://www.dialogos.si/slo/storitve/izobrazevanja/nedenarne/>

18. Jones, S., Murphy, F., Edwards, M. & James, J. (2008). Doing things differently: advantages and disadvantages of web questionnaires. *Nurse researcher*. (15)4, 15-26
19. Kapitanovič, P. (2017, 14. februar). Svet kapitala. *Organizacija pod stresom*. Pridobljeno 9. januarja 2019 iz <https://svetkapitala.delo.si/trendi/organizacija-pod-stresom-1177>
20. Krajc, K., Burdian, M., Voglar, M. & Šarabon, N. (2018, 5. januar). Star Vital. *Stres na delovnem mestu*. Pridobljeno 9. januarja 2019 iz <https://www.star-vital.si/clanki/stres-na-delovnem-mestu-5a4f8a34bebe2273544d6e63>
21. Kreativna, Nejc Volarič s.p. (brez datuma). Statistik. *Zadovoljstvo zaposlenih je ključna prioriteta uspešnih svetovnih podjetij!* Pridobljeno 12. februarja 2019 iz <http://www.statistik.si/zadovoljstvo-zaposlenih/>
22. *K4Health*. (brez datuma), Types of Evaluation Designs. Pridobljeno 21. marca 2019 iz <https://www.k4health.org/toolkits/measuring-success/types-evaluation-designs>
23. Lombardo, C. (2016). Vision Launch. *Pros and Cons of Experimental Research*. Pridobljeno 20. maja 2019 na spletnem naslovu <http://visionlaunch.com/pros-and-cons-of-experimental-research/>
24. Luban Plozza, B., Pozzi, U., Fromm, E. & Žagar, D. (1994). *V sožitju s stresom*. Ljubljana: DZS.
25. Meško, M., Meško Štok, Z., Podbregar, I. & Karpļuk, D. (2008). Stresne obremenitve na delovnem mestu managerja. *Organizacija*, 41(2), 89-96.
26. Mikuš, Š. (2016, 27. marec). Finance. *Tu imate službo in zraven pasjo družbo*. Pridobljeno 9. januarja 2019 iz <https://topjob.finance.si/8842991>
27. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (brez datuma). *Evropska kampanja zdravo delovno okolje 2014-2015-Stanje v Sloveniji*. Pridobljeno 9. januarja 2019 iz <http://www.osha.mdds.gov.si/kampanje/evropska-kampanja-zdravo-delovno-okolje-2014-2015>
28. Morris, C. (2014, 12.februar). CNBC. *10 Companies That Let You Bring Your Dog to Work*. Pridobljeno 9. januarja 2019 iz <https://www.cnbc.com/2014/02/11/10-companies-that-let-you-bring-your-dog-to-work.html>
29. Možina, S. (2002). Delavska participacija. *Odnosi med zaposlenimi v organizaciji*. Pridobljeno 20. maja 2019 iz <http://www.delavska-participacija.com/strokovni-clanki/?Sklop=%25&besede=stane+mo%C5%BEina&letnik=%25&stevilka=%25&ort=1&nacin=1&Submit=Iskanje&search=1>
30. Norling, A. & Keeling, L. (2010). Owning a dog and working: A Telephone Survey of Dog Owners and Employers in Sweden. *Anthrozoös*, 23(2), 157-171.
31. Oswald, A.J., Proto, E. & Sgroi, D. (2009). Happiness and Productivity. *Journal of Labor Economics*. 33(4), 789-822.
32. Panzarella, G. (brez datuma). Diamondback Drugs. *Bringing Pets to Work Can Be a Very Good Thing*. Pridobljeno 5. marca 2019 iz <https://www.diamondbackdrugs.com/understanding-the-health-benefits-of-pets-in-the-workplace/>

33. PetMD. (brez datuma). *Benefits of pets in the workplace*. Pridobljeno 12. marca 2019 iz <https://www.petmd.com/dog/slideshows/care/benefits-of-pets-in-workplace>
34. Pencavel, J. (2014). The Productivity of working hours. *IZA*. Pridobljeno 16. februarja iz <http://ftp.iza.org/dp8129.pdf>
35. Poslovno svetovanje, Tristan Denis Benedetti, s.p. (2012). Pes moj prijatelj. *Dokazano! Živali na delovnem mestu zmanjšujejo stres!* Pridobljeno 9. januarja 2019 iz <https://www.pesmojprijatelj.si/clanek/dokazano-zivali-na-delovnem-mestu-zmanjsujejo-stres>
36. Poslovno svetovanje, Tristan Denis Benedetti, s.p. (2019). Pes moj prijatelj. *Danes je dan brezdomnih živali*. Pridobljeno 8. aprila 2019 iz https://www.pesmojprijatelj.si/clanek/5692_danes-je-dan-brezdomnih-zivali
37. Pryce-Jones, J. (2012). *Ways to Be Happy and Productive at Work* [objava na blogu]. Pridobljeno 16. februarja 2019 iz <http://blogs.wsj.com/source/2012/11/25/five-ways-to-be-happy-and-productive-at-work/>
38. Račnik, M. (2008). Vodja.net. *Herzbergova teorija motivacije*. Pridobljeno 26. februarja 2019 iz <http://www.vodja.net/index.php?p=175&pb=1>
39. Satish Nargunde, A. (2013). Importance of Interpersonal Relations at The Workplace. *International Journal of Advanced Research in Management (IJARM)*, 4 (2), 1-5.
40. Schiff Lonoff, J. (2015, 2 november). CIO. *14 rules for creating a bring-your-dog-to-work policy*. Pridobljeno 2. marca iz <https://www.cio.com/article/3000115/14-rules-for-creating-a-bring-your-dog-to-work-policy.html>
41. Sever, A. (2013, 3. maj). Vzajemna. *Kako lahko preprečimo stres na delovnem mestu in izgorelost ali pa ju vsaj zmanjšamo?* Pridobljeno 9. januarja 2019 iz <https://www.vzajemna.si/sl/zdravje/moje-zdravje/kako-lahko-preprecimo-stres-na-delovnem-mestu-in-izgorelost-ali-pa-ju-vsaj-zmanjsamo>
42. Shorr, G. (2018). Squarefoot HQ. *Creating a Pet-Friendly Office Policy: What You Need to Know* [objava na blogu]. Pridobljeno 2. marca 2019 iz <https://www.squarefoot.com/blog/office-pets/>
43. Tau on-line d.o.o. (2009). Kućni ljubimci na radnom mjestu. Pridobljeno 19. januarja 2019 iz <https://www.moj-posao.net/data/files/download/istrazivanja/KucniLjubimciNaRadnomMjestu.pdf>
44. The Economist Newspaper Limited. (2010, 12 avgust). *The Economist*. Manager's best friend. Pridobljeno 2. marca iz <https://www.economist.com/science-and-technology/2010/08/12/managers-best-friend>
45. Trakstar Ltd. (2018). *Our Dog Friendly Workplace Policy, why and how it works* [objava na blogu]. Pridobljeno 2. marca 2019 iz <https://www.trakstar.com/blog-post/our-dog-friendly-workplace-policy-why-and-how-it-works/>
46. TransferWise Ltd. (2017). *Healthcare in Sweden: A guide to the Swedish healthcare system* [objava na blogu]. Pridobljeno 19. januarja 2019 iz <https://transferwise.com/gb/blog/healthcare-system-in-sweden>

47. Townshend, A. (2015). Edition.cnn. *5 ways pets benefit your health*. Pridobljeno 5 marca 2019 iz <https://edition.cnn.com/2014/06/20/health/pets-health-benefits/index.html>
48. Tušak, M. (brez datuma). Kako pa ti doživljaš stres na delovnem mestu? Pridobljeno 6. februarja 2019 iz <https://migimigi.si/stres/kako-pa-ti-doživljas-stres-na-delovnem-mestu/>
49. Umoh, R. (2018, 26. avgust). CNBC. *Why companies are offering 'furternity' leave to new pet owners*. Pridobljeno 5. marca 2019 iz <https://www.cnbc.com/2018/08/26/pawternity-pet-leave-is-a-new-perk-for-the-workplace.html>
50. University of Southern California. (brez datuma). *The Benefits of Bringing Pets to Work*. Pridobljeno 1. marca 2019 iz <https://appliedpsychologydegree.usc.edu/blog/the-benefits-of-bringing-pets-to-work/>
51. Urošević, S. & Milijić, N. (2012). Influence of Demographic Factors on Employee Satisfaction and Motivation. *Organizacija*, 45(4), 174-182.
52. ViralPortal. (brez datuma). *A Japanese Company Fills Offices with Cats to Help Employees Unwind and Improve Productivity*. Pridobljeno 5. marca 2019 iz <http://viralportal.net/breaking-news-a-japanese-company-fills-offices-with-cats-to-help-employees-unwind-and-improve-productivity/>
53. Wells, M. & Perrine, R. (2001). Pets go to College: The Influence of Pets on Students' Perceptions of Faculty and Their Offices. *Anthrozoös*, 14(3), 161-168.

PRILOGE

Priloga 1: Pisno dovoljenje za izvedbo eksperimenta v najetih prostorih stavbe Atropola

Jerneja Kregar

Bistričica 26

1242 Stahovica

Datum: 12.3.2019

RAM 2 d.o.o.

Bratislavška 7

1000 Ljubljana

PISNA PRIVOLITEV ZA IZVEDBO EKSPERIMENTNA V STAVBI ATROPOLA

Podjetje RAM 2 d.o.o., ki je lastnik stavbe Atropola na Litijski cesti 259, 1261 Ljubljana Dobrunje dovoljuje študentki Ekonomske fakultete Jerneji Kregar, da v namen priprave magistrskega dela z naslovom Analiza vpliva domačih živali na delovnem mestu na počutje zaposlenih v majhnem podjetju v prostorih, ki jih najema podjetje E-disti opravi 10 dnevni eksperiment. Pri eksperimentu bosta v poslovnih prostorih podjetja E-disti prisotna tudi dva psa, ki sta manjše rasti. Eksperiment bo opravljen v drugem delu meseca marca oziroma v prvem delu aprila 2019.

Direktor:

Rok Žnidar

RAM 2
RAM 2 d.o.o. Trgovina, proizvodnja,
svetovni inženiring in inženiring
Bratislavška 7, Ljubljana

Priloga 2: Pisno dovoljenje za izvedbo eksperimenta v podjetju e-Disti

E-DISTI, poslovne storitve, d.o.o.
Litjska cesta 259, 1261 Ljubljana-Dobrunje
ID za DDV: SI72537094
e-mail: info@e-dist.com
Tel.: 01 235 02 00

e-DISTI
www.e-dist.com

Jerneja Kregar
Bistričica 26
1242 Stahovica

Datum: 22.3.2019

PISNA PRIVOLITEV ZA IZVEDBO EKSPERIMENTNA V PODJETJU E-DISTI

Podjetje e-Disti dovoljuje študentki Ekonomske fakultete Jerneji Kregar, da v namen priprave magistrskega dela z naslovom Analiza vpliva domačih živali na delovnem mestu na počutje zaposlenih v majhnem podjetju v prostorih podjetja opravi 10 dnevni eksperiment. Pri eksperimentu bodo v poslovnih prostorih podjetja e-Disti prisotni tudi psi, ki so manjše rasti. Eksperiment bo opravljen v drugem delu meseca marca oziroma v prvem delu aprila 2019.

e-DISTI
e-DISTI d.o.o.
Litjska cesta 259
1261 Ljubljana

Direktor:
Sebastjan Lavrič

Priloga 3: Pravilnik podjetja e-Disti o hišnih ljubljenceh na delovnem mestu

PRAVILNIK PODJETJA E-DISTI O HIŠNIH LJUBLJENČKIH NA DELOVNEM MESTU

Podjetje e-Disti je odgovorno za zagotavljanje zdravja in varnosti vseh zaposlenih. V skladu s tem ciljem je podjetje e-Disti oblikovalo politiko, ki usklajuje željo po spodbujanju pozitivnih delovnih izkušenj z omogočanjem hišnih ljubljencev v prostorih podjetja. Hišnim ljubljencem se lahko dovoli prisotnost v prostorih podjetja, če sta zdravje in vedenje hišnega ljubljence sprejemljiva, in če to ne vpliva negativno na delovno okolje.

Lastnik hišnega ljubljence, ki želi pripeljati hišnega ljubljence v poslovne prostore podjetja, mora najprej pridobiti **pisno dovoljenje** nadrejenega oz. direktorja podjetja. Vsako odločitev, da se dovoli ali ne dovoli hišnega ljubljence v pisarni sprejme nadrejeni.

Prihod hišnega ljubljence v poslovne prostore podjetja je pogojen z zdravjem, varnostjo in udobjem zaposlenih. Hišnemu ljubljencu **se prepove** prihod v prostore podjetja, če:

- povzroči **alergične reakcije**, **strah** ali katero koli drugo **fizično ali psihično nelagodje**;
- **odvrča zaposlene** od njihovega dela;
- **zmanjšuje produktivnost** ali kakovost dela zaposlenih.

Poleg tega na delovno mesto **ne smejo** prihajati hišni ljubljenci, če:

- so **bolni**;
- imajo **bolhe** ali katero koli **drugo bolezen**, ki se prenaša na druge živali v pisarni ali na ljudi;
- niso bili ustrezno **cepljeni**;
- so **preglasni**, se obnašajo **agresivno** ali niso primerno socializirani.

Vsak zaposleni, ki se pritoži glede živali v pisarni, mora zadevo sporočiti neposredno nadrejenemu oziroma direktorju podjetja.

Vse živali morajo biti v stalnem popolnem nadzoru svojega lastnika. V kolikor hišni ljubljence ostane sam, mora lastnik poskrbeti, da je ustrezno privezan ali v pasjem boksu.

Odgovornost lastnikov hišnih ljubljencev je, da poskrbijo, da so **pisarne urejene in čiste**. To vključuje večkratno sesanje prostorov, prezračevanje ter čiščenje malih ali velikih potreb za živalmi, v kolikor pride do te nezgode. Lastnik mora vedeti, da je pes navajen **potrebo opravljati na prostem**, v kolikor je potrebno ga med delovnim časom odpelje na kratek sprehod. Če ljubljence v zunanjih prostorih podjetja opravi potrebo, je lastnik dolžan iztrebke za njim tudi počistiti.

Zaposleni, ki pripelje žival v pisarno, je **popolnoma in izključno odgovoren za povzročeno škodo**, ki jih povzroči žival. Stroški popravila ali čiščenja / vzdrževanja, ki jih povzroči žival, bodo lastniku zaračunani v celoti.

Podjetje e-Disti ni odgovorno za izgubo ali poškodbo katere koli živali, ki je bila pripeljana v pisarno.

Direktor e-Disti:
Sebastjan Lavrič

e-DISTI d.o.o.
Ljubljanska cesta 239
1261 Ljubljana

Priloga 4: Anketni vprašalnik pri eksperimentu – pred test

Analiza vpliva domačih živali na delovnem mestu na počutje zaposlenih v majhnem podjetju

---

Kratko ime ankete: Analiza vpliva domačih živali na delov

Dolgo ime ankete: Analiza vpliva domačih živali na delovnem mestu na počutje zaposlenih v majhnem podjetju

Število vprašanj: 20

Anketa je zaključena.

Aktivna od: 25.03.2019

Avtor: jeranahi

Dne: 19.02.2019

Opis:

Aktivna do: 25.06.2019

Spreminjal: jeranahi

Dne: 30.03.2019

Za zaključek svojega magistrskega dela pripravljam nalogo z naslovom Analiza vpliva domačih živali na delovnem mestu na počutje zaposlenih v majhnem podjetju. Odgovori so anonimni in bodo uporabljeni izključno za analizo eksperimenta za magistrsko delo. Prosim, če si vzamete 3 minute in s klikom na Naslednja stran pričnete z izpolnjevanjem ankete.

Q1 - Počutje na delovnem mestu

Q2 - Ocenite spodaj navedene dejavnike na delovnem mestu:

	Zelo nezadovoljen/a	Nekoliko nezadovoljen/a	Niti/Niti	Nekoliko zadovoljen/a	Zelo zadovoljen/a
Produktivnost	☐	☐	☐	☐	☐
Odnosi s sodelavci	☐	☐	☐	☐	☐
Komunikacija z sodelavci	☐	☐	☐	☐	☐
Vzdušje na delovnem mestu	☐	☐	☐	☐	☐

Q3 - Ali na delovnem mestu doživljate stres?

- Zelo pogosto
- Dokaj pogosto
- Včasih
- Zelo redko
- Nikoli

Q4 - Hišni ljubljenci na delovnem mestu

Q5 - Ali bi si želeli, da bi na delovno mesto lahko pripeljali hišnega ljubljénčka?

- Da, seveda
- Ne, ne vidim potrebe po tem
- Nimam domače živali
- Da, rad/a bi, vendar mi narava dela tega ne dovoljuje

Q6 - Se strinjate ali ne strinjate, da dovoljevanje hišnih ljubljénčkov na delovnem mestu vpliva na naslednje dejavnike na delovnem mestu?

	Se ne strinjam	Se delno strinjam	Se strinjam
Izboljša moralo zaposlenih	☐	☐	☐
Izboljša počutje zaposlenih	☐	☐	☐
Zmanjša občutek krivde zaradi puščanja živali doma	☐	☐	☐
Zmanjša stres zaposlenih	☐	☐	☐

	Se ne strinjam	Se delno strinjam	Se strinjam
Izboljša ravnotežje med zasebnim in poklicnim življenjem	☐	☐	☐
Poveča zvestobo podjetju	☐	☐	☐
Izboljša delovne odnose	☐	☐	☐
Izboljša osebno zadovoljstvo z delom	☐	☐	☐
Poveča produktivnost	☐	☐	☐
Daljši delavnik	☐	☐	☐

Q7 - Ali bi hišni ljubljenci na delovnem mestu po vašem mnenju povzročale kakšne nevšečnosti?

	Ne	Ne vem	Da
Moteno delo zaposlenih	☐	☐	☐
Napad na zaposlenega	☐	☐	☐
Segrizena električna napeljava	☐	☐	☐
Poškodovani računalniki ali druga oprema	☐	☐	☐
Opravljanje male ali velike potrebe v prostorih podjetja	☐	☐	☐
Napad na stranko	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐

Q8 - Ali menite, da bi prisotnost hišnih ljubljencev vplivala na spremembo delovnega okolja?

- Da
 Ne
 Ne vem

Q9 - Kako bi prilagodili delovno okolje / prostore za hišne ljubljence?

Možnih je več odgovorov

- Vsak ljubljencek bi imel svoj prostor ob lastnikovi mizi
 Pripravili bi prostor za vodo in hrano
 Delovnega okolja nebi prilagajali
 Določili bi sobo, kamor bi se ljubljenci lahko umaknili
 Drugo:

Q10 - Bi bili pripravljeni namesto sodelavca poskrbeti za hišnega ljubljenceka?

- Seveda
 V kolikor bi me sodelavec prosil
 Nebi želel

Q11 - Koliko časa menite da boste na delovnem mestu porabili za ukvarjanje z hišnim ljubljencekom (sprehod, hranjenje, igranje, čiščenje,...)?

- 0 minut
- Do 15 min
- Do pol ure
- Od pol ure do 1 ure
- Dve uri dnevno ali več

Q12 - Kakšen bi bil po vašem mnenju odziv strank, ko bi v pisarni zagledale hišnega ljubljenceka? (mnenje vpišete v spodnje mesto)

Q13 - Menite, da bi bilo za podjetje E-disti smiselno vzpostaviti takšno politiko podjetja, ki bi dovoljevala živali?

- Da
- Ne

Q14 - Bi z dovoljevanjem hišnih ljubljencekov v podjetju lahko nastali kakšni dodatni stroški?

- Da
- Ne

IF (1) Q14 = [1] (Da)

Q15 - Ocenite ali opišite stroške, ki bi zaradi dovoljevanja hišnih ljubljencekov lahko nastali?

Q16 - Bi dovoljevanje živali na delovnem mestu pripomoglo k temu, da bi podjetju ostali naklonjeni dolgoročno?

- Da
- Ne

Q17 - Splošno

XSPOL - Spol:

- Moški
- Ženski

XSTAR2a4 - V katero starostno skupino spadate?

- do 20 let
- 21 - 40 let
- 41 - 60 let
- 61 let ali več

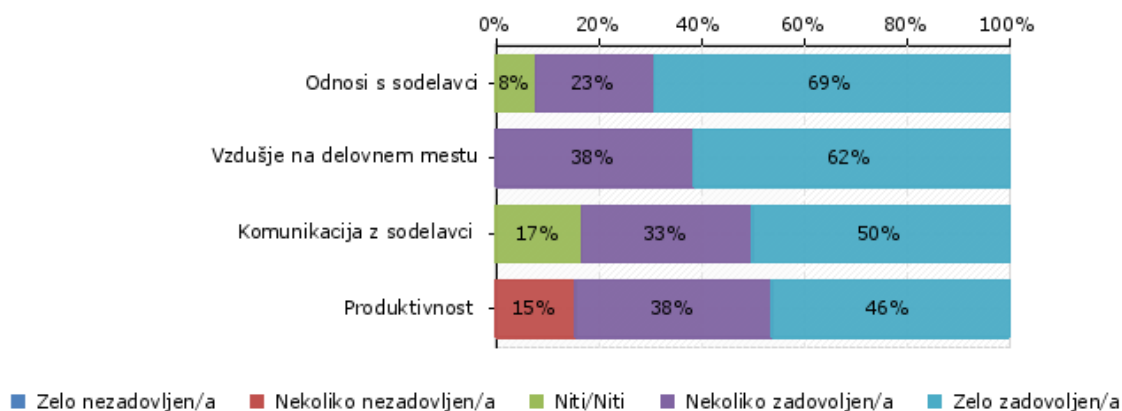
Q18 - Kraj opravljanja dela:

- Pisarna
- Skladišče/Teren

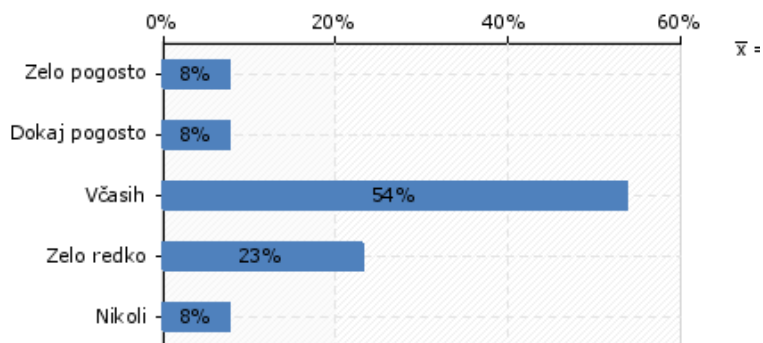
Priloga 5: Grafični prikaz odgovorov na anketni vprašalnik pri eksperimentu – pred test

Zbiranje podatkov je potekalo od 25.3.19 do 26.3.19.

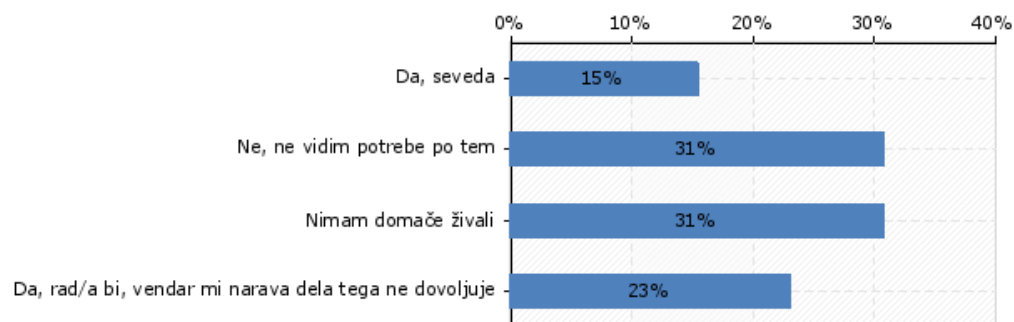
Ocenite spodaj navedene dejavnike na delovnem mestu: (n = 13)

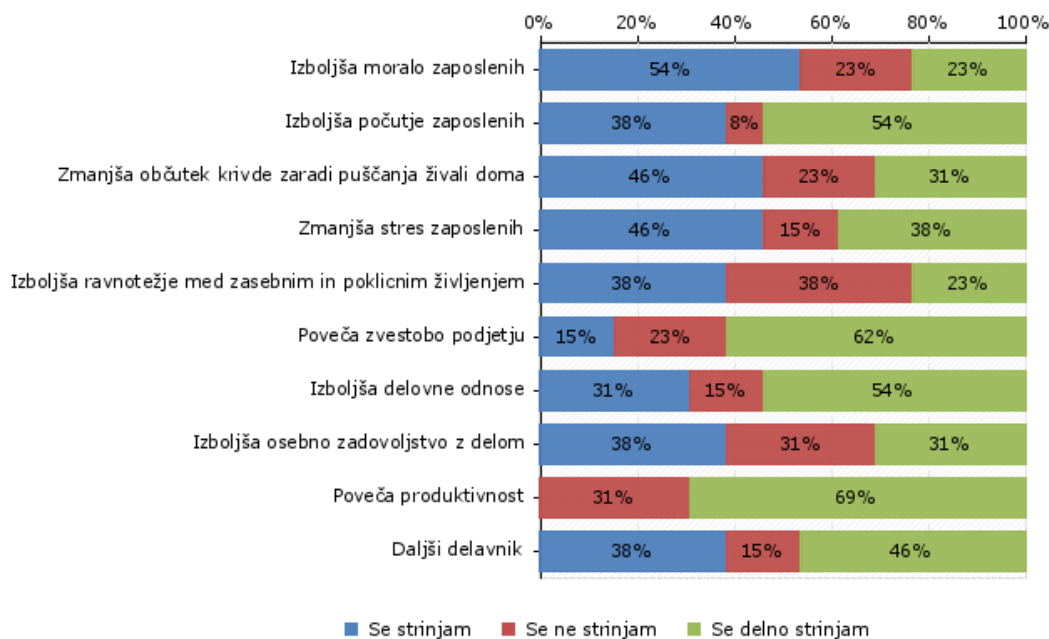
Ali na delovnem mestu doživljate stres? (n = 13)

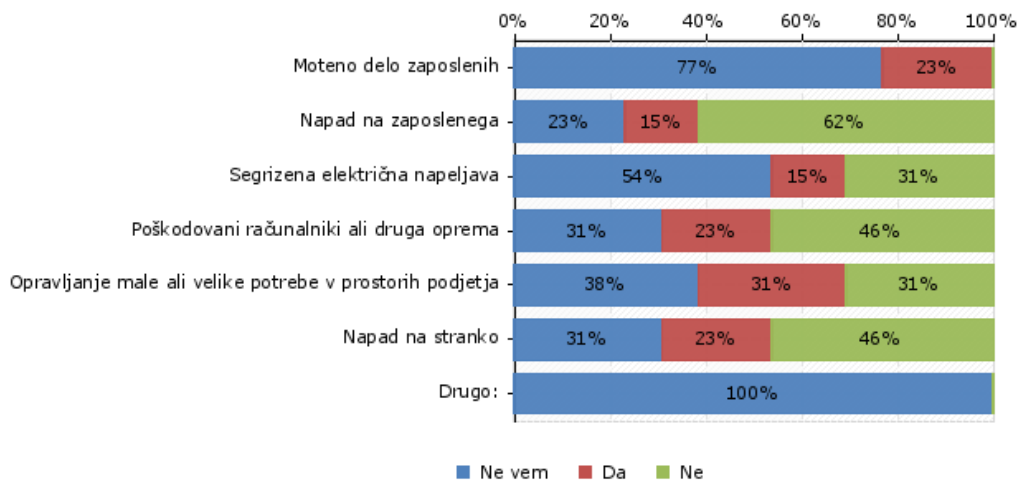
Ali bi si želeli, da bi na delovno mesto lahko pripeljali hišnega ljubljence? (n = 13)

Se strinjate ali ne strinjate, da dovoljevanje hišnih ljubljencev na delovnem mestu vpliva na naslednje dejavnike na delovnem mestu? (n = 13)

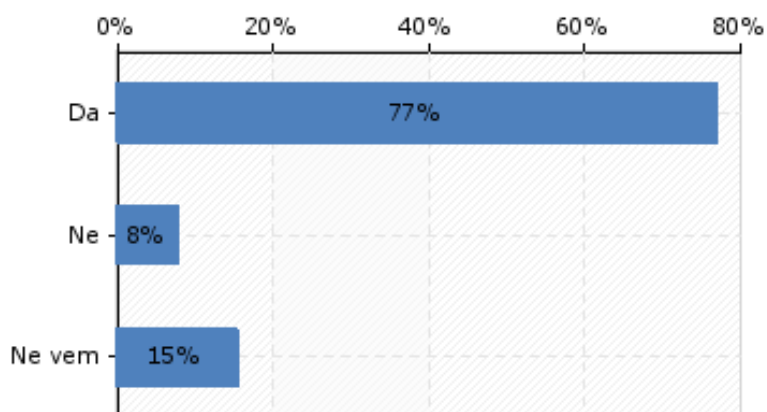

Ali bi hišni ljubljenci na delovnem mestu po vašem mnenju povzročale kakšne nevšečnosti? (n = 13)

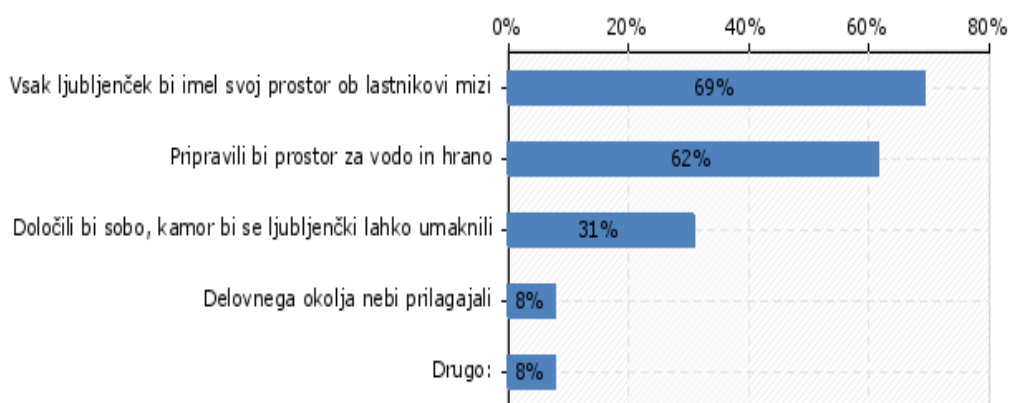

Ali menite, da bi prisotnost hišnih ljubljencev vplivala na spremembo delovnega okolja? (n = 13)

Kako bi prilagodili delovno okolje / prostore za hišne ljubljence? (n = 13)
Možnih je več odgovorov

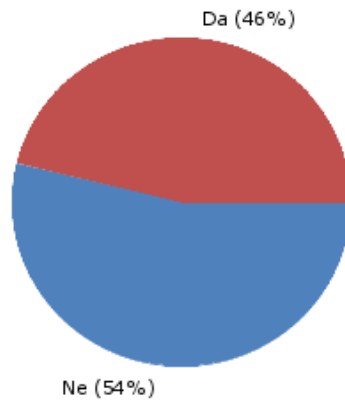

Odgovori	Frekvenca
dvorisce oz zunaj ograjen prostor ce je olcija... :)	

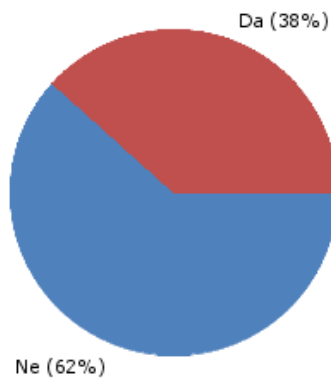

odvisno od človeka, ampak mislim da večinoma presenečen pozitivno.

Menite, da bi bilo za podjetje E-distri smiselno vzpostaviti takšno politiko podjetja, ki bi dovoljevala živali? (n = 13)

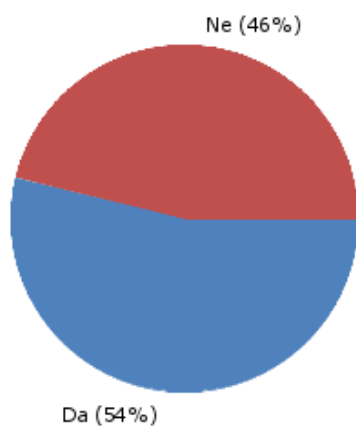
Bi z dovoljevanjem hišnih ljubljencev v podjetju lahko nastali kakšni dodatni stroški? (n = 13)

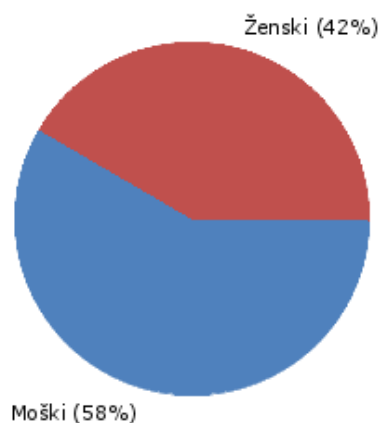
Ocenite ali opišite stroške, ki bi zaradi dovoljevanja hišnih ljubljencev lahko nastali?

hrana, igrače, opremljanje prostora psom prijazno
več čiščenja, čistila in porabljen čas zaposlenih za oskrbo.
poškodovana oprema
cas ko se ne dela

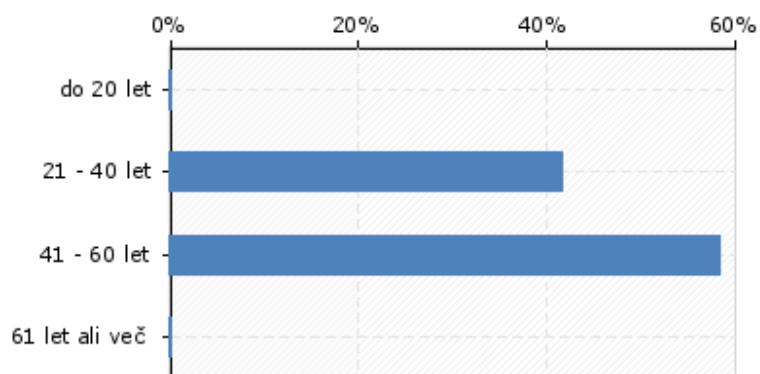
Bi dovoljevanje živali na delovnem mestu pripomoglo k temu, da bi podjetju ostali naklonjeni dolgoročno? (n = 13)

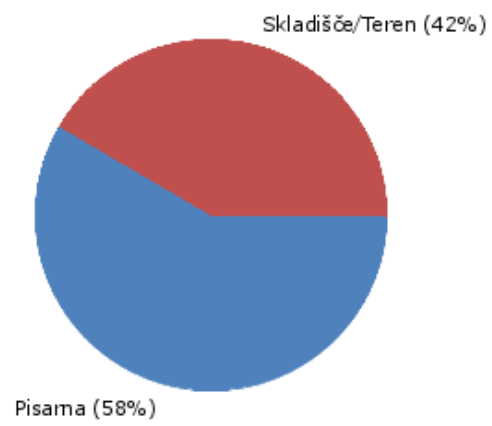
Spol: (n = 12)

V katero starostno skupino spadate? (n = 12)

Kraj opravljanja dela: (n = 12)

Priloga 6: Anketni vprašalnik pri eksperimentu – po test

Analiza vpliva domačih živali na delovnem mestu na počutje zaposlenih v majhnem podjetju

---

Kratko ime ankete: Kopija - Analiza vpliva
domačih živali

Dolgo ime ankete: Analiza vpliva domačih živali
na delovnem mestu na počutje zaposlenih v
majhnem podjetju

Število vprašanj: 19

Anketa je zaključena.

Aktivna od: 04.04.2019

Aktivna do: 04.07.2019

Avtor: jeranahi

Spreminjal: jeranahi

Dne: 26.02.2019

Dne: 06.04.2019

Opis: Kopija ankete: <a
href="https://www.1ka.si/admin/survey/index.ph
p?anketa=203153">Analiza vpliva domačih
živali na delov

Za zaključek svojega magistrskega dela pripravljam nalogo z naslovom Analiza vpliva domačih živali na delovnem mestu na počutje zaposlenih v majhnem podjetju. Odgovori so anonimni in bodo uporabljeni izključno za analizo eksperimenta pri magistrskem delu. Prosim, če si vzamete 3 minute in s klikom na Naslednja stran pričnete z izpolnjevanjem ankete.

Q1 - Počutje na delovnem mestu

Q2 - Ocenite spodaj navedene dejavnike na delovnem mestu:

	Zelo nezadovoljen/a	Nekoliko nezadovoljen/a	Niti-niti	Nekoliko zadovoljen/a	Zelo zadovoljen/a
Produktivnost	☐	☐	☐	☐	☐
Odnosi s sodelavci	☐	☐	☐	☐	☐
Komunikacija z sodelavci	☐	☐	☐	☐	☐
Vzdušje na delovnem mestu	☐	☐	☐	☐	☐

Q3 - Ali ste na delovnem mestu zaradi prisotnosti živali doživljali manjši stres?

- Ne, stres je ostal enak
- Ne, stres se je povečal
- Ja, živali so res pripomogle k zmanjšanju mojega stresa
- Ne doživljam stresa na delovnem mestu

Q4 - Hišni ljubljenci na delovnem mestu

Q5 - Ali bi si želeli, da bi vam na delovnem mestu še naprej družbo delali hišni ljubljenci?

- Da, seveda
- Ne, ne vidim več potrebe po tem
- Nimam domače živali
- Da, rad/a bi, vendar mi narava dela tega ne dovoljuje

Q6 - Se strinjate ali ne strinjate, da je prisotnost hišnih ljubljencev na delovnem mestu vplivala na naslednje dejavnike?

	Se ne strinjam	Se delno strinjam	Se strinjam
Izboljšala moralo zaposlenih	☐	☐	☐
Izboljšala počutje zaposlenih	☐	☐	☐
Zmanjšala občutek krivde zaradi puščanja živali doma	☐	☐	☐

	Se ne strinjam	Se delno strinjam	Se strinjam
Zmanjšala stres zaposlenih	☐	☐	☐
Izboljšala ravnotežje med zasebnim in poklicnim življenjem	☐	☐	☐
Povečala zvestobo podjetju	☐	☐	☐
Izboljšala delovne odnose	☐	☐	☐
Izboljšala osebno zadovoljstvo z delom	☐	☐	☐
Povečala produktivnost	☐	☐	☐
Daljši delavnik	☐	☐	☐

Q7 - Ali so hišni ljubljenci na delovnem mestu po vašem mnenju povzročali kakšne nevšečnosti?

	Ne	Ne vem	Da
Moteno delo zaposlenih	☐	☐	☐
Napad na zaposlenega	☐	☐	☐
Zegrizena električna napeljava	☐	☐	☐
Poškodovani računalniki ali druga oprema	☐	☐	☐
Opravljanje male ali velike potrebe v prostorih podjetja	☐	☐	☐
Napad na stranko	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐

Q8 - Ali menite, da je prisotnost hišnih ljubljencev vplivala na spremembo delovnega okolja?

- Da
- Ne
- Ne vem

Q9 - Kako ste prilagodili delovno okolje / prostore za hišne ljubljence?

Možnih je več odgovorov

- Vsak ljubljencek je imel svoj prostor ob lastnikovi mizi
- Ljubljencek je imel svoj prostor za vodo in hrano
- Delovnega okolja nismo prilagajali
- Določili smo sobo, kamor se je ljubljencek lahko umaknil
- Drugo:

Q10 - Ste v času eksperimenta namesto sodelavca kdaj poskrbeli za hišnega ljubljenceka?

- Seveda
- Če me je sodelavec prosil
- Nisem želel

Q11 - Koliko časa menite da ste na delovnem mestu porabili za ukvarjanje z hišnim ljubljencem (sprehod, hranjenje, igranje, čiščenje,...)?

- 0 minut
- Do 15 min
- Do pol ure
- Od pol ure do 1 ure
- Dve uri ali več

Q12 - Kakšen je bil po vašem mnenju odziv strank, ko so v pisarni zagledale hišnega ljubljenca?

Q13 - V kolikor bi se podjetje E-distri odločilo za dovoljevanje hišnih ljubljencov na delovnem mestu, bi vam to bilo všeč?

- Da
- Ne
- Ne vem

Q14 - So zaradi hišnih ljubljencov v podjetju nastali kakšni dodatni stroški?

- Da
- Ne

IF (1) Q14 = [1]

Q15 - Ocenite ali opišite stroške, ki so nastali zaradi prisotnosti hišnih ljubljencov?

Q16 - Splošno

XSPOL - Spol:

- Moški
- Ženski

XSTAR2a4 - V katero starostno skupino spadate?

- do 20 let
- 21 - 40 let
- 41 - 60 let
- 61 let ali več

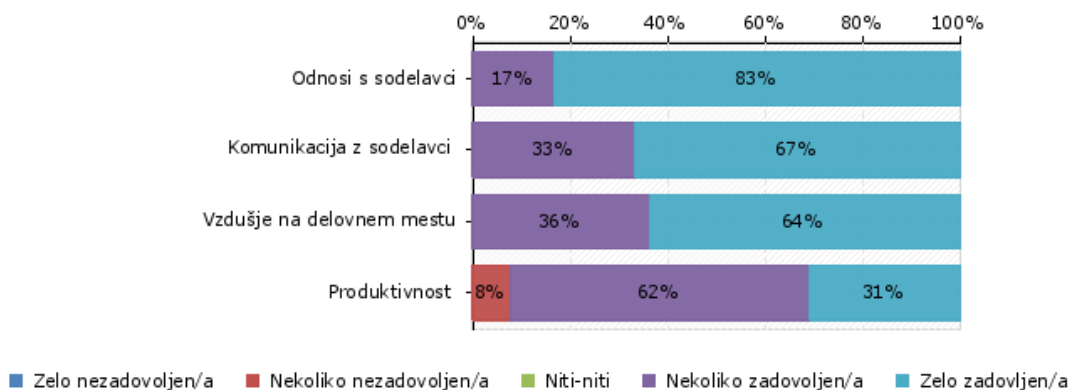
Q17 - Kraj opravljanja dela:

- Pisarna
- Skladišče/Teren

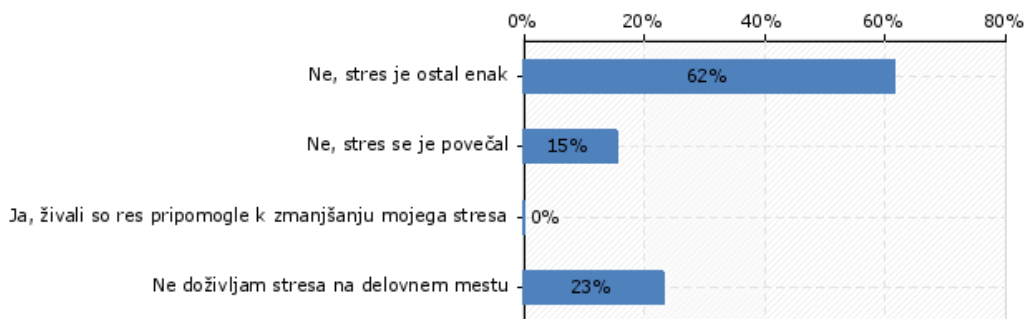
Priloga 7: Grafični prikaz odgovorov na anketni vprašalnik pri eksperimentu – po test

Zbiranje podatkov je potekalo od 4.4.2019 do 5.4.2019.

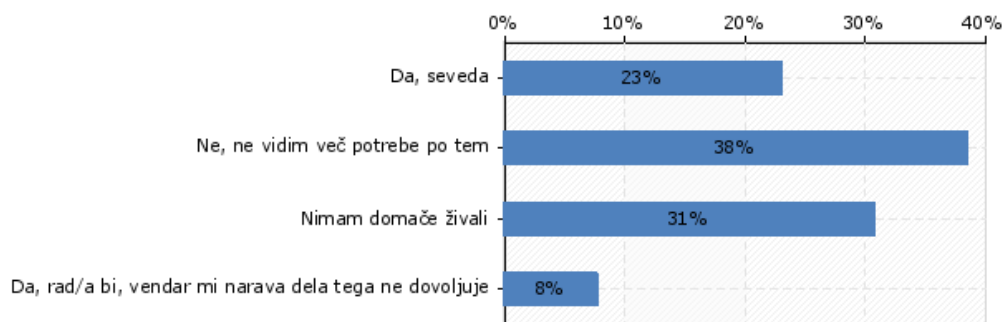
Ocenite spodaj navedene dejavnike na delovnem mestu: (n = 13)

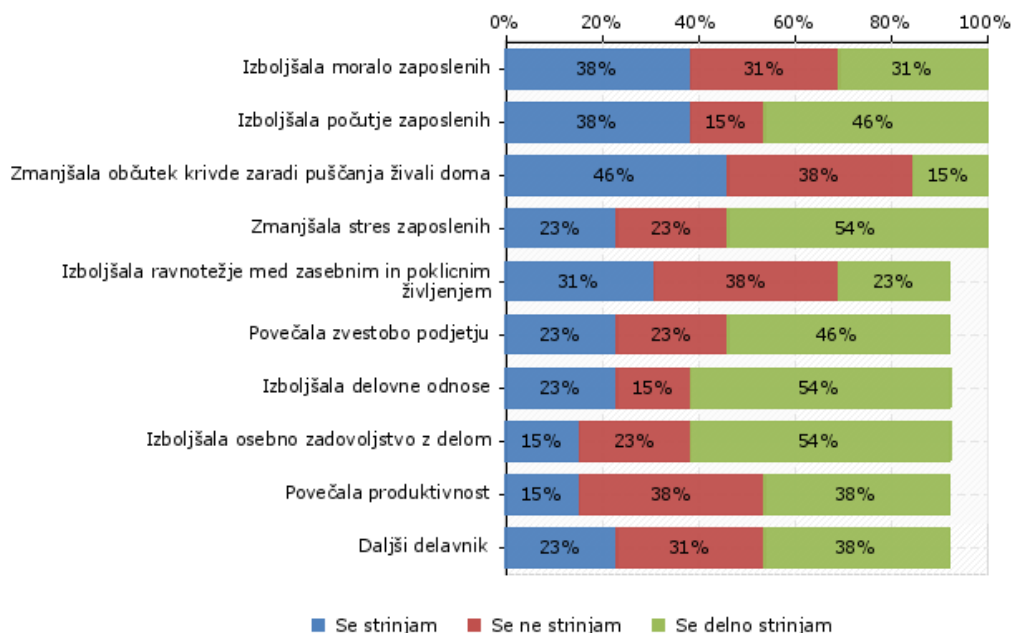
Ali ste na delovnem mestu zaradi prisotnosti živali doživljali manjši stres? (n = 13)

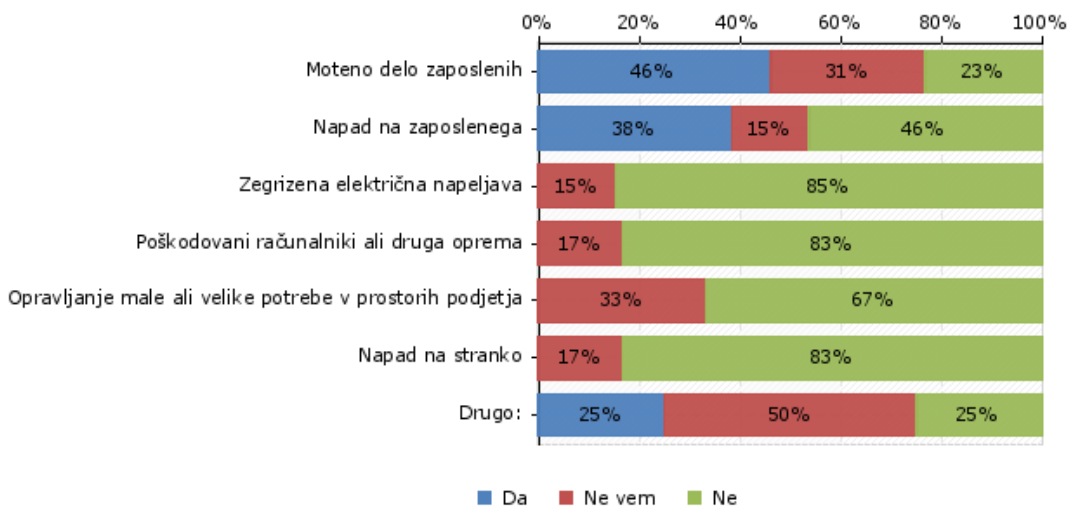
Ali bi si želeli, da bi vam na delovnem mestu še naprej družbo delali hišni ljubljenci? (n = 13)

Se strinjate ali ne strinjate, da je prisotnost hišnih ljubljencev na delovnem mestu vplivala na naslednje dejavnike? (n = 13)

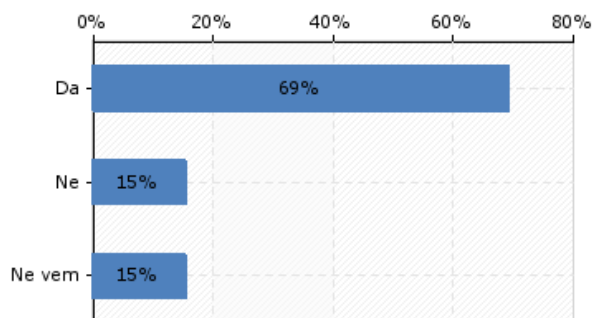

Ali so hišni ljubljenci na delovnem mestu po vašem mnenju povzročali kakšne nevšečnosti? (n = 13)

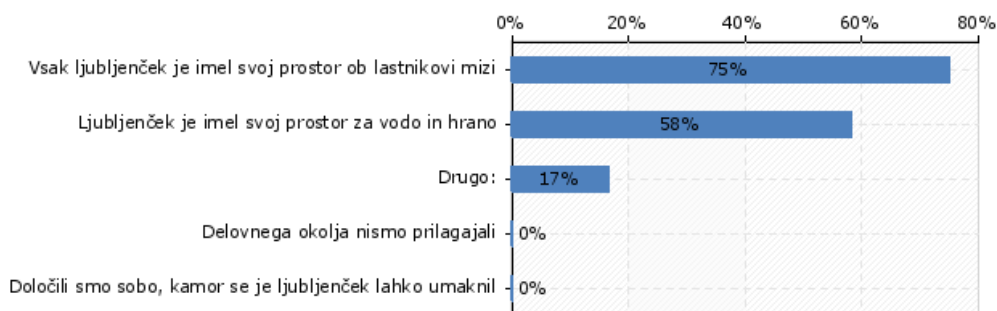

Odgovori	Frekvenca
odvisno od psa. moj se bolje počuti doma.	

Ali menite, da je prisotnost hišnih ljubljencev vplivala na spremembo delovnega okolja? (n = 13)

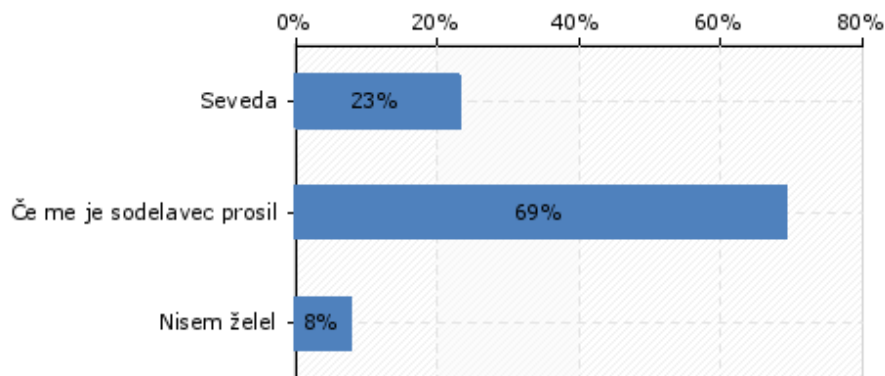

Kako ste prilagodili delovno okolje / prostore za hišne ljubljence? (n = 12)
Možnih je več odgovorov

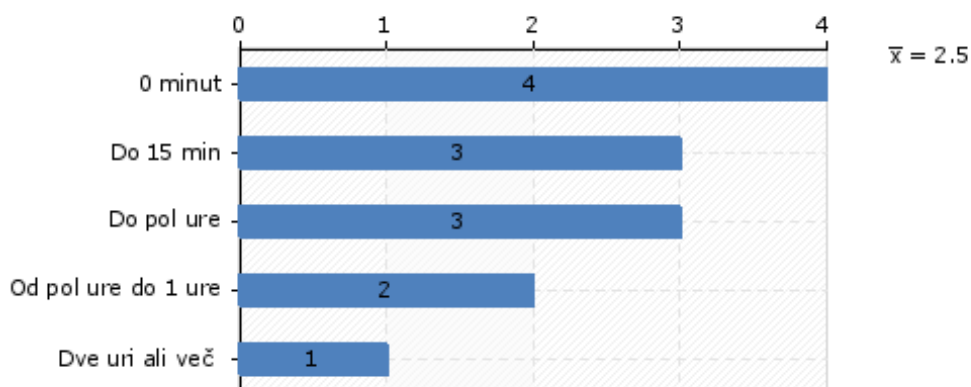

Odgovori	Frekvenca
sprehajali gor pa dol	

Ste v času eksperimenta namesto sodelavca kdaj poskrbeli za hišnega ljubljencevca? (n = 13)

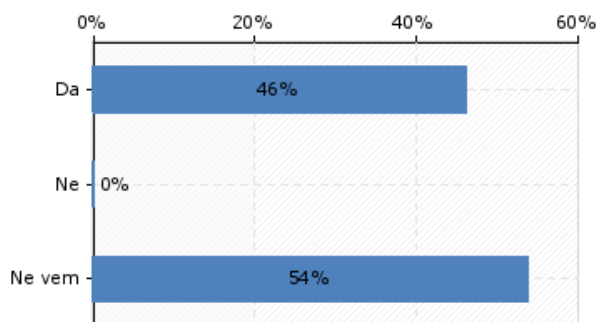
Koliko časa menite da ste na delovnem mestu porabili za ukvarjanje z hišnim ljubljencekom (sprehod, hranjenje, igranje, čiščenje,...)? (n = 13)

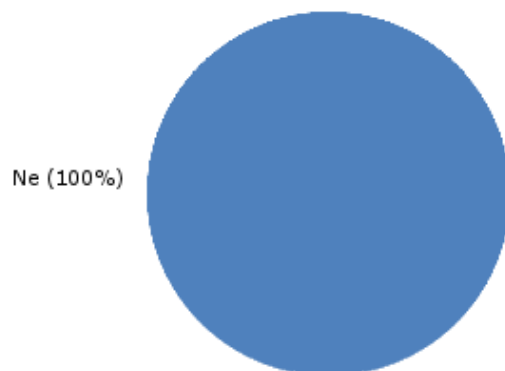
Kakšen je bil po vašem mnenju odziv strank, ko so v pisarni zagledale hišnega ljubljenceka?

veselje in navdušenje
smeš
presenečenje
ne vem
pozitiven
presenečen

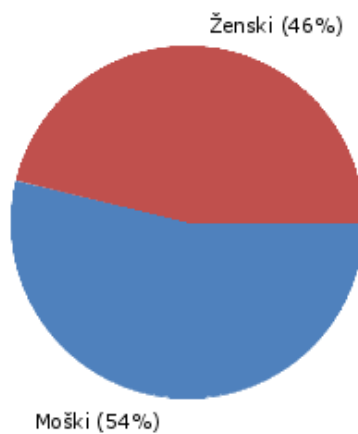
V kolikor bi se podjetje E-distri odločilo za dovoljevanje hišnih ljubljencekov na delovnem mestu, bi vam to bilo všeč? (n = 13)

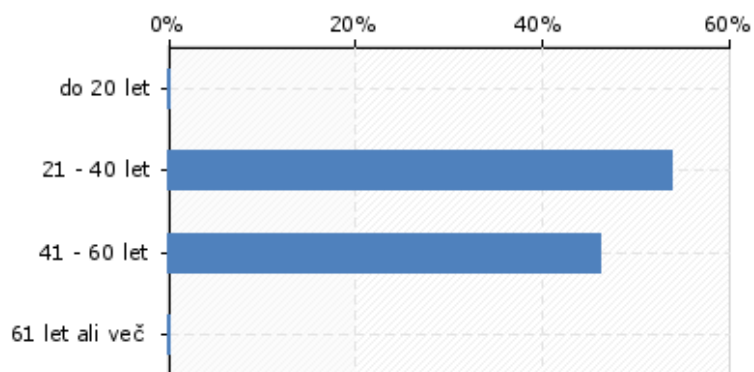
So zaradi hišnih ljubljencev v podjetju nastali kakšni dodatni stroški? (n = 13)

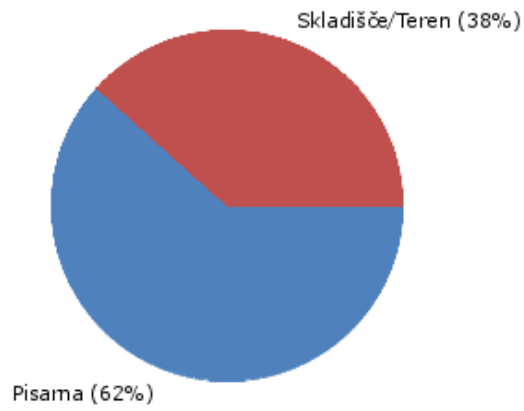
Spol: (n = 13)

V katero starostno skupino spadate? (n = 13)

Kraj opravljanja dela: (n = 13)

Priloga 8: Anketni vprašalnik za zaposlene v slovenskih podjetjih

Hišni ljubljenci na delovnem mestu

Kratko ime ankete: Anketa za podjetja

Dolgo ime ankete: Hišni ljubljenci na delovnem mestu

Število vprašanj: 31

Anketa je zaključena.

Aktivna od: 18.03.2019

Avtor: jeranahi

Dne: 13.03.2019

Opis:

Aktivna do: 18.06.2019

Spreminjal: jeranahi

Dne: 30.03.2019

Sem Jerneja Kregar, študentka podiplomskega študija na Ekonomski fakulteti, Univerze v Ljubljani. Za zaključek svojega študija pripravljam Magistrsko delo z naslovom Analiza vpliva domačih živali na delovnem mestu na počutje zaposlenih v majhnem podjetju. Prosimo, če si vzamete nekaj minut in s klikom na Naslednja stran pričnete z izpolnjevanjem ankete.

Q1 - Podatki o podjetju v katerem ste zaposleni

Q2 - Velikost podjetja v katerem ste zaposleni?

- Do 9 zaposlenih
- Od 10 do 49 zaposlenih
- Od 50 do 249 zaposlenih
- Od 250 zaposlenih naprej

Q3 - Vrsta lastništva podjetja:

- V zasebni lasti z domačim lastništvom
- V zasebni lasti z tujim lastništvom
- Državno lastništvo
- Drugo:

Q4 - Navedite dejavnost vašega podjetja v skladu z SKD 2008:

- A Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo
- Rudarstvo
- Predelovalne dejavnosti
- Oskrba z električno energijo, plinom in paro
- Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki, saniranje okolja
- Gradbeništvo
- Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil
- Promet in skladiščenje
- Gostinstvo
- Informacijske in komunikacijske dejavnosti
- Finančne in zavarovalniške dejavnosti
- Poslovanje z nepremičninami
- Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti
- Izobraževanje
- Zdravstvo in socialno varstvo
- Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti
- Druge dejavnosti
- Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem, proizvodnja za lastno rabo
- Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles

Q5 - Hišni ljubljenci na delovnem mestu

Q6 - Ali imate hišnega ljubljenca?

- Da
 Ne

IF (1) Q6 = [1]

Q7 - Katere hišne ljubljence imate?

Možnih je več odgovorov

- Psi
 Mačke
 Ribice
 Glodavci (hrčki, miši,...)
 Ptice (kanarčki, papige,...)
 Želve
 Plazilci (kuščarji, kače,...)
 Druge

IF (1) Q6 = [1]

Q8 - Ali imate možnost, da pripeljete hišnega ljubljenca na delovno mesto?

- Da
 Ne
 Ne vem

IF (1) Q6 = [1]

IF (2) Q8 = [1]

Q9 - Kateri hišni ljubljenci so ali prihajajo na delovno mesto?

Možnih je več odgovorov

- Psi
 Mačke
 Ribice
 Glodavci (hrčki, miši,...)
 Ptice (kanarčki, papige,...)
 Želve
 Plazilci (kuščarji, kače,...)
 Druge

IF (1) Q6 = [1]

IF (2) Q8 = [1]

Q10 - Imate na delovnem mestu hišne ljubljence, ki so konstantno prisotni na delovnem mestu?

- Da
- Ne

IF (1) Q6 = [1]

IF (2) Q8 = [1]

IF (3) Q10 = [1]

Q11 - Kateri hišni ljubljenci so konstantno prisotni na delovnem mestu?

- Psi
- Mačke
- Ribice
- Glodavci (hrčki, miši,...)
- Ptice (kanarčki, papige,...)
- Želve
- Plazilci (kuščarji, kače,...)
- Druge

Q12 - Ali podpirate dovoljevanje hišnih ljubljencev na delovnem mestu?

- Da
- Ne
- Nimam mišljenja

Q13 - Kakšno je vaše mišljenje o dovoljevanju hišnih ljubljencev na delovnem mestu?

- Odlična ideja
- Se strinjam, dokler je ljubljencek pod kontrolo in nadzorom lastnika
- Nisem ravno navdušen/a, ampak bi se navadil/a
- Mislim, da je to neprofesionalno

Q14 - Ali pripeljete s seboj na delovno mesto hišnega ljubljenceka?

- Pripeljem
- Ne pripeljem
- Nimam hišnega ljubljenceka

IF (4) Q14 = [1]

Q15 - Iz katerega razloga pripeljete hišnega ljubljenceka na delovno mesto?

Možnih je več odgovorov

- Hudo mu je, ker bi bil ljubljencek sam doma

- Pomiri me in mi blaži stres
- Razveseljuje me
- Lahko ga pripeljem, zato sem pomirjen, ker je poleg mene
- Pozitivno vpliva na produktivnost mene in ostalih zaposlenih
- Čez dan ga nimam kje pustiti
- Drugo:

IF (4) Q14 = [1]

Q16 - Kdo se ukvarja z hišnim ljubljencem na delovnem mestu?

- Samo jaz
- Večino časa jaz, kdaj pomagajo tudi sodelavci
- Kdorkoli od sodelavcev
- Nekdo drug

IF (4) Q14 = [1]

Q17 - Koliko časa na delovnem mestu porabite za ukvarjanje z hišnim ljubljencem (hranjenje, sprehod, igranje, čiščenje akvarija)?

- Do 15 min
- Do pol ure
- Od pol ure do 1 ure
- Dve uri dnevno
- Več kot dve uri dnevno

IF (4) Q14 = [1]

Q18 - Ali imajo hišni ljubljenci omejitev gibanja na delovnem mestu?

- Da, imajo svojo košaro (akvarij, terarij, kletko)
- Da, ne sme izven pisarne
- Ne, svobodno se sprehaja

IF (4) Q14 = [1]

Q19 - Kaj si mislijo vaši sodelavci o vašem ljubljencu na delovnem mestu?

- Vsi ga obožujejo
- Nihče nima pritožb
- Ni jim ravno ok, ampak so se navadili

Q20 - Pozitivne in negativne strani vodenja hišnih ljubljencov na delovno mesto

Q21 - Kakšne so pozitivne strani dovoljevanja hišnih ljubljencev na delovnem mestu?

Možnih je več odgovorov

- Razveseljuje
- Miri in ublaži stres
- Ni sam doma
- Pozitivno vpliva na medsebojne odnose
- Povečuje produktivnost
- Ni pozitivnih strani
- Drugo:

Q22 - Kakšne so negativne strani dovoljevanja hišnih ljubljencev na delovnem mestu?

Možnih je več odgovorov

- Alergije
- Nered
- Hrup
- Motenje pri delu
- Neprijetne situacije z sodelavci
- Neprijetne vonjave
- Ni negativnih strani
- Drugo:

Q23 – Splošno

XSPOL - Spol:

- Moški
- Ženski

XSTAR2a4 - V katero starostno skupino spadate?

- do 20 let
- 21 - 40 let
- 41 - 60 let
- 61 let ali več

XIZ1a2 - Kakšna je vaša najvišja dosežena formalna izobrazba?

- Manj kot srednja šola
- Srednja šola
- Višja šola
- Visoka ali univerzitetna šola
- Magisterij
- Doktorat

XLOKACREGk - V kateri regiji prebivate?

- Osrednjeslovenska
- Obalno kraška
- Primorsko notranjska
- Goriška
- Gorenjska
- Jugovzhodna Slovenija
- Zasavka
- Posavska
- Savinjska
- Koroška
- Podravska
- Pomurska

Q24 - Vaš naziv na delovnem mestu:

- Direktor
- Prokurist
- Vodja oddelka
- Zaposlen
- Študent
- Tajnik/tajnica
- Drugo:

Q25 - Želite prejeti rezultate raziskave ali podati razmišljanje/mnenje o raziskovani temi?

- Da
- Ne

IF (5) Q25 = [1]

email - Prosim, da vpišete vaš elektronski naslov, kamor vam lahko posredujem rezultate raziskave:

(npr. janez.novak@example.com)

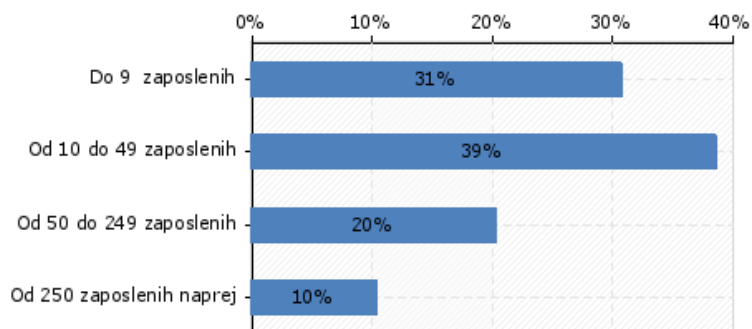
IF (5) Q25 = [1]

Q26 - Razmišljanja, mnenja o raziskovani temi:

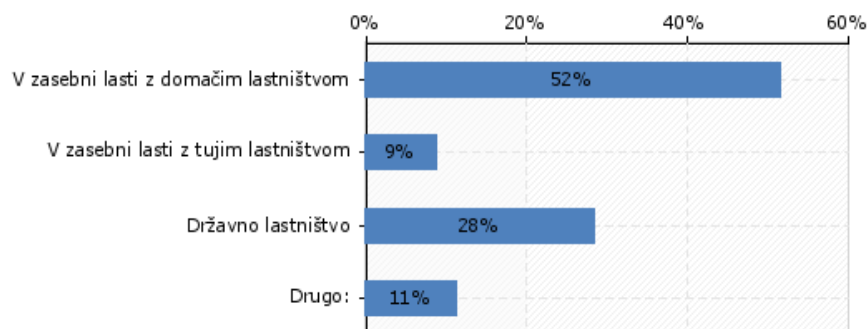
Priloga 9: Grafični prikaz odgovorov o živalih na delovnem mestu – anketni vprašalnik

Zbiranje podatkov je potekalo od 18.3.2019 do 30.3.2019

Velikost podjetja v katerem ste zaposleni? (n = 482)

Vrsta lastništva podjetja: (n = 479)

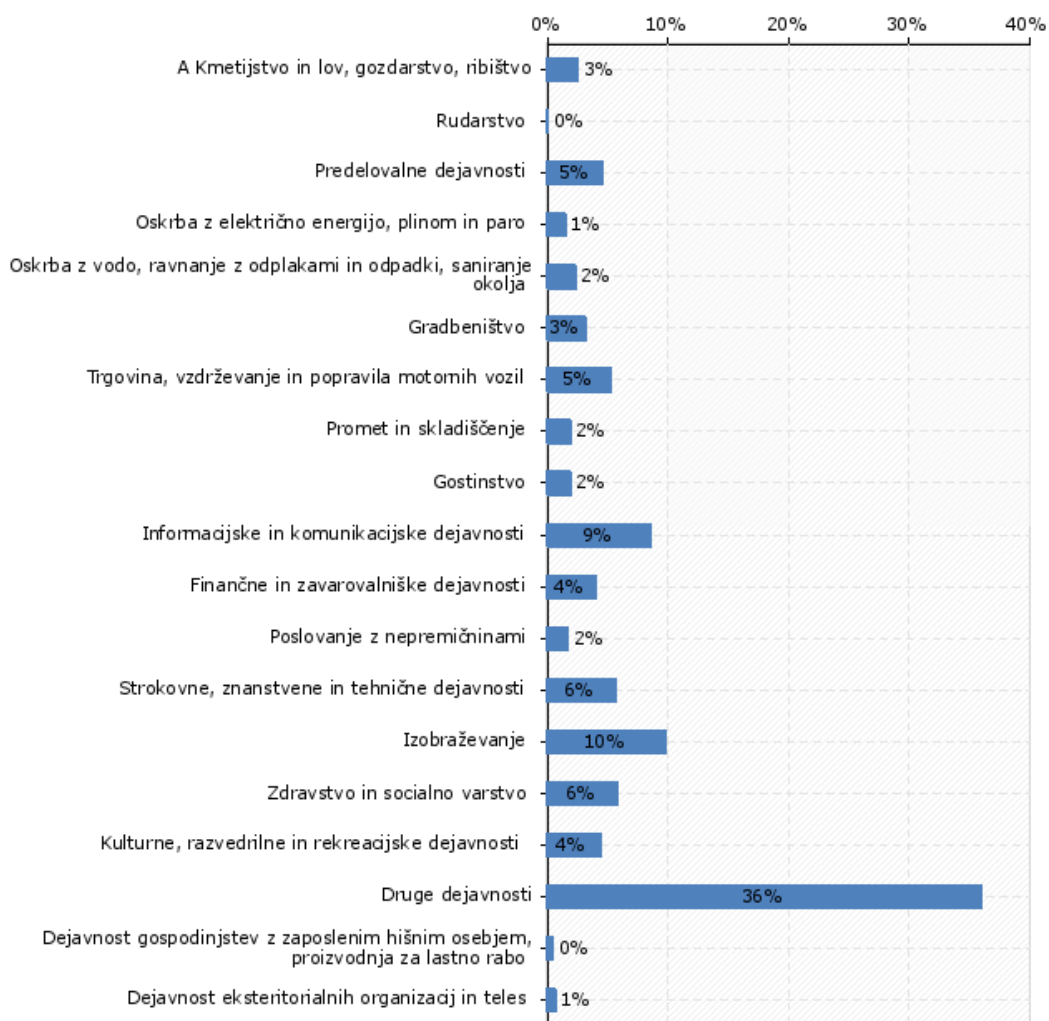

Odgovori	Frekvenca
javna uprava	
lokalna samouprava	
občinsko lastništvo	
občinska lastništvo	
javni zavod	
mednarodna organizacija, ki jo financirajo države članice	
javni sektor	
društvo v javnem interesu	
nevladni sektor	

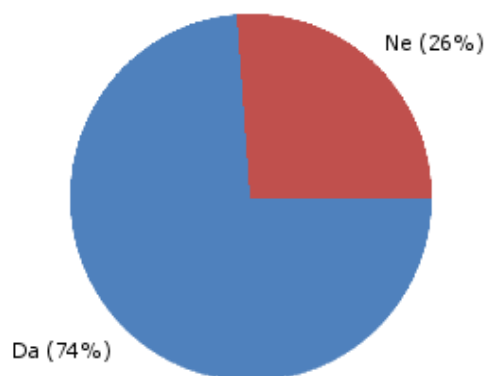

lokalno
nvo
domače+tuje
občina
zasebna last tuje in domače lastništvo
javno podjetje
športni zavod
s.p.
last občin in nekaj ostalih javnih institucij
zveza
društvo
obcinsko
obcina
združenje
zadruga
samostojni podjetnik
občinsko

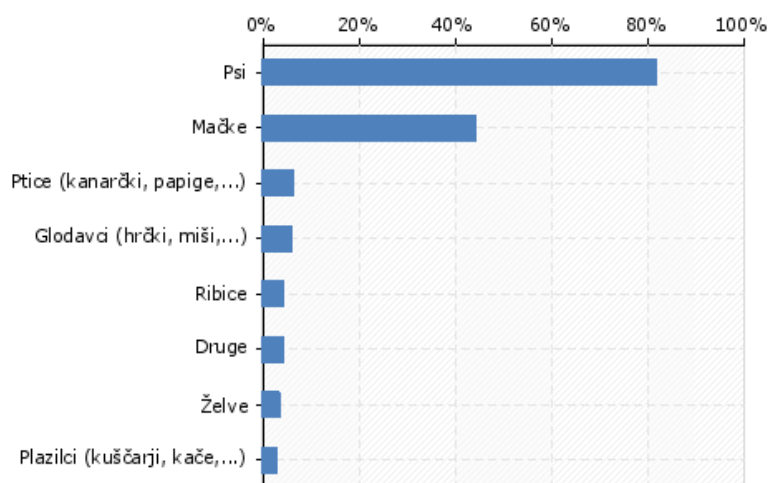
Navedite dejavnost vašega podjetja v skladu z SKD 2008: (n = 478)

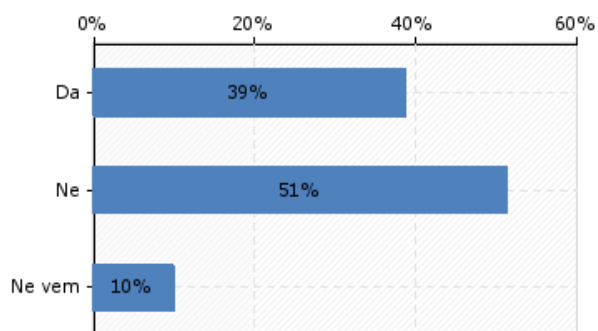
Ali imate hišnega ljubljénčka? (n = 482)

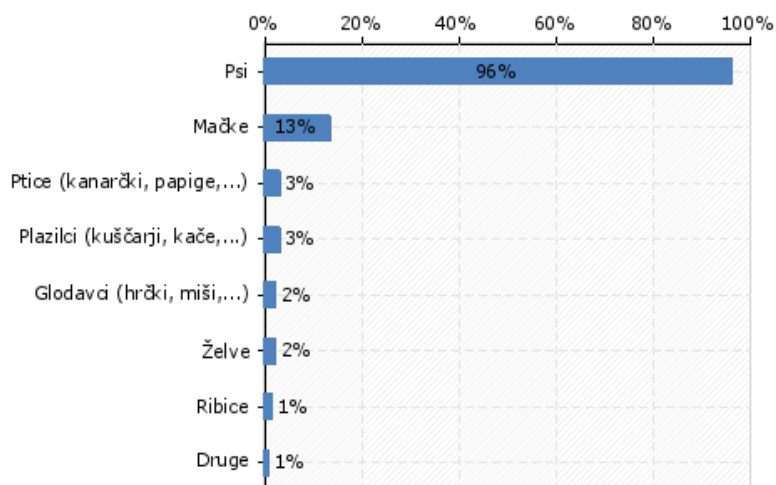
Katere hišne ljubljence imate? (n = 356)
Možnih je več odgovorov

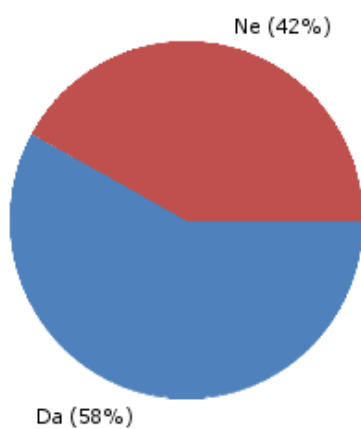
Ali imate možnost, da pripeljete hišnega ljubljence na delovno mesto? (n = 356)

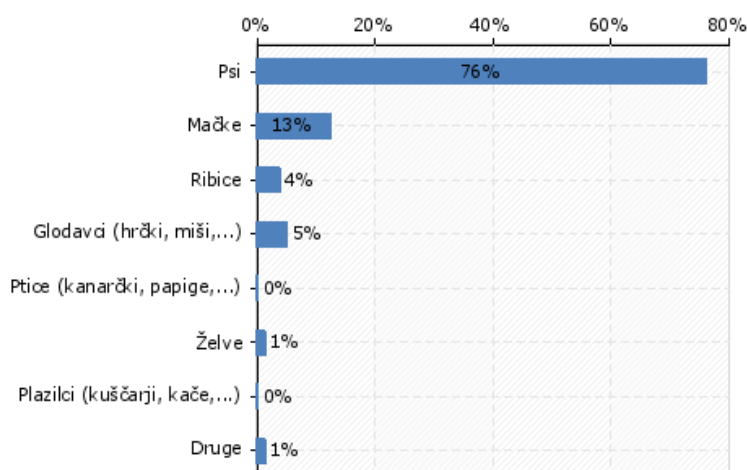
Kateri hišni ljubljenci so ali prihajajo na delovno mesto? (n = 135)
Možnih je več odgovorov

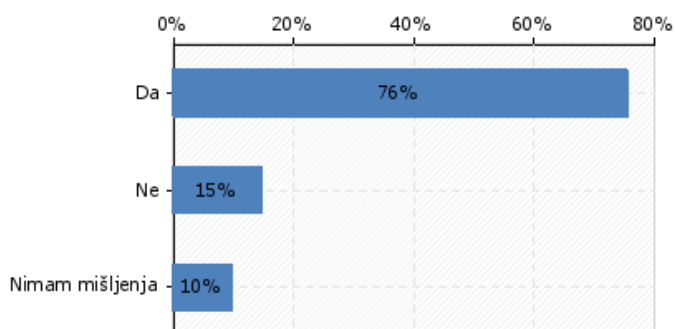
Imate na delovnem mestu hišne ljubljence, ki so konstantno prisotni na delovnem mestu? (n = 138)

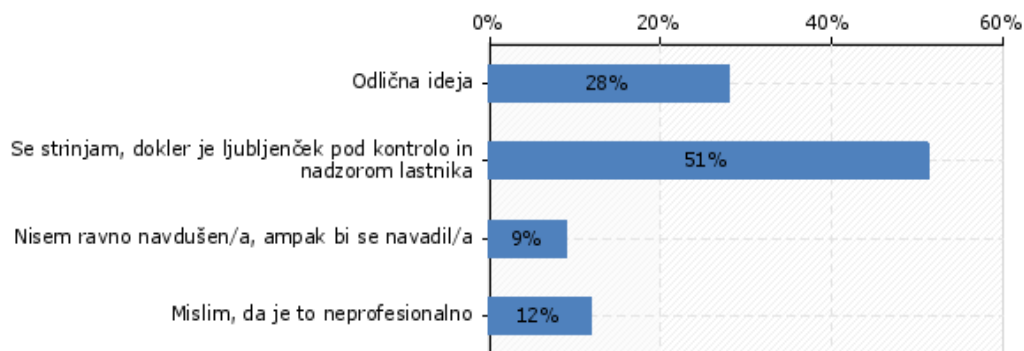
Kateri hišni ljubljenci so konstantno prisotni na delovnem mestu? (n = 80)

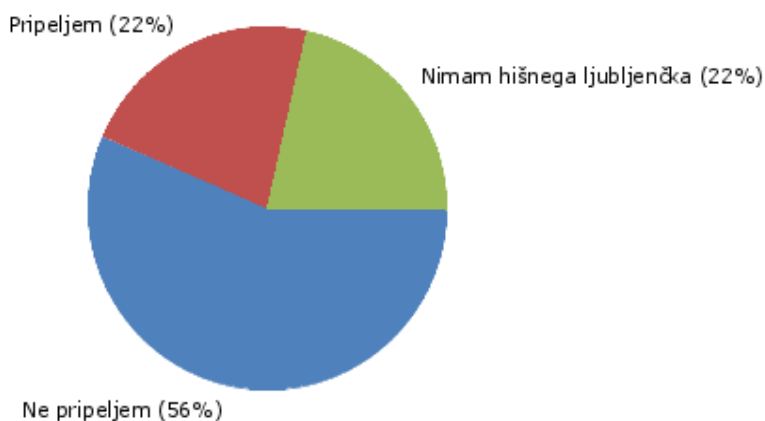
Ali podpirate dovoljevanje hišnih ljubljencev na delovnem mestu? (n = 482)

Kakšno je vaše mišljenje o dovoljevanju hišnih ljubljencev na delovnem mestu? (n = 482)

Ali pripeljete s seboj na delovno mesto hišnega ljubljencev? (n = 482)

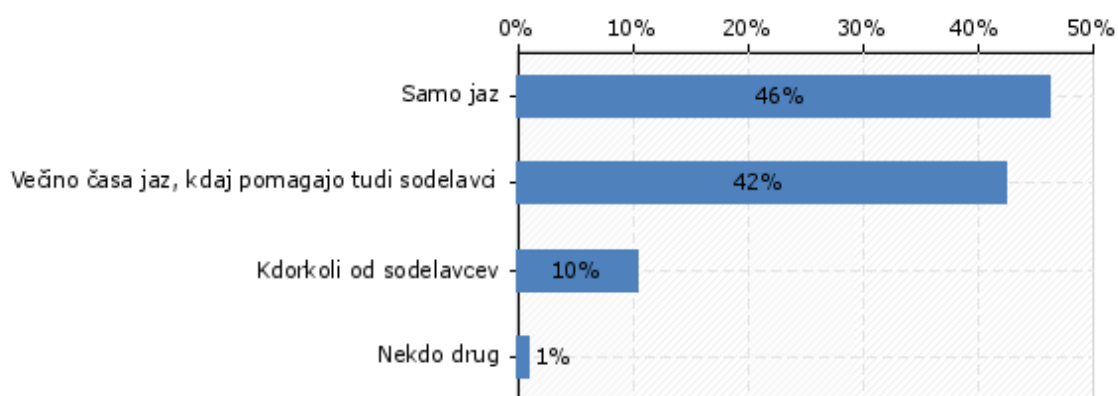
Iz katerega razloga pripeljete hišnega ljubljencev na delovno mesto? (n = 106)
Možnih je več odgovorov

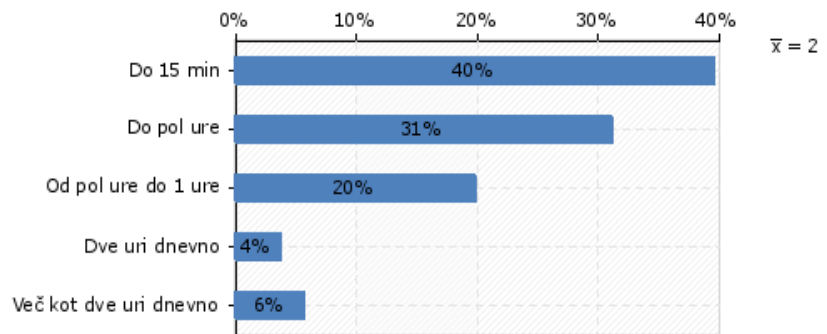
Odgovori	Frekvenca
----------	-----------

pomoč pri urah dodatne strokovne pomoči v osnovni šoli.
pes se šolan za reševanje. tovrstne vaje in posledično stres so stvari, ki jih moramo psu privzgojiti.
delam doma, živali so del mojega vsakdana
sodeluje v izvajanju delovnega procesa (terapevtski pes).
terapevtski pes; z mano je profesionalno - šolski pes
za nekaj časa
ker delam v domačem podjetju sta psa lahko ves čas v pisarni
izvajam terapijo s pomočjo psa (tačke pomagačke)
tako sem bila navajena
vnaša pozitivno energijo v prostor
delam s terapevtskim psom
izvajam terapijo s pomočjo psa (društvo tačke pomagačke)
delam od doma in so del ekipe
ker delam od doma
sva tački pomagački
v primeru bolezni imam nad njim nadzor

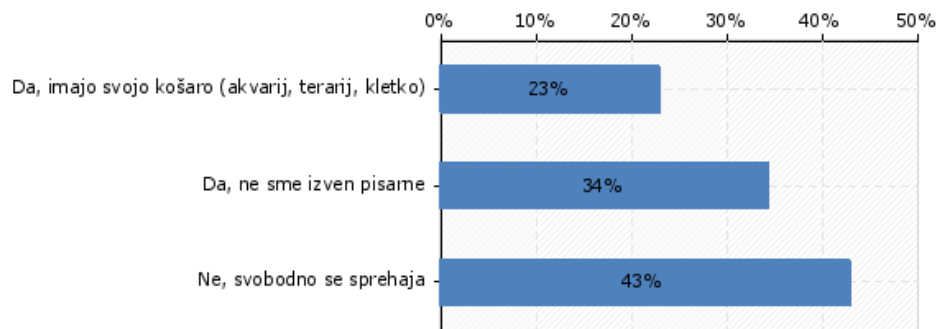
Kdo se ukvarja z hišnim ljubljencem na delovnem mestu? (n = 106)

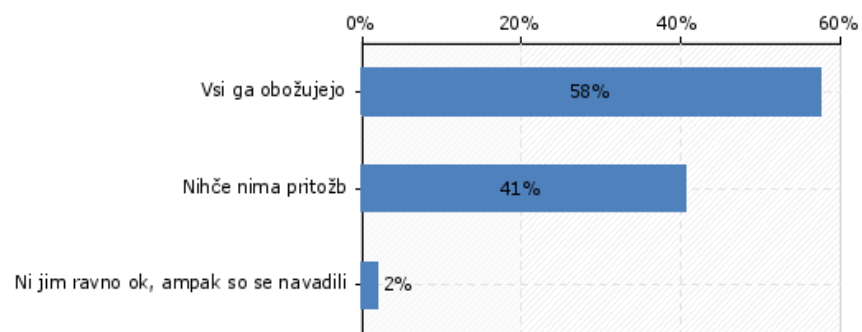
Koliko časa na delovnem mestu porabite za ukvarjanje z hišnim ljubljencem (hranjenje, sprehod, igranje, čiščenje akvarija)? (n = 106)

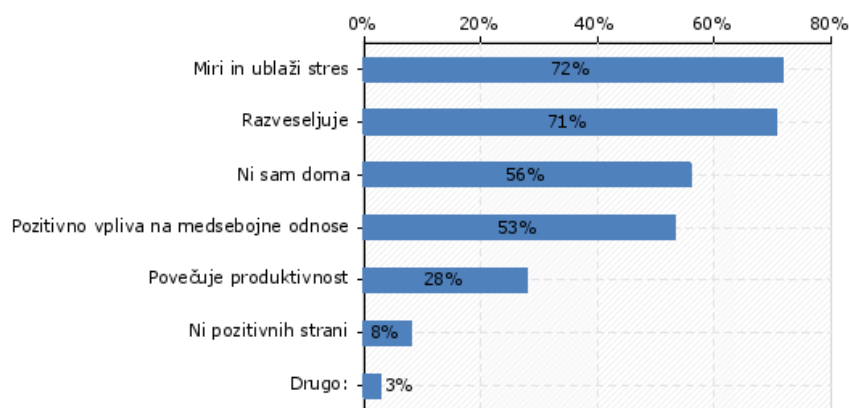
Ali imajo hišni ljubljenci omejitve gibanja na delovnem mestu? (n = 105)

Kaj si mislijo vaši sodelavci o vašem ljubljencu na delovnem mestu? (n = 106)

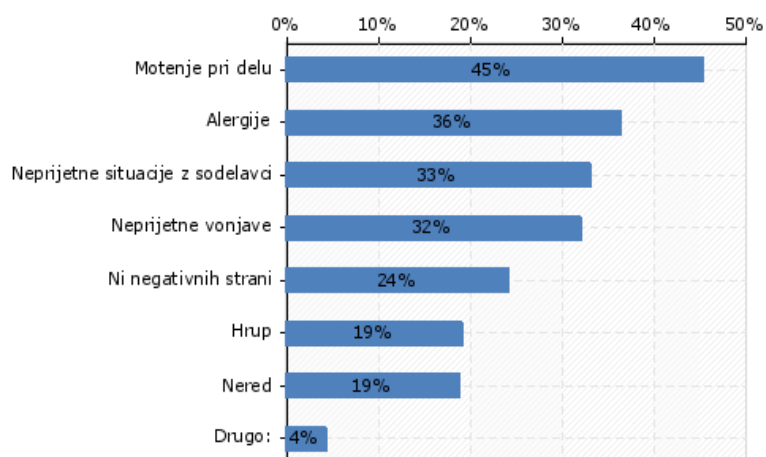

Kakšne so pozitivne strani dovoljevanja hišnih ljubljencev na delovnem mestu? (n = 476)
Možnih je več odgovorov

Odgovori	Frekvenca
poskrbi, da gibaš in ne sedi cel čas	
samo najboljše	
uči tolerance, strpnosti, potrpežljivosti, motivira	
ne vem	
odvisno od velikosti kolektiva	
klima na šoli se spremeni tako med učenci kot tudi med zaposlenimi. bolj smo prijazni, komunikativni in nežni do psa in tudi med seboj.	
odvisno katerega hišnega ljubljencega imaš. pes, mačka, zajček, itd. bi bilo vse pozitivno., če bi bila kača, pajek, miška... vprašanje kako bi ljudje sprejeli to, da je na delovnem mestu. ;)	

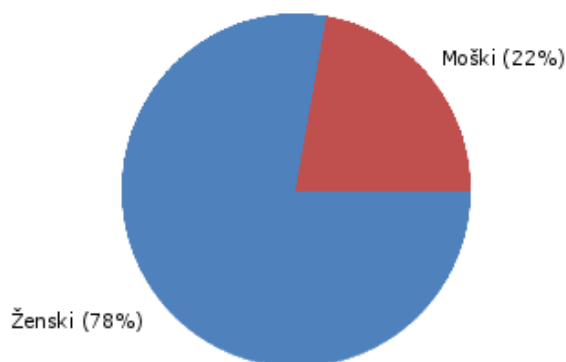
Kakšne so negativne strani dovoljevanja hišnih ljubljencev na delovnem mestu? (n = 472)
Možnih je več odgovorov

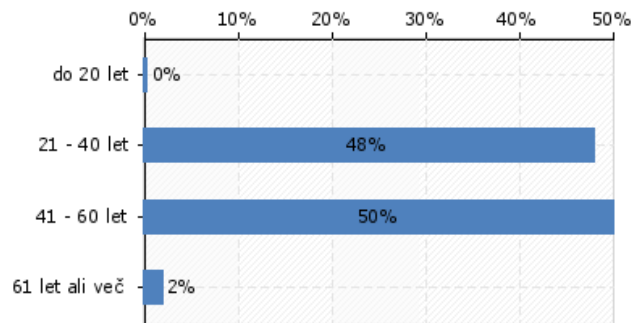

Odgovori	Frekvenca
(občasen lajež)	
lajež na neznane obiskovalce	
se navezujem na prejšnji odgovor. vse je odvisno od domačega ljubljénčka.	
nečistoča , dlake vsepovsod	
preveliko posvečanje tretji osebi	
neprijetne vonjave (poudarek)	
občasno odvrácanje pozornosti od dela	
ljudje, ki ne marajo živali, ne znajo komunicirati z njimi	
stres za hišnega ljubljénčka	
lahko je pretirano stresno za žival	
lahko so distrakcija	
negativen odziv, npr. strah pred psi	
potencialno preveč stresno za psa	
imam psa ki ne pušča dlake	
ne vem	
predsodki	
če so stranke, ni ok	
dlake :)	

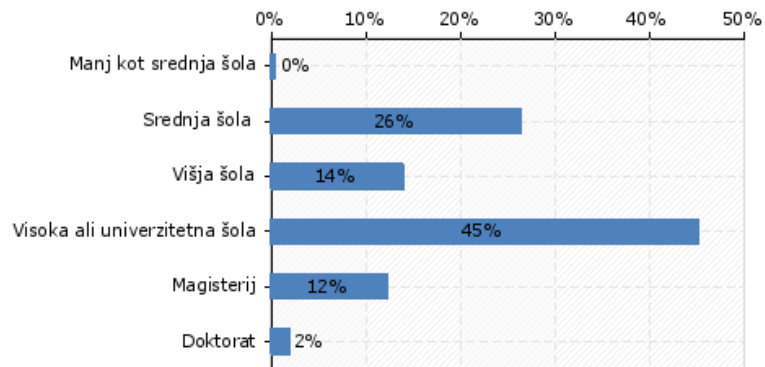
Spol: (n = 481)

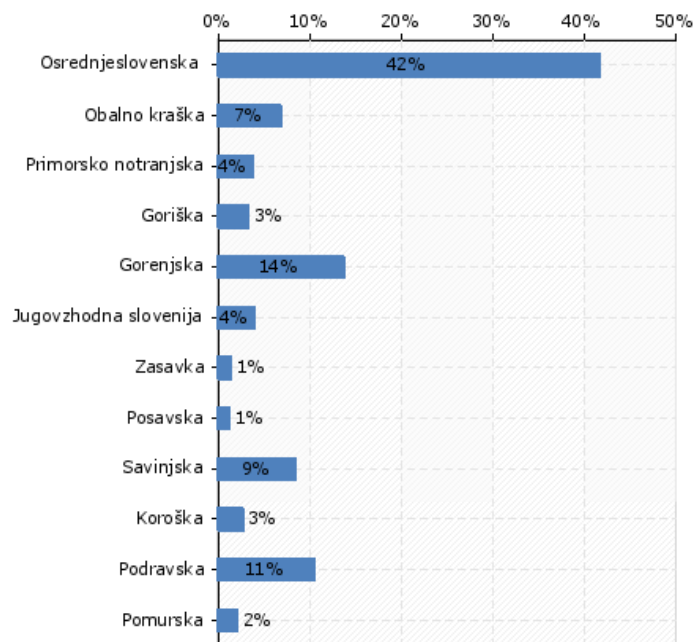
V katero starostno skupino spadate? (n = 482)

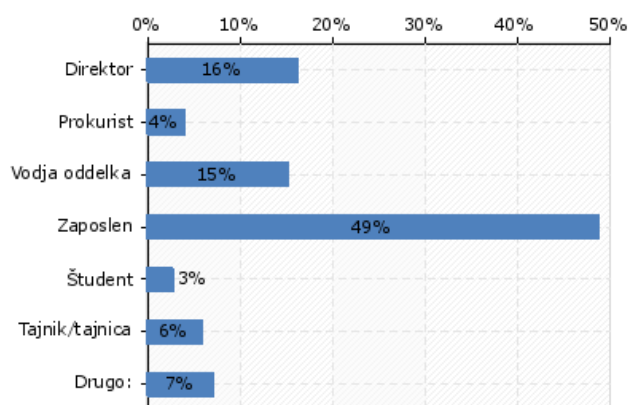
Kakšna je vaša najvišja dosežena formalna izobrazba? (n = 481)

V kateri regiji prebivate? (n = 481)

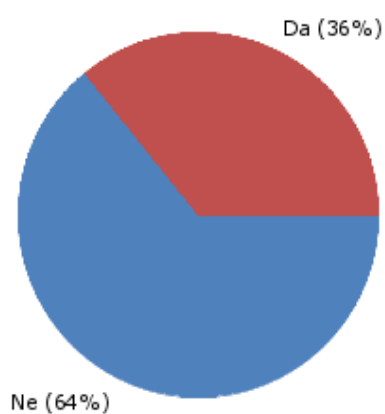
Vaš naziv na delovnem mestu: (n = 479)

Odgovori	Frekvenca
pomočnica ravnateljice	
samozaposlen	
strežnica ukc	
blagajničarka	
referent za kulturo	
disponent tovornih vozil	
vzgojiteljica	
višji referent	
informatik	
zakoniti zastopnik	
računovodja	
svetovalec iii	
učitelj	
višja svetovalka	
strokovna delavka	
projektni vodja	
proizvodni delavec	
sales manager	
komercialist	
samozaposlen na kmetiji, pes nas spremlja povesod, ampak na drugačen način	
restavrador, kustos	
administrator	

administrator-knjigovodja
knjigovodja
strokovni sodelavec
strokovni delavec
vodja projektov
samozaposlena

Želite prejeti rezultate raziskave ali podati razmišljanje/mnenje o raziskovani temi? (n = 479)

Prosim, da vpišete vaš elektronski naslov, kamor vam lahko posredujem rezultate raziskave:

tjasa@tom-tech.si
tanjah2001@gmail.com
zmahkota@gmail.com
ely.jaguar@gmail.com
info@dzzz.si
info@notarkaerjavec.si
berrny@gmail.com
mojca@vsi.si
info@abaka.si
info@vodusek.eu
lucijabatic1@gmail.com
mateja.serec@ormoz.si
zonir.hlapi@gmail.com

zoksmihaela@gmail.com
mojca@vojniki.si
ines85sky@gmail.com
zala@eltroming.si
viljem.nemec@scsl.si
bizjakova.nastja@gmail.com
andrejka.vidovic@gmail.com
sanja.koncan@agado.si
emil.sencar@vbptuj.si
kerry.mahne@gmail.com
tomi.gavranic@univox.si
suzana.brus@simbio.si
tatjana@lendava.si
tadeja@zpm-mb.si
drcimet@gmail.com
ana.petric@deos.si
romanabizjak123@gmail.com

30 / 169

Razmišljanja, mnenja o raziskovani temi:

<p>zanimiva tema, ki j po svetu že kar dosti prakticirajo. vsekakor so naši ljubljenci postali že člani družine in povsem normalno je da nas skrbi za njih kadar nas ni doma oz ko so sami sploh, če so še občutljivi na to in jih je strah. zato bi bilo res lepo če bi lahko svojega ljubljence človek pripeljal s sabo v službo. po drugi strani pa tudi razumem da ponekod to ni mogoče in da bi bilo tistim ki pa niso takšni ljubitelji živali mogoče ob tem neprijetno. kakorkoli že .....jaz naprimer sem v pisarni sama in bi bilo lepo če bi mi bilo dovoljeno da bi imela tudi moja psička nekje ležišče in bila ob meni. verjemite veselje bi bilo na obeh straneh... :)</p>
<p>zanimiva tema, ne bi mi padla na pamet....</p>
<p>težavo predstavlja predvsem dejstvo, da je potrebno misliti tudi na žival in ali to ustreza tudi njej, ne samo zaposlenim. marsikje namreč ljudje potem pretirano silijo v živali in jih spravljajo v stres, ali pa je samo okolje preobremenjujoče.</p>
<p>škoda, da ni opcije ali hišnega ljubljence na delovno mesto pripelje kateri od sodelavcev. jaz ga namreč nimam, imamo pa večkrat kakega kučka v službo, ki ga pripeljejo sodelavci ali so vasrtvu, ampak se je skozi ta vprašalnik žal ta podatek izgubil. mogoče še vprašanje katerega ljubljence in katerega bi si želeli oz. ne. prijazen pozdrav</p>
<p>dobra ideja, ampak bi lahko bil av bolj poglobljen in strukturiran.</p>
<p>odlična ideja</p>
<p>odlična ideja in samo še tako naprej....saj je zadnji čas, da se vsa energija živih bitij poveže v edinstvenost življenja na zemlji...lp vili</p>

<p>ideja, ki se je v tujini že dobri uveljavila, bo verjetno našla prostor v kakšnem manjšem (liberalno razmišljujočem) kolektivu zasebnega sektorja. pričakovati, da bo državna oziroma javna uprava vpeljala takšne ukrepe pa je malone iluzorno. veliko uspeha pri izdelavi naloge in upam, da pade tudi na kakšna plodna tla. lep pozdrav,</p>
<p>odlično :)</p>
<p>super raziskava. :) --> sama se ukvarjam tudi z idejami izboljšanja org. kulture.. bi bilo lepo, da bi se povezali, in poiskali potencialne sinergije.. ob času me lahko pokličeš na 040-699-907. hvala in vso srečo pri pripravi magistrskega dela! :) sanja</p>
<p>uredu zadeva, da se je nekdo tega lotil</p>
<p>tole je pa zanimiva reč. bravo za idejo...</p>
<p>super bi bilo, če bi bili na delovnih mestih hišni ljubljenci.</p>
<p>super tematika in zelo podpiram prisotnost hišnih ljubljencov na delovnem mestu, vendar bi se vsak lastnik moral zavedati, da je to še vedno delovno okolje in mora biti žival temu primerno vzgojena / sobno čista / mirna. in žal se na vsakem delovnem mestu najde nekdo, ki tega ne podpira, kar posledično pripeje do tega, da se večina zaradi lastnega miru raje prilagodi temu posamezniku (-om).</p>
<p>zanimiva in inovativna tema. še nikoli nisem razmišljala o tem, da bi naši sodelavci imeli svoje hišne ljubljence na delovnem mestu. morda bi to bilo možno za krajši čas, npr. 1 x na teden po nekaj ur.....</p>
<p>moteče je, ker zaradi narave dela in različnih delovnih mest, zaposleni ne bi imeli enakih možnosti pripeljati ljubljence s sabo. prepričana sem, da bi bilo veliko negodovanja s strani sodelavcev, ki živali ne marajo. veliko uspeha pri raziskavi in lep dan še naprej!</p>
<p>ful dobra anketa. samo še go go v prakso</p>
<p>vsekakor pozitivno mnenje</p>
<p>živali na splošno delujejo na človeka blagodejno. pomembno se mi zdi, da je potrebno le raziskati življenjsko zgodbo ljudi katere so v stiku z živalmi. npr. osebe, ki ima strah pred psi ne bomo spodbujali k božanju psa itd. raziskava se mi zdi zelo zanimiva.</p>
<p>če gre za podjetje zaprtega tipa, v katerega stranke ne vstopajo, je to lahko super. kužki so super (kužki + muce pa ne pašejo skupaj) in naredijo čudovito vzdušje, vendar le v kolikor se s tem strinjajo vsi v pisarni. če pa gre za pisarno, v katero vstopajo tudi stranke, v tem primeru hišni ljubljenci niso sprejemljivi</p>
<p>zelo zanimiva tema. zanima me kakšni rezultati bodo in ali se bodo skladali z mojimi izkušnjami.</p>
<p>odlična tema za raziskavo. osebno se mi zdi ideja o hišnih ljubljencih na delovnem mestu dobra ideja in jo podpiram.</p>
<p>še več takšnih vsebin.</p>
<p>v največji meri je pomembno za kakšno delovno mesto gre, od tega je 100 % odvisno ali je lahko to (prisotnost hišnega ljubljence (si predstavljate šaljive komentarje papige pri delu kirurga) pozitivno al pa katastrofalno za delo, lp</p>
<p>dobra tema, vredna raziskave. glede na čedalje večje strese, ki jih doživljamo tako na delovnem mestu, kot tudi drugje v vsakdanjem življenju sem mnenja, da so hišni ljubljenci precej pomemben faktor, ki bi lahko pomagal pri premagovanju teh stresov. jaz svojemu mucku rečem kar moj lexaurinček - to so tableti za umirjanje stresa.</p>
<p>zanimiva ideja, ki pa je izvedljiva v delovnih okoljih kjer ni prisotna tehnologija, stroji, ki bi plašili živali(npr. varjenje_uv sevanje, močan ropot, itd. prav tako menim da bi ga težko uporabili pri izvajanju teoretičnega pouka kot učitelji v šoli. skratka ideja je zanimiva, vendar ni povsod izvedljiva zaradi varnosti živali in ljudi samih.</p>

Zanimiva

imam izkušnje tudi pri strankah, psi vsekakor dobro vplivajo na zaposlene s svojo prisotnostjo.

pri nas je še vedno "čudno - nenavadno" imeti živali s sabo na delovnem mestu. v tujini je to mnogo bolj pogosta navada. v franciji sem pred leti v čakalnici pri zdravniku naletela na 3! briarde - se pravi na 3 velike pse v zdravniški ordinaciji. jaz sem bila navdušena. če gre moj pes z mano vagencijo, so stranke navdušene, ko pridejo noter. eni se samo nasmejejo, drugi pridejo pobožat.

30 / 48